

ÅRSRAPPORT 2019

Stiftelsen Antidoping Norge

ANTIDOPINGNORGE

APRIL 2020

STIFTELSEN ANDTIDOPING NORGE | ÅRSRAPPORT 2019

Forsidefoto: Antidopingpatrulje på NM-veka. Foto: Carina Johansen.

Redaksjon: Halvor H. Byfuglien

Design: Amund Nitter design

INNHOOLD

ÅRSBERETNING FRA STYRET	6
1 ADMINISTRASJON OG KOMMUNIKASJON	21
2 KONTROLL OG PÅTALE	35
3 FOREBYGGENDE ARBEID I IDRETTE	49
4 INTERNASJONALT OG MEDISINSK	55
5 FORSKNING OG UTVIKLING	65
6 DOPING SOM SAMFUNNSPROBLEM	73

HILSEN FRA STYRELEDER

I ULIKE ROLLER har jeg fått lov til å være engasjert i antidopingarbeidet, først som kulturminister, siden som styremedlem i Verdens antidopingbyrå (WADA) og nå den siste tiden som styreleder i Antidoping Norge (ADNO).

Det som er helt sikkert er at dette ikke er en statisk øvelse og en kamp som på noen måte kan eller må reduseres. Når en tror en begynner å få grep om antidopingutfordringen, så kommer det nye utfordringer – og nye avsløringer. Russland-saken har nå hengt over oss og verdens idrettsutøvere i mer enn fem år, og er fortsatt ikke kommet til en ende. Det er tragisk. I 2019 ble dessuten verden vitne til avsløringene av en dopingring under Ski-VM i Seefeld. Midt under mesterskapet der norske utøvere forsynte seg grovt av medaljebordet, og midt i VM-byen, ble utøvere tatt på fersken med dopingmidler på vei inn i kroppen. Bildene som ble sendt verden rundt kastet en lang skygge over mesterskapet og viste med all tydelighet at vi har langt igjen for å vinne kampen mot doping.

Dette er også bakgrunnen for at vi i ADNO bruker så vidt mye tid og ressurser på vårt internasjonale engasjement, og at vi også i vår nye strategiplan som gjelder for perioden 2020-2023 har sagt at vi skal bidra til å heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet.

Vi skulle gjerne brukt alle våre ressurser i Norge, men da mener jeg at vi ikke hadde gjort jobben vår på vegne av norske utøvere og norsk idrett.

Vi synes ikke det er greit at alt for mange land og idretter driver et antidopingarbeid som er på et minimumsnivå, og slipper unna med det. Vi synes fortsatt at det er en lang vei å gå med tanke på å få på plass godt styresett, uavhengighet og en rettferdig rettergang i dopingsaker. Dessuten er vi opptatt av at arbeidet organiseres på en slik måte at det ikke kan påpekes at personer har opplagte rollekonflikter i utøvelsen av sitt engasjement. Antidoping har i mine øyne blitt vel mye politikk, og litt for lite handling.

Når det kommer til handling og aktivitet, er jeg imidlertid svært stolt av den organisasjonen jeg leder her i Norge. Når 2019 skal oppsummeres med denne årsrapporten, viser tallene at vi får til mye. Utrolig mye. Hele 24 dopingsaker ble påtalebegjært eller domfelt. Dette er et rekordhøyt antall. Selv om de fleste utøverne er på et lavere nivå, er også flere av sakene med utøvere på et høyt nivå innen sin idrett. ADNO har de siste årene lagt inn mer ressurser på å jobbe med etterforskning og etterretning. Vi ser nå at dette gir resultater, og vi ser at stadig flere av dopingsakene kommer på bakgrunn av politisamarbeid og ikke kun positive prøver. Dessuten er dagens testvirksomhet enda mer målrettet i og med at vi jobber bredt med å hente informasjon og få inn tips og tar i bruk nye metoder innen etterretningsarbeidet.

Også på det forebyggende kan vi rapportere om rekordtall. Vi holdt i 2019 nesten 600 foredrag for nesten 30 000 personer. Det er tall som det virkelig er grunn til å være stolt av. Det betyr med andre ord at vi i snitt holder nesten to foredrag om dagen.

Når det kommer til handling og aktivitet, er jeg svært stolt av den organisasjonen jeg leder her i Norge.

Det vi har fått til sammen med Norges idrettsforbund og Rent Særforbund-ordningen bare i løpet av noen år er noe vi møtes med internasjonal interesse for når vi er utenlands. Måten særforbund selv utfordres til å lage sin egen handlingsplan mot doping, i dialog med ADNO, har vist seg å være en svært god modell. Nå er godt over 40 av landets 55 særforbund sertifisert som Rent Særforbund, og vi har også vist at vi gjennom en resertifiseringsprosess sikrer at planene faktisk følges opp med praktisk handling. Hvis ikke holdes sertifisering tilbake.

Med Rent Særforbund skapes det forventning om anti-dopingaktivitet på alle nivåer i norsk idrett. Det er da også bakgrunnen for at hele 295 idrettslag har blitt Rent Idrettslag gjennom 2019 og godt over 12 000 nordmenn har gjennomført Ren Utøver.

På samme måte som Rent Særforbund er søylen i det forebyggende arbeidet i idretten, er Lokal mobilisering mot doping søylen i folkehelsearbeidet som stiftelsen gjør. Ved å tegne samarbeidsavtaler med fylkeskommuner og kommuner når vi bredt ut med en tverrfaglig innsats innenfor et geografisk område. Her får vi anledning til å jobbe tett på unge mennesker og personer som møter ungdom i risikosonen.

Vi har stor aktivitet på skoler, har avtaler med over 500 treningssentre og opplever stor etterspørsel etter kunnskapshevende foredrag blant yrkesgrupper innen helsesektoren. Jeg fikk nylig være med på signeringen av en ny samarbeidsavtale med Innlandet fylkeskommune og har også fått muligheten til å være til stede for å markere skoler som har blitt det vi kaller Ren Skole. For meg personlig er det utrolig inspirerende å kunne være så tett på det arbeidet som foregår i norske lokalmiljøer. Vi ser også at vår innsats mot norske fengsler etterspørres og settes pris på. Samarbeidet med Kriminalomsorgen gir oss anledning til å komme tettere på dopingtematikken enn i noen annen del av virksomheten.

Jeg håper du vil ta deg tid til å bla litt i denne flotte årsrapporten. Den vil gi deg innblikk i et variert og sammensatt arbeid, i møte med veldig mange ulike målgrupper. Jeg vil avslutningsvis benytte anledningen til å takke våre mange samarbeidspartnere i og utenfor idretten. Og samtidig sende en stor takk til alle ADNOS medarbeidere, både på hovedkontoret i Oslo og alle som er engasjert rundt omkring i landet. Det gjøres en fantastisk innsats for å fremme ren trening og like muligheter.

Thorhild Widvey
Styreleder
April 2020

*Bildene som ble sendt verden
rundt kastet en lang skygge
over mesterskapet og viste
med all tydelighet at vi
har langt igjen for å vinne
kampen mot doping.*

ÅRSBERETNING FRA STYRET

STIFTELSEN ANTIDOPING NORGE (ADNO) har vært i operativ drift siden 1. juli 2003. Antidoping Norge ble opprettet for å sikre at kontroll- og påtalevirksomheten for dopingsaker organiseres uavhengig av Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og staten (NIF).

I henhold til vedtektene er ADNOS hovedformål å drive kontrollvirksomhet, utøve påtalevirksomhet overfor NIFS domsorgan, drive verdi- og informasjons- og forebyggende virksomhet, drive internasjonal virksomhet og bidra til forskningsarbeid knyttet til virksomheten.

ADNO baserer driften, slik formålet forutsetter, på en fri og selvstendig stilling. Stiftelsen utøver sin virksomhet fra leide lokaler på Ullevaal stadion og ledes til daglig av Anders Solheim.

STRATEGIPERIODEN 2016-2019

2019 er siste år i den fireårige strategiperioden som startet 1. januar 2016. Den nye planen ble vedtatt av styret etter en omfattende prosess i juni 2019. Ny plan gjelder for perioden 2020-2023.

Organisasjonen har sagt at vi skal levere på følgende seks løfter i perioden 2016-2019:

- **Løfte 1:** Vi skal være en attraktiv og profesjonell organisasjon.
- **Løfte 2:** Vi skal ha en verdensledende kontrollvirksomhet.
- **Løfte 3:** Vi skal heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet.
- **Løfte 4:** Vi skal være en pådriver i idrettens forebyggende antidopingarbeid.
- **Løfte 5:** Vi skal koordinere og være ledende i arbeidet for et dopingfritt samfunn.
- **Løfte 6:** Vi skal ha et forskningsarbeid som er relevant og sikrer kvalitet og utvikling.

Organisasjonens visjon er:

REN TRENING. LIKE MULIGHETER.

To nye personer trådte inn i styret i løpet av 2019. Norges idrettsforbund oppnevnte advokat Anne-Lise H. Rolland som nytt styremedlem på Idrettsstyrets møte 23. mai. Hun erstattet Knut Marius Sture. Erik Borge Skei, lege og direktør ved Medisinsk divisjon på Akershus universitetssykehus, gikk inn i styret fra høsten 2019. Borge Skei er utnevnt av Kulturdepartementet. Han erstattet Nils Kristian Moe.

Styret har i 2019 jobbet tett sammen med administrasjonen for å utvikle en ny strategiplan for perioden 2020-2023. I dette arbeidet har styret vært opptatt av en tydelig prioritering med spissede løfter og ambisjoner å strekke seg etter.

Styret har understreket viktigheten av at ADNO også inn i den neste perioden skal være en internasjonal påvirker og pådriver. I dette arbeidet er styret glad for det

samspillet organisasjonen har med stifterne, Norges idrettsforbund og Kulturdepartementet. ADNO har hatt egne møter med NIFS presidentskap og ledelsen i departementet. Videre har NIF og ADNO i fellesskap arrangert møter med administrativ og valgt ledelse i utvalgte nasjonale særforbund. Denne type samarbeid er viktig for å lytte til hverandres synspunkter og sammen styrke antidopingarbeidet, så vel nasjonalt som internasjonalt.

ØKONOMI

ADNO fikk et tilskudd fra Kulturdepartementet som innebar en økning på kr. 260 000 fra 2018 til den ordinære driften. Det ble i tillegg gitt 1,45 millioner kroner til ADNOS bistand til WADAs visepresident Linda Hofstad Helleland og faglig oppfølging av nevnte verv. Tilskuddet fra Helsedirektoratet økte med 200 000 kroner fra 7,7 til 7,9 millioner kroner fra 2018 til 2019.

ADMINISTRASJON

Styret opplever at ADNO har en robust og god administrasjon med sterke fagmiljøer som leverer høy aktivitet og med høy kvalitet. I 2019 har det blitt gjennomført et nødvendig digitaliseringsløft ved implementering av en ny IKT-plattform. Dette handler om å effektivisere arbeidsprosessene, men samtidig sikre etterrettelighet, sikkerhet, uavhengighet og åpenhet. I en tid der vi er kjent med hackingangrep både mot idretts- og antidopingorganisasjoner har også styret vært opptatt av å ha et sterkt fokus på datasikkerhet og personvern.

KOMMUNIKASJON

Styret er opptatt av at ADNO er en synlig aktør i offentligheten gjennom å løfte antidopingarbeidet i sin fulle bredde i norske trenings- og ungdomsmiljøer. Det har også vært en prioritet å kommentere på og sette agendaen på internasjonale spørsmål.

Styret er svært tilfreds med at omdømmeundersøkelsen blant norske sportsjournalister viser at ADNO er en organisasjon med høy troverdighet. Det er videre positivt at ADNOS satsing på sosiale medier har gitt resultater. Med strategisk bruk av nye kommunikasjonskanaler treffer vi nye målgrupper med tilpasset budskap.

Styret synes også prosjektet med å ansette en tidligere topputøver i en prosjektstilling er spennende med tanke på å komme nærmere i å lytte til og dele kunnskap med norske topputøvere. Styret synes også det er positivt at en har inngått et samarbeid med utøverorganisasjonen NISO og at en har god dialog med NIFS utøverkomité.

PÅTALEVIRKSOMHETEN

Styret registrerer at det i 2019 var hele 24 dopingsaker som ble påtalebegjært eller domfelt. Selv om en skal være forsiktig med å konkludere på bakgrunn av ett år, viser dette at måten kontrollvirksomheten gir resultater. Dette handler om det samspillet som er mellom testplanlegging, profilerarbeid og etterretningsarbeidet. De fleste av sakene er relatert til positive prøver og stoffgruppene det testes positivt på dreier seg hovedsakelig om anabole steroider og stimulerende midler. Det har også vært to saker som omhandler nektelse. 12 saker knytter seg til vedtak om forenklet behandling. Dette innebærer at sakene avgjøres i påtalenemnden og nemndens avgjørelse har samme virkning som en dom. Dette er prosessøkonomisk gunstig idet sakene kan avgjøres raskere og involverer færre instanser. Samtidig ser styret at arbeidsbyrden på ADNOS administrasjon gjennom dette blir høyere.

Parallelt med mange dopingsaker, har det i 2019 vært et stort antall meldepliktsaker. Meldeplikt-komiteen behandlet rekordmange 32 saker hvorav det i 25 saker ble ilagt advarsel. Det store antallet saker krever mye både av administrasjonen og meldeplikt-komiteen, og styret mener det er viktig å se på tiltak for å bidra til at meldeplikten overholdes.

KONTROLLVIRKSOMHETEN

Styret er tilfreds med at det i 2019 ble innhentet 3033 dopingprøver totalt på det nasjonale programmet. Disse prøvene fordeler seg på 2300 urinprøver, 181 blodprøver og 552 blodprofilprøver. Rett under 60 prosent av disse prøvene ble innhentet utenfor konkurranse. Fordelingen av prøver mellom de ulike utøverkategoriene er 44 prosent, 25 prosent og 31 prosent på henholdsvis bredde-, topp- og meldepliktutøvere.

Innen kontrollvirksomheten har det gjennom de senere årene blitt et økt fokus på etterretnings- og etterforskningsarbeid. Styret har gjennom 2019 fått

en god bekreftelse på at dette er en måte å jobbe på som gir resultater i form av flere positive prøver, og ser ikke bort fra at det på sikt må tas ytterligere ressurser fra den tradisjonelle prøvetakingen og flyttes over til etterretningsarbeidet.

I proposisjon 1 (2019-2020) til Stortinget heter det at for å motta statlig tilskudd til idrettsarrangementer er det en forutsetning at arrangementet er fullfinansiert. Det forutsettes også et godt antidopingarbeid og en antidopingavtale godkjent av Stiftelsen Antidoping Norge (ADNO). En slik avtale innebærer at tilskuddsmottaker enten er bundet av regelverket til World Anti-Doping Agency (WADA) eller har et antidopingprogram som er i overensstemmelse med dette regelverket. Styret påpekte et slikt behov i årsrapport av 2018 og støtter de forutsetninger som påpekes i proposisjonen.

Den nordiske enheten for biologiske profiler (NAPMU) har siden etableringen i 2013 vært driftet fra ADNOS lokaler. Etter at WADA høsten 2018 vedtok et nytt teknisk dokument er NAPMU fra 1. januar nå organisert på en annen måte. Norges laboratorium for dopinganalyse er nå vert for enheten og har dermed det faglige ansvaret. Det nordiske samarbeidet vil imidlertid fortsette, og styret i ADNO er glad for at det kom til en løsning der personell i NAPMU-enheten kan sitte å jobbe hos ADNO. For ADNO handler dette om at profilkompetansen er helt vesentlig å ha tilgjengelig for ha en optimal kontrollvirksomhet.

Representanter fra regjeringspartiene Høyre, FrP, Venstre og KrF har fremmet et dokument 8 forslag som blant annet omfatter antidopingarbeidet. ADNO mener i den sammenheng at det er vesentlig at politiet opplyser om alle tilfeller der idrettsutøvere og trenere/støttepersonell er siktet eller dømt for dopingkriminalitet. Vi ønsker ikke å begrense opplysninger til kun avgjorte straffbare forhold.

Vedrørende dopingbedrageri mener styret at hovedintensjonen må være at de som kan bebreides for å ha tjent penger på dopingprestasjoner må kunne straffeforfølges og få pengene inndratt. ADNO mener at det er behov for en utredning om hvordan vi best kan

TABELL 1: Dopingprøver totalt i 2019

	Urin	Blod	ABP	Pust	Total
Nasjonalt program	2300	181	552	-	3033
Oppdrag	628	58	78	1446	2210
Totalt	2928	239	630	1446	5243

oppfylle intensjonene i forslaget.

Styret mener som nevnt ovenfor at alle som skal ha statlig tilskudd må drive et forsvarlig antidopingarbeid i overensstemmelse med WADAS regelverk. Enhver som mistenkes for brudd på antidopingregelverket, skal være sikret en grundig og objektiv etterforskning av et frittstående organ, og en rettsikker prosess for uavhengige domsorganer som følger prinsippene for rettførdig rettergang, med en transparent og forsvarlig behandling på alle stadier i prosessen.

Testing av mindreårige er et annet tema som krever nærmere avklaringer. Enkelte mindreårige er i verdenstoppen eller rekrutter til verdenseliten i sine respektive idrettsgrener. Det er gode grunner for å håndtere denne type utøvere annerledes enn en alminnelig idrettsdeltakende 16-åring.

FOREBYGGENDE ARBEID I IDRETTE

Styret mener det er all mulig grunn til å være fornøyd med den forebyggende antidopingaktiviteten som foregår i norsk idrett. Ordningen med Rent Særforbund fungerer svært godt og bidrar til at det i mange idretter er et helhetlig og gjennomgripende forebyggende program. Tallenes tale er klare - og imponerende: 45 av 55 forbund er Rent Særforbund, nesten 300 idrettslag ble i 2019 et Rent IL, det ble holdt over 250 foredrag i norsk idrett og godt over 12 000 nordmenn gjennomførte Ren Utøver.

Styret har i strategiplanen nedfelt at ADNO skal være en pådriver for forebyggende antidopingarbeid i

idretten. På samme måte er planen tydelig på at idretten selv har det overordnede ansvaret for å forebygge dopingbruk hos egne medlemmer. ADNO på sin side iligger store ressurser på å følge opp programmene og utvikle nye programmer. Nye Rent IL og lansering av det som kalles antidopingpatruljen var vellykkede og synlige «nyheter» i 2019. I 2020 legges det opp til et utviklingsprosjekt for å få på plass en ny versjon av Ren Utøver. I arbeidet med å lage relevante og attraktive programmer mener styret at ansettelsen av en tidligere topputøver, samarbeidsavtalen med NISO og utøverundersøkelsen som i 2019 ble gjennomført i samarbeid mellom NISO og Olympiatoppen er nyttige og viktige bidrag.

INTERNASJONALT

Styret har vært opptatt av at Norge og Antidoping Norge må og skal spille en rolle i det internasjonale antidopingarbeidet. Dette gjenspeiles også i den nye strategiplanen som er vedtatt for perioden 2020-2023.

Styret ser også at det blir en ny tid når Norge fra 1. januar 2020 ikke lengre har visepresidenten i WADA og at Rune Andersen har varslet at han går av med pensjon og gir seg som leder av internasjonal avdeling i løpet av 2020. Det har derfor hatt høy prioritet å se på hvordan vi bør organisere det internasjonale arbeidet videre, også i samarbeid og dialog med Norges idrettsforbund og departementet. Martin Holmlund Lauesen er ansatt som ny leder av internasjonal avdeling. Han starter høsten 2020.

Styret er opptatt av at det trengs et sterkt og uavhengig WADA og at det er behov for å se på organisering, rammer og prioriteringer for å gjøre byrået til den overvåkeren av det internasjonale antidopingarbeidet som det bør være. Ellers er styret opptatt av at stiftelsen skal fremme godt styreset, uavhengighet og rettførdig rettergang i de fora en kan.

ADNO har tradisjon for å bidra i utviklingen av nasjonale antidopingbyråer. Selv om det kan oppleves

som krevende og jobbe med land som Kenya, mener styret at en bør prøve å påvirke og bidra med kompetanse og veiledning der en kan. Styret er for øvrig glad for at en har på plass samarbeidsavtaler med antidopingbyråene i USA og Frankrike der vi som organisasjon kan trekke på erfaring og kunnskap fra land der det drives omfattende antidopingarbeid.

FORSKNINGS- OG UTVIKLINGSARBEIDET

ADNO har i sin strategiplan at vi skal ha et forskningsarbeid som er relevant og som sikrer kvalitet og utvikling. Etter at satsingen på forsknings- og evalueringsarbeid ble omorganisert i 2018, opplever styret en positiv utvikling innenfor dette feltet. ADNO har i 2019 blant annet igangsatt eller deltatt i forskningsprosjekter innen temaene medikalisering av idretten, kosttilskudd og doping, prevalens av dopingbruk blant toppidrettsutøvere, forebygging av doping i Fitness og breddeidrett, samt biologiske profiler.

Styret mener det er viktig å fortsette styrkingen av forsknings- og utviklingsarbeidet og er glad for samarbeid som er etablert med eksterne forskningsinstitusjoner, offentlige etater, norske høyskoler og universiteter, samt europeiske universiteter organisasjoner de siste årene.

FOLKEHELSEARBEIDET

Styret er tilfreds over hvordan ADNO i løpet av relativt få år har klart å innta en ledende og koordinerende rolle innenfor forebyggende- og helsefremmende arbeid knyttet til doping i et folkehelseperspektiv. Gjennom en bred portefølje av forebyggende verktøy og programmer, og samarbeid med organisasjoner og virksomheter, kommuner og fylkeskommuner, er ADNO en viktig bidragsyter i å skape og legge til rette for aktivitet og engasjement som stimulerer til trygge og sunne treningsmiljøer over hele Norge.

Styret er glad for at det er etablert nye samarbeid

Foredrag i 2019

	Foredrag	Tilhørere
IDRETT		
Organisert idrett	190	7747
Idrettsfag vgs	49	2738
Toppidrett vgs	16	981
Totalt idrett	255	11 466

FOLKEHELSE

Lokal mob mot doping

Skoleforedrag	155	9758
Yrkesgrupper og andre	51	1643
Sum	206	11 401

Foredrag på oppdrag*

Ungdomsskole	3	350
Vgs	13	1545
Folkehøgskole/høgskole	32	1076
Politi, forsvar, kriminalomsorg, toll	43	1162
Helsepersonell	9	300
Treningssenter - foredrag	14	280
Tverrfaglige foredrag	17	1195
Sum	131	5908

Totalt folkehelse **337** **17 309**

TOTALT FOREDRAG **592** **28 775**

*Inkludert regionale og nasjonale seminarer og konferanser

Informasjonsstands i 2019

Arena	Antall
Idrett	27
Treningssenter	13
Samfunn/folkehelse	6
Totalt informasjonsstand	46

med de nye storfylkene Vestland og Innlandet. Fylkeskommunale samarbeid er imidlertid ressurskrevende og det vil være utfordrende å rekruttere inn nye fylkeskommuner med i programmet uten en økt finansiering til dette arbeidet, eller at det vil gå utover andre områder i ADNOS folkehelsearbeid. På samme måte ser styret at det er grenser for hvor mange kommuner vi har midler til å følge opp. Ved utgangen av 2019 hadde ADNO samarbeid med 13 kommuner.

Økningen i antall henvendelser som kommer til Dopingkontakten, ADNOS informasjons- og rådgivningstjeneste innenfor doping som samfunnsproblem, er en annen klar indikator på at dette er et tema som engasjerer og bekymrer. Tilbakemeldingene fra arbeidet som gjøres av ADNO i norske fengsler, i samarbeid med Kriminalomsorgen, viser at også dette er en arena som bør prioriteres videre.

Et mål for 2019 var å få på plass en styrket og helhetlig innsats rettet mot konkurransemiljøet innen fitness- og kroppsbygging. Prøveresultater og det generelle inntrykket vi har av miljøet er at doping utvilsomt er en betydelig utfordring. For å lykkes med en slik satsing er ADNO avhengig av involvering og et godt samarbeid med både politiet, miljøet og det internasjonale og norske forbundet som står ansvarlig for konkurransene. Arbeidet er påbegynt, men har dessverre ikke lyktes med alle målene vi satt oss på dette området i 2019. Vi vil vurdere fremtidig innsats mot dette miljøet i 2020.

KORONASITUASJONEN OG FREMTIDSUTSIKTER

Koronaviruset som rammet Norge og verden vinteren og våren 2020 har naturlig nok også satt sitt preg på antidopingarbeidet. I skrivende stund er all tradisjonell forebyggende utegående aktivitet satt på vent i Norge og testarbeidet har for en periode måttet være begrenset.

ADNO gikk til det skritt å leie en bil som ble omgjort til en mobil dopingkontrollstasjon. Styret er glad for at organisasjonen relativt raskt etter at landet ble stengt ned kunne foreta et antall tester i norsk idrett der nødvendige smittevern hensyn ivaretas på en god måte. Medio april er det lagt planer som tilsier at det vil kunne bli tatt et betydelig antall dopingtester fram mot sommeren. Det i en tid der det i mange av verdens land foretas minimalt med eller ingen testing overhode.

Når det kommer til det forebyggende arbeidet, har administrasjonen jobbet for å etablere aktivitet som kan nå ulike målgrupper via nettet. Det tilbys foredrag til for eksempel skoleelever, trenere og utøvere. Dette vil en søke å utvikle ytterligere. Parallelt jobbes det med å styrke kommunikasjons- og informasjonsarbeidet ytterligere på digitale flater. Dette er en omstilling som er tvingende nødvendig i en koronatid, men som også kan være med på å utvikle arbeidet for en mer normal situasjon. Administrasjonen har dessuten sett på hvilke gode utviklingsprosjekter som kan igangsettes og forseres i lys av at den operative aktiviteten er redusert.

Styret er tilfreds med den omstilling og de prioriteringer administrasjonen har gjort i denne ekstraordinære perioden, og har god tro på at en del av de prosesser og tiltak som er igangsatt kan styrke antidopingarbeidet på lengre sikt.

Tilskuddet fra 2020 innebar en svært beskjeden økning, og styret uttrykte ved tildeling en bekymring med tanke på å holde oppe aktiviteten, samtidig som en har ressurser til å drive nødvendig utviklingsarbeid framover. Med koronasituasjonen er aktiviteten uansett påvirket, men det er i skrivende stund for tidlig å si hvordan dette påvirker økonomien for 2020.

ØKONOMISK BERETNING

Regnskapet er avgitt i henhold til regnskapsloven og viser et underskudd etter finansposter for 2019 på kr 389 933,- som belastes egenkapitalen.

Grunnkapitalen var på oppstartstidspunktet 1. juli 2003 på 1 000 000 kr. Inkludert årets underskudd er egenkapitalen på til sammen kr 5 336 029.

Stiftelsen hadde ved utgangen av 2019 29,5 årsverk, fordelt på 16 menn og 15 kvinner. Antidoping Norge hadde ved årets utgang 67 personer regionalt ansatt, herav 32 menn og 35 kvinner. Styresammensetningen endret seg i løpet av året fra å være tre menn og tre kvinner, til å være to menn og fire kvinner ved årets slutt. Styret mener likestillingskravet er ivarettatt.

Stiftelsens virksomhet er i vesentlig grad basert på offentlige tilskudd. Tilskudd for 2020 er kjent. Det er derfor ingen usikkerhet om fortsatt drift, og regnskapet er avgitt under denne forutsetning. Etter styrets oppfatning gir det fremlagte regnskap et rettvissende bilde av selskapets virksomhet, stilling og resultat av driften for 2019.

Lønn til daglig leder og styrets samlede godtgjørelse fremgår av notene til regnskapet. Det samme gjelder godtgjørelse til revisor. Sykefraværet i Antidoping Norge var på 4,4 % (korttidsfravær 0,7 %, langtidsfravær 3,7 %) inkludert fravær på grunn av syke barn (0,3%). Av det totale sykefraværet var 2,5% svangerskapsrelatert. Arbeidsmiljøet er tilfredsstillende. Antidoping Norge forurenser ikke det ytre miljø.

Resultatregnskap 2019

DRIFTSINNETEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	NOTE	2019	2018
	1		
Inntekter			
Kontroll, salgsinntekter		3 366 372	2 890 297
Offentlige tilskudd	2	46 770 000	46 063 000
Andre tilskudd	2	1 514 504	1 176 500
Foredrags-/undervisningsinntekter		274 545	188 950
Andre inntekter	3	3 530 889	2 982 397
Sum driftsinntekter		55 456 310	53 301 143
Utgifter			
Lønns- og personalkostnader	4	31 570 912	30 835 045
Andre driftskostnader	5	24 185 361	21 642 828
Avskrivninger	11	204 326	259 823
Sum driftskostnader		55 960 599	52 737 695
Driftsresultat		-504 289	563 448
Finansposter			
Finansinntekter		141 572	103 472
Finanskostnader		27 216	2 780
Sum finansposter		114 356	100 693
ÅRSRESULTAT		-389 933	664 141
Disponering av årets resultat			
Til/fra egenkapital	9	389 933	-664 141
Avsetning/selvålagte restriksjoner	9		
Sum disponering		389 933	-664 141

Balanse per 31. desember 2019

EIENDELER	NOTE	2019	2018
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler	11	155 831	325 488
Sum anleggsmidler		155 831	325 488
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	6	2 256 201	1 073 327
Andre kortsiktige fordringer	7	972 666	494 767
Sum fordringer		3 228 867	1 568 094
Bankinnskudd, kontanter o.l.	8	12 820 205	13 611 167
Sum omløpsmidler		16 049 072	15 179 260
SUM EIENDELER		16 204 903	15 504 748

EGENKAPITAL OG GJELD	NOTE	2019	2018
Grunnkapital	9	1 000 000	1 000 000
Egenkapital	9	5 336 029	5 725 962
Sum egenkapital		6 336 029	6 725 962
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		3 934 098	2 861 339
Skatt og offentlige avgifter		2 172 373	2 087 152
Annen kortsiktig gjeld	10	3 762 402	3 830 295
Sum kortsiktig gjeld		9 868 874	8 778 786
SUM GJELD		9 868 874	8 778 786
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		16 204 903	15 504 748

NOTER TIL REGNSKAPET 2019

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk for små foretak.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk, er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Annen langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Bankinnskudd, kontanter o.l.

Bankinnskudd, kontanter o.l. inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjon

Foretaket er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon og har etablert dette gjennom en kollektivpensjonsforsikring.

Pensjonspremien anses i disse tilfeller som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med lønnskostnader.

Inntektsføringsprinsipper

Driftsinntekter og offentlige tilskudd inntektsføres når de er opptjent.

Barteravtaler inntektsføres på grunnlag av de motatte verdier i den perioden verdien mottas. Motsvarende kostnader blir kostnadsført i samme periode.

Periodiseringsregler

Utgifter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

For prosjekter som har øremerkede midler der aktiviteten ikke er fullført ved periodens utløp, foretas det inntektsavsetninger.

Skatter

Stiftelsen Antidoping Norge driver ikke skattepliktig virksomhet og er derfor ikke skattepliktig.

NOTE 2 OFFENTLIGE TILSKUDD

Regnskapsposten består av:	2019	2018
KUD, ordinært tilskudd	36 560 000	36 300 000
Helsedirektoratet	7 900 000	7 700 000
KUD, sekretariatsfunksjon WADAs VP	1 450 000	1 200 000
Tilskudd Fylkeskommuner, kommuner	860 000	863 000
Overført tilskudd til Internasjonal konferanse	0	0
Sum	46 770 000	46 063 000

Andre tilskudd består av:	2019	2018
Nordic Athlete Passport Management Unit (NAPMU)		
- Andel 4 nordiske medlemmer	1 284 504	946 500
- Andel Antidoping Norge	230 000	230 000
Sum	1 514 504	1 176 500

NOTE 3 ANDRE INNTEKTER

Regnskapsposten består av:	2019	2018
Medlemskontingent, treningssentre	1 520 343	1 433 325
Konsulent tjenester ¹	2 242 444	1 609 821
Andre inntekter ²	-231 897	-60 749
Sum	3 530 889	2 982 397

1 Inntekter fra konsulent tjenester er i tråd med normalvekst sammenliknet med 2018.

2 Det er hovedsakelig overføring av underskudd/overskudd mellom årene som påvirker avvik på denne posten.

NOTE 4 LØNNS- OG PERSONALKOSTNADER

Denne posten vedrører lønn, arbeidsgiveravgift og andre personalkostnader samlet for administrasjon, kontrollører, foredragsholdere og andre.

	2019	2018
Lønn	25 176 905	24 409 845
Arbeidsgiveravgift	3 957 090	3 810 529
Pensjonskostnader	2 215 965	2 476 608
Styrehonorar	152 910	194 080
Andre lønnskostnader *)	68 042	-56 018
Sum	31 570 912	30 835 045

Antall årsverk

Lønn til daglig leder utgjør kr 1 353 310 og annen godtgjørelse kr 39 855 (fri telefon, forsikring og reisegodtgj.)

Daglig leder har i sin ansettelsesavtale, under visse forhold, rett til etterlønn i 12 mnd etter utløpt oppsigelsestid.

Revisjonshonorar er kostnadsført med kr 168.265 inkl mva, herav kr 118.265 inkl. mva for lovpålagt revisjon, til andre attestasjonstjenster kr 50 000 inkl mva.

Det er ikke gitt lån til ansatte pr 31.12.19

Stiftelsen er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Stiftelsens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

I 2019 er det kostnadsført kr 2 215 965 i pensjonskostnader inkl. AFP ordningen denne omfatter.

Stiftelsen har i gjennomsnitt for 2019 hatt 35 årsverk.

I tillegg kommer tilknyttede regionskoordinatorer, kontrollører og foredragsholdere. Godtgjørelse til disse er inkludert.

NOTE 5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Regnskapsposten består av:	2019	2018
Kontorkostnader	4 037 203	4 031 789
IT-kostnader	2 014 712	1 532 254
Analyser og utstyr dopingkontroller	8 565 981	7 075 922
Økonomisk, juridisk og annet faglig bistand	2 745 038	2 843 624
Reise-, møte-, kurs- og seminarkostnader	4 997 047	5 343 574
Andre kostnader	1 765 381	815 665
Sum	24 125 361	21 642 828

NOTE 6 KUNDEFORDRINGER

Debitormassen er oppført til pålydende med fradrag for usikre fordringer .

NOTE 7 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

Regnskapsposten består av:	2019	2018
Forskuddsbetalte kostnader	908 541	74 710
Andre påløpte inntekter	0	406 429
Andre fordringer	64 125	13 628
Sum	972 666	494 767

NOTE 8 BANKINNSKUDD

Regnskapsposten består av:	2019	2018
Driftskonto, gavekonto, kassa	1 210 726	1 069 985
Særvilkår	9 363 025	10 253 393
Husleiedepositum	1 013 073	1 007 532
Skattetrekk	1 233 281	1 231 828
UD-konto	98	48 153
Samarbeid med Kina	2	275
NAPMU	0	2
Sum	12 820 205	13 611 167

NOTE 9 EGENKAPITAL

	Grunnkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital pr 01.01.19	1 000 000	5 725 962	6 725 962
Årets endring i egenkapital:			
Årets resultat til annen egenkapital		-389 933	-389 933
Egenkapital pr. 31.12.17	1 000 000	5 336 029	6 336 029

NOTE 10 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Regnskapsposten består av:	2019	2018
Avsatte/påløpte kostnader	636 691	731 770
Avsetninger forskningsmidler	45 000	45 000
Påløpte lønn/feriepenger	2 641 300	2 586 644
Forskuddsfakturerte inntekter	0	466 882
Annen kortsiktig gjeld	439 411	466 882
Sum	3 762 402	3 830 295

NOTE 11 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Sum	Inventar	Software	Kontor- innredning	Kontor- maskiner
Anskaffelseskost 1.1.	848 848	407775	193964	247109	247 109
Årets tilgang	34 669	0	0	34669	110 315
Årets avgang	0	0	0	0	
Akk. Avskrivninger 31.12	727 686	324064	144957	258665	181 273
Bokført verdi pr 31.12	155 831	83711	49007	23113	65 836
Årets avskrivning	204 326	86834	40100	77392	83 000
Årets avskrivning i %		20 %	20 %	33 %	33 %
Økonomisk levetid		5 år	5 år	3 år	3 år
Avskrivningsplan		Linær	Linær	Linær	Linær

Ingen av driftsmidlene er nedskrevet.

NOTE 12 HENDELSER ETTER BALANSEDAG

Omlag 90 prosent av inntektene til Stiftelsen Antidoping Norge består av tilskudd fra det offentlige. Disse tilskuddene anses ikke som påvirket av COVID-19.

Øvrige inntekter vil i varierende grad bli påvirket av COVID-19. Bortfall av oppdrag vil i tillegg til inntektsbortfall i mange tilfeller føre til en betydelig kostnadsreduksjon.

Lavere aktivitet i kontroll- og foredragsvirksomhet, som følge av COVID-19, vil i perioder føre til en kraftig reduksjon i kostnadene.

Oslo, 21.4.2020

Thorhild Widvey

Leder

Siri Beate Hatlen

Nestleder

Anne-Lise H. Rolland

Styremedlem

Vebjørn Rodal

Styremedlem

Erik Borge Skei

Styremedlem

Nina Frisak

Styremedlem

Anders Solheim

Daglig leder

1

ADMINISTRASJON OG KOMMUNIKASJON

I mars arrangerte Antidoping Norge seminaret "Hva skjedde i Seefeld?". Den anerkjente tyske dopingjournalisten Hajo Seppelt innledet på seminaret som samlet utøverrepresentanter, idrettsledere og antidopinginteresserte.

FOTO: OLE BERG-RUSTEN/NTB SCANPIX

2019 MARKERTE SISTE ÅR i inneværende strategiperiode for Antidoping Norge (ADNO). I tillegg til å avslutte denne fireårige strategiperioden, ble året brukt til å meisle ut en ny strategiplan. Dette arbeidet ble drevet fram av ansatte i administrasjonen, men både styret, stiftere og andre interessenter fikk anledning til å komme med innspill underveis før den endelige strategiplanen for perioden 2020-2023 ble vedtatt på styremøtet i juni.

De overordnede løftene for perioden 2016-2019 har vært:

- **Løfte 1:** Vi skal være en attraktiv og profesjonell organisasjon.
- **Løfte 2:** Vi skal ha en verdensledende kontrollvirksomhet.
- **Løfte 3:** Vi skal heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet.
- **Løfte 4:** Vi skal være en pådriver i idrettens forebyggende antidopingarbeid.
- **Løfte 5:** Vi skal koordinere og være ledende i arbeidet for et dopingfritt samfunn.
- **Løfte 6:** Vi skal ha et forskningsarbeid som er relevant og sikrer kvalitet og utvikling.

Under de enkelte løftene har organisasjonen nedfelt et sett med ambisjoner som er mål som organisasjonen vil strekke seg mot under de seks løftene. Totalt sett er det definert 40 ambisjoner i inneværende strategiperiode.

Den nye planen er bygget opp med utgangspunkt i en tilsvarende modell, men er forsøkt spisset ytterligere, og denne gangen med fem løfter og totalt 30 ambisjoner.

Antidopingarbeidet i idretten finansieres av spillemidler via Kulturdepartementet. For 2019 mottok ADNO kroner 36 560 000 av spillemidlene til arbeidet for en dopingfri idrett. I tillegg fikk stiftelsen 1 450 000 millioner kroner fra Kulturdepartementet til å støtte Linda Hofstad Helleland i hennes verv som visepresident i WADA.

Det arbeidet som organisasjonen retter mot ungdoms- og treningsmiljøer utenfor den organiserte idretten må ha annen finansiering. I all hovedsak dekkes denne delen av virksomheten av tilskudd fra Helsedirektoratet som framkommer som del av statsbudsjettet. I 2019 var dette tilskuddet på 7,9 millioner kroner. Stiftelsen har også inntekter fra samarbeid med fylkeskommuner og kommuner og ytterligere oppdragsbasert aktivitet.

ORGANISASJON

Stiftelsen Antidoping Norge ble etablert 3. juni 2003 av Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) og Kultur- og kirke departementet (KKD) som en uavhengig stiftelse. Bakgrunnen var et ønske om å sikre at kontroll- og påtalevirksomheten av dopingsaker i Norge organiseres uavhengig av NIF og myndighetene.

Hovedkontoret har i hele perioden vært ved Ullevaal stadion i Oslo, og for tiden ligger kontoret i 5. etasje på østre kortsida av landskamparenaen.

Administrasjonen er organisert i tre fagavdelinger: *Kontroll og påtale, forebygging og folkehelse og internasjonalt og medisinsk*. Administrasjonsenheten og kommunikasjon fungerer som støttefunksjoner til de tre fagavdelingene. Oppdragsvirksomheten, som handler om salg av tjenester, har tidligere vært tillagt administrasjonsavdelingen. I 2019 ble denne funksjonen flyttet ut og ligger nå inn under stillingen *sjef samfunnskontakt*, men der operative oppgaver som kontroll og foredrag gjennomføres i de respektive fagavdelinger.

Stillingen som *sjef samfunnskontakt* ble etablert i 2018 og dette anses å ha vært strategisk fornuftig med tanke på å følge opp offentlige myndigheter og andre samarbeidsrelasjoner på en god måte. Med ADNOS stadig sterkere posisjon som en samfunnsaktør er det viktig å være en faglig medspiller og tydelig pådriver innenfor ulike prosjekter som berører antidopingfeltet.

Stillingen som sjef samfunnskontakt følger opp samarbeidsprosjekter og prosesser som er viktige for stiftelsen på kort og lang sikt. Det kan være innenfor justisfeltet, helse, dyrevelferd og internasjonalt utviklingsarbeid. Blant områder som har vært særlig prioritert i 2019 har vært tilgang til forelegg og straffer ved brudd på legemiddeloven og straffeloven ved bruk av doping, arbeidet med å videreutvikle antidopingarbeidet rundt dyr, antidopingregler på treningssentre og prioritering av antidopingarbeidet innenfor politi, skoler og idrettsforbund.

Ledergruppen i organisasjonen består av seks personer: Daglig leder, avdelingslederne for de tre fagavdelingene, samt leder av enhetene administrasjon og kommunikasjon.

PERSONAL OG PERSONALUTVIKLING

ADNO har de senere årene sterkere prioritert HR-arbeidet. Dette har vært nødvendig all den tid staben har vokst. En større administrasjon betyr også naturlig hyppigere utskifting, flere permisjoner og igjen flere rekrutteringsprosesser. I rekruttering av særskilte stillinger har det vært benyttet ekstern bistand.

I administrasjonsenheten ble det ansatt ny leder og sekretær i 2019. For å styrke utøverperspektivet og ADNOS relasjon til norske topputøvere ble det mot slutten av året etablert en deltids prosjektstilling som i første omgang strekker seg til høsten 2020. Det kom oppsigelser på sentrale stillinger som kommunikasjonsrådgiver, fagsjef økonomi og en rådgiver innen etterretning og etterforskning i løpet av året. En erfaren person i kontrollavdelingen gikk av med pensjon i 2019, og videre ble det klart at ytterligere to ansatte vil gå av med pensjon i løpet av 2020.

Det å drive testarbeid blir stadig mer komplekst, både med tanke på fleksibilitet og nødvendig kompetanse. Med det som bakteppe er det i 2019 igangsatt en gjennomgang av hele kontrollvirksomheten og kontrollørkorpset med mål om å finne en hensiktsmessig organisering.

Det legges opp til at sentralt ansatte i ADNO utfører en betydelig andel operativt arbeid gjennom kontroll og foredrag. Idet ligger også en erkjennelse av at arbeidet har blitt så komplekst og forventningene betydelig hevet, slik at mye av det operative må gjøres av personer som jobber med dette temaet fra dag til dag, og ikke har det som en ekstra, timebasert stilling.

Ikke minst innenfor arbeidet med å forebygge doping som helse- og samfunnsproblem er de ansatte ved hovedkontoret mye ute for å drive operativt informasjons- og forebyggende arbeid. Som del av porteføljen som dekkes av midler fra helsemyndighetene gjøres nesten all aktivitet av heltidsansatte fylkeskoordinatorer eller sentralt ansatte.

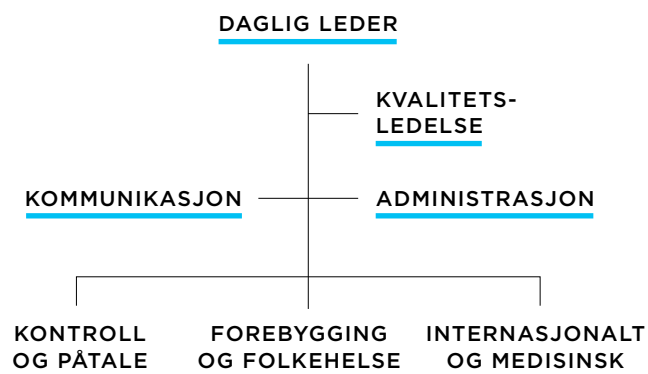
Lindbjørg Stølan (t.h.) gikk av med pensjon etter nesten 30 år i trofast tjeneste for en ren idrett. Hun ble også tildelt Antidoping Norges hederstegn for sin innsats.

Når det gjelder foredrag i idretten, bidrar også sentralt ansatte betydelig. 15 ansatte har i 2019 gjennomført til sammen omtrent 40 prosent av de over 280 forebyggende tiltak som ble gjort. De øvrige er løst av timebaserte foredragsholdere.

ADNO har også i 2019 hatt to fylkeskommunale samarbeidsprosjekt. Stillingene som fylkeskoordinatorer finansieres delvis av fylkene selv.

Stiftelsen har som ambisjon å være en arbeidsplass som preges av fellesskap, trivsel og tilhørighet. Organisasjonskultur og arbeidsmiljø har også i 2019 vært et tema som har vært løftet frem både i ledergruppa og på seminaret for alle ansatte. Ansattseminaret hadde egne fagsesjoner for henholdsvis foredragsholdere og kontrollører. For sistnevnte gruppe er det dessuten utviklet et eget intranett for å dele informasjon og kunnskap på en effektiv og sikker måte.

For å styrke samhold og gi faglig input ble det også arrangert et fagseminar og sosialt arrangement som inkluderte alle sentralt ansatte, styre, nemd og komiteer mot slutten av året. For sentralt ansatte arrangeres det et månedlig allmøte med faglig innhold og en oppdatering fra den enkelte avdeling.

Ansatte per 31.12.19 ►

Antall årsverk sentralt: 29,80
(inkluderer fylkeskoordinatorer)

Antall ansatte (foredragsholdere/kontrollpersonell): 67
(6 foredrag, 61 kontroll)

ADMINISTRASJON I ADNO

Anders Solheim
Daglig leder

Frode G. Hestnes
Sjef samfunnskontakt

KOMMUNIKASJON

Halvor H. Byfuglien
Kommunikasjonsleder

Lars Vestad
Kommunikasjonsrådgiver

Anne Margrethe Hausken Nordberg
Prosjektmedarbeider

ADMINISTRASJON OG OPPDRAG

Mona Kristiansen
Avdelingsleder

Uma Muruganathan
Fagrådgiver

Helene Lium
Rådgiver (permisjon)

Heidi Flåthe
Rådgiver (vikar)

Sofie Fjeldheim
Sekretær

KONTROLL OG PÅTALE

Britha Røkenes
Avdelingsleder

Anders Engen
Fagrådgiver

Thomas Blyverket
Rådgiver

Ida Marie Bjørke
Juridisk assistent

Lasse Vestli Bækken
NAPMU Manager

Geir Holden
Fagrådgiver

Hege Otterstad
Rådgiver

Per Inge Rustad
Rådgiver

Erling Bjerga
Rådgiver

FOREBYGGING OG FOLKEHELSE

Fredrik Lauritzen
Avdelingsleder

Linda Olsen
Fagrådgiver

Marte Nystad Glad
Fagrådgiver (permisjon)

Karoline Solheim
Rådgiver (vikar)

Maha Kamran
Rådgiver

Morten Heierdal
Rådgiver

Siri Bynke
Rådgiver

Kristoffer Lie Loftheim
Rådgiver

Kaja Haugen
Prosjektkonsulent

INTERNASJONALT OG MEDISINSK

Rune Andersen
Spesialrådgiver/avd.leder

Anne Cappelen
Fagsjef

Anne Engelstad
Rådgiver

Astrid Gjelstad
Fagrådgiver

FAST/MIDLERTIDIGE SENTRALT ANSATTE SOM AVSLUTTET ARBEIDS- FORHOLD | 2019

Kim Eilertsen *Avdelingsleder*

Uma Muruganathan *Fagrådgiver*

Esten Aleksander Edna
Prosjektmedarbeider

Jenny Mullen *Rådgiver NAPMU*

Marte Livgård *Rådgiver NAPMU (vikar)*

Lindbjørg Stølan *Seniorrådgiver*

Alan Morgan *Kontrollansvarlig
og blodprøvetaker*

Peder Lysholm Daviknes *Forsknings-
assistent*

FYLKESKOORDINATORER

Bo Lindblad
Oppland og Hedmark

Tor Helge Vikøren Myhre
Hordaland

KONTORDRIFT

ADNO har tilhold i moderne, leide kontorlokaler på Ullevaal stadion. Det har i 2019 ikke vært behov for å gjøre vesentlige tilpasninger i lokalene.

En omfattende kartlegging av ADNOS IKT-løsning som ble gjennomført i 2018 viste et tydelig potensial for forbedring, og et behov for å etablere en uavhengig, sikker og fremtidsrettet IKT-plattform. Emigrering til ny IKT-driftsløsning og -leverandør ble gjennomført våren 2019. Alle ansatte er over på Microsoft 365 og har tatt i bruk de underliggende tjenestene som Teams og Sharepoint. Kontrollørkorpset har fått egne e-post adresser og et eget felles område på ADNOS intranettløsning. Parallelt med IKT-anskaffelsen ble det også tatt i bruk nye skybaserte økonomisystemer. Visma Global og Visma lønn ble byttet ut med Visma.net. Arkiv- og saksbehandlingssystemet Public 360 benyttes i dag av alle ansatte. I tillegg til ny programvare til felles bruk, har det vært behov for å anskaffe programvare og verktøy innenfor spesifikke fagområder som etterforskning og kommunikasjon for å styrke og effektivisere arbeidet.

Datasikkerhet har høy prioritert, også som del av skifte til ny løsning. Det er kjent at både idretts- og antidopingorganisasjoner har vært utsatt for hackingangrep og dette er derfor et kontinuerlig fokusområde i dialogen med IKT-leverandøren.

KVALITETSSYSTEM

Gjennom ISO 9001 stilles det krav til at kvalitetsforbedring løftes høyt som fokusområde i organisasjonen. Fokuset på kvalitet og utvikling gjenspeiles også i ny strategiplan og organisasjonens verdisetninger der både *vær etterrettelig* og *se muligheter* sier noe om hva som skal preges ADNO og dens ansatte.

ADNOS ansatte har i alle år etterstrebet forbedringer i rutiner og prosesser, og det legges en stor grad av stolthet i å levere gode tjenester og produkter som er faglig sterke, oppdaterte og attraktive.

ISO 9001 setter også krav til hvordan kvalitetsforbedring skal synliggjøres, herunder blant annet krav til avviksrapporing, rapporter fra interne revisjoner, referat fra ledelsens gjennomgang og rapportering fra andre undersøkelser og kilder.

I ADNO er den enkelte avdeling selv ansvarlig for å påse at kritiske prosesser er gjennomgått, ansvar er fordelt og forstått og rutiner er tydelig forklart. Prøvetakingsprosedyrene som ble gjennomgått i 2018, ble formidlet til feltansatte i 2019. Prosesskart, veiledninger og maler er dokumentert i tråd med ISO 9001:2015 og stiftelsen har opprettholdt sin ISO 9001-sertifisering.

Et nytt internasjonalt antidopingregleverk trer i kraft fra 1. januar 2021. I prosessen har World Anti-Doping Code og tilhørende standarder vært på høring i flere runder før den ble endelig vedtatt i november 2019. ADNO har vært aktive i høringsrundene og har forfektet prinsippene om uavhengige domsorganer og åpne høringer. Ellers har medarbeidere i organisasjonen bidratt med innspill knyttet til forbedringsområder innenfor sitt fagområde.

Personvernlovgivningen er også i 2019 viet oppmerksomhet, med stort fokus på hva den enkelte medarbeider må være oppmerksom på ved håndtering av person-

opplysninger. GDPR er tatt inn i kvalitetsrevisjonene der det er formålstjenlig.

Revisjoner er et viktig verktøy for å avdekke områder der det kan ses etter utvikling og forbedring. I tillegg til den årlige eksterne revisjonen ble det i 2019 gjennomført sju interne revisjoner. Avvik og observasjoner som framkom av de interne revisjonene, er fulgt opp av ansvarlig avdeling. Revisjoner er gjort både av sentralt ansatte og av ansatte i felt.

Det er et økende fokus på å gjennomføre og legge til rette for brukerundersøkelser blant prioriterte målgrupper. Funn fra disse undersøkelsene benyttes til å se på hvordan arbeidet kan utvikles. I 2019 er det avgitt et økende antall tilbakemeldinger på foredrag. I tillegg er det for eksempel gjennomført en undersøkelse blant norske topputøvere i samarbeid med NISO og Olympiatoppen, og ADNO har deltatt i en PR-undersøkelse blant norske sportsjournalister. Mer om undersøkelser finner du under kapittel 5 i denne årsrapporten.

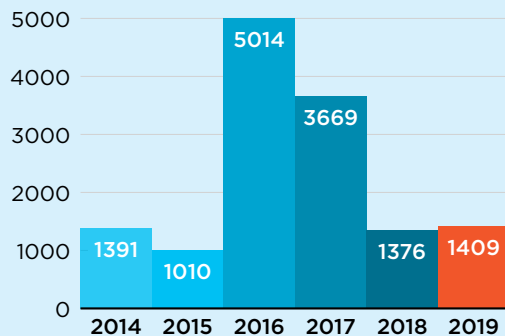
Organisasjonskultur har hatt et fokus fra ledelsens side. Dette har vært ansett som særlig viktig i en tid med mange nye ansatte inn i organisasjonen. I 2019 har dette vært konkretisert med en månedlig leveregel. Det er gjennomført en ny arbeidsmiljøundersøkelse i perioden der funn er diskutert i avdelingene. Oppfølgende tiltak er nedfelt i HMS-planen for 2019 og 2020.

KOMMUNIKASJON

Media

Media er en viktig medspiller i å utvikle og belyse utfordringer i antidopingarbeidet, og også i 2019 har en sett internasjonalt hvordan media med kritiske blikk er med på å avsløre doping og mangler og svakheter i det globale antidopingarbeidet. ADNO opplever også at norsk media i større grad prioriterer idrettspolitikk generelt og antidopingfeltet mer spesielt.

Medietreff på Antidoping Norge 2014–2019

KILDE: MEDIEOVERVÅKINGSTJENESTEN RETRIEVER

Antall medietreff på «Antidoping Norge» er ikke i seg selv et viktig måleparameter for den oppmerksomheten som antidopingarbeidet får i norsk media. Antall treff gir imidlertid et bilde av trykket rundt organisasjonen, og er et bilde på oppmerksomhet og det antall henvendelser som er til organisasjonens kommunikasjonsavdeling.

2016 og 2017 var ekstraordinære år med dopingsaker som involverte norske skiløpere. 2019 er i så måte et normalår. Også i 2019 var det noen dopingsaker som ga en del oppmerksomhet, men uten at disse sakene preget spaltene over tid. Vi klarte å sette agendaen med innlegg og innsalg av et knippe sakskompleks, skapte oppmerksomhet omkring et par større seminarer og så ser vi at tematikken inn mot doping som samfunnsproblem vies økende spalteplass i lokale og regionale medier.

ADNO ønsker å være en tydelig stemme, så vel nasjonalt som internasjonalt. I 2019 er det skrevet innlegg for å si noe om hvordan organisasjonen mener antidopingarbeidet internasjonalt burde vært organisert. De samme meningene er forfektet gjennom seminarer, foredrag, nettsaker og podkaster. Under et internasjonalt seminar i Oslo i juni forsøkte ADNO å løfte søkelyset mot utøverperspektivet, samt hvilken rolle media og sponsorer kan ha i å påvirke arbeidet for en ren idrett.

Av større dopingsaker i 2019 ble det en del medieoppmerksomhet rundt utøvere på øverste nivå innen fotball og ishockey som avga positiv prøve, i tillegg til sak som involverte en bokser som avga en positiv EPO-prøve.

I lokal- og regional media oppleves en gryende interesse for doping som et samfunns- og helseproblem. Gjennom lokale aktiviteter på treningssentre, skoler og i idrettslag får temaet og organisasjonen oppmerksomhet i lokalaviser.

ADNOS kommunikasjonsenhet består av en leder og en rådgiver. Sistnevnte sa opp sin stilling på slutten av året, og vil bli erstattet fra 1. april 2020. Kommunikasjonsenheten koordinerer pressehenvendelser som kommer inn via pressetelefonen eller e-post. For å nå ut til media og offentligheten benyttes også sosiale medie-kanaler bevisst. I denne sammenheng brukes særlig Twitter og Facebook som fortrukne kanaler.

For femte gang tok Antidoping Norge i 2019 del i Aalunds PR-barometer blant norske sportsjournalister. Her ble ADNO denne gangen vurdert av 22 journalister fra 11 ulike mediehus. Både målt mot andre organisasjoner som deltok i 2019-undersøkelsen, og målt mot oss selv, er det god grunn til å være svært fornøyd med oppnådde resultater. På TILFREDSHET ble det scoret høyere enn noen gang med 6.72, nesten et halvt poeng høyere enn i 2017. På IMAGE kom ADNO nest best ut av alle vurderte idrettsorganisasjoner, mens en på indikatoren TOPPLEDELSEN igjen scoret relativt høyt, men så vidt ned fra tallene fra da undersøkelsen i 2017. *Mer om undersøkelsen under kap. 5 i denne årsrapporten.*

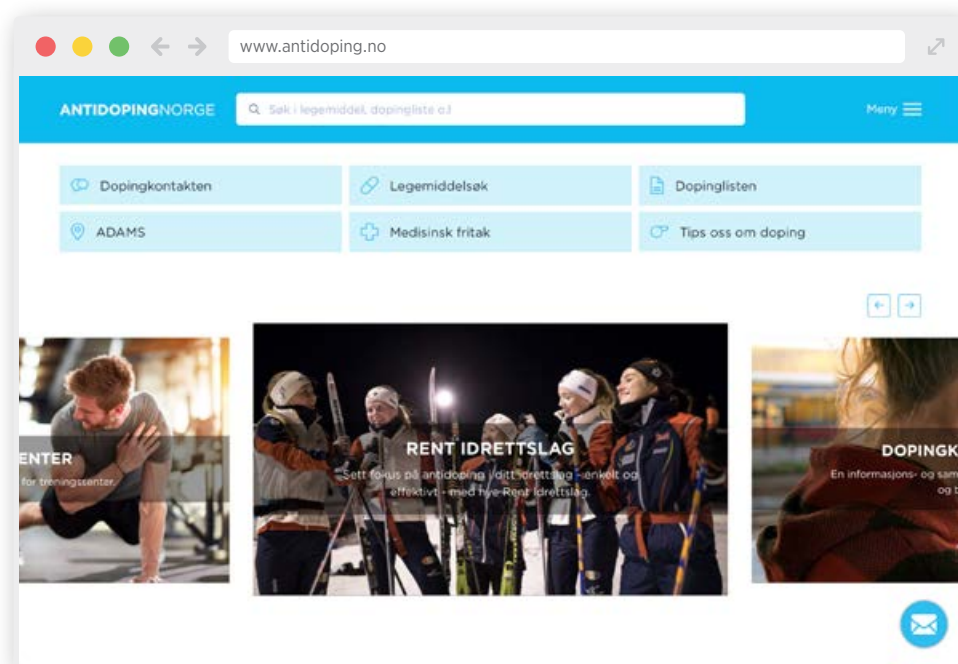
Nettsider og sosiale medier

Aldri før har flere brukere vært innom nettsiden antidoping.no enn i 2019. Dette kan nok forklares på flere måter, men trolig kan det tilskrives et økt antidopingfokus i idretten og vedvarende fokus på tematikken i både tradisjonelle og nye medier.

195 632 er et betydelig høyere antall unike brukere enn foregående år (172 973). En gjennomgang av trafikken på sidene forteller at brukerne i størst grad har benyttet seg av dopinglisten, legemiddelsøket, medisinsk fritak-siden, Ren Utøver, kunnskapsbanken og Dopingkontakten. Det har totalt sett vært gjennomført 41 400 søk på siden, og den største brukergruppen er i alderssegmentet mellom 25 og 34.

Google genererer den største andelen av trafikken inn til organisasjonens hjemmeside, men antallet som skriver inn antidoping.no i URL-feltet og trykker «enter» utgjør så mye som 26 prosent. Dette er en utvikling som er positiv, og sier noe om at oppmerksomheten og kjennskapen til tema, nettsted og organisasjon er økende. De aller fleste som besøker antidoping.no gjør det via mobile enheter som smarttelefon eller nettbrett. I 2019 utgjorde denne trafikken 65 prosent.

En nettside er og må være under løpende utvikling, både med tanke på innhold, men også for å være tilpasset trender og brukermønstre som stadig endrer seg. Derfor er antidoping.no under kontinuerlig oppdatering og oppgradering, alt for at brukerne enkelt skal finne den informasjonen og de verktøyene de trenger. I 2019 ble

WWW.ANTIDOPING.NO

antidoping.no flyttet over på en ny plattform og noe av innholdet på siden ble omstrukturert. Blant annet er det opprettet en egen landingsside ved navn «Kunnskap og ressurser», hvor informasjon om en rekke aktuelle temaer er samlet.

Bruken av sosiale medier er et viktig element i stiftelsens eksterne kommunikasjonsarbeid og har gradvis blitt styrket de senere årene. Antallet brukere er økende på alle plattformer, i takt med at innholdet har blitt mer målrettet og skreddersydd. Facebook og Twitter brukes til å dele nyheter, avtaleinnngåelser, videointervjuer og liknende, mens Instagram og Snapchat i størst grad benyttes til korte, oppmerksomhetsskapende og informative videosnutter om aktuelle temaer, verktøy eller programmer.

I 2019 laget produksjonsselskapet AVIA på oppdrag fra ADNO en videokampanje om treningssenterprogrammet Rent Senter. Videoen, som spilte på humor, slo godt an og hadde i 2019 godt over 300 000 avspillinger og nådde ut til nesten 200 000 personer. Samme byrå har jobbet med Dopingvarsel-videoer som vil bli lansert i første del av 2020.

Statistikk for antidoping.no 2013-2019

År	Brukere	Sidevisninger
2013	83 984	351 967
2014	90 400	354 253
2015	81 739	325 650
2016	90 400	354 253
2016	167 600	647 646
2017	162 237	596 837
2018	172 973	540 607
2019	195 632	599 650

18 08 SPORTRIKT

SPORTEN

Tromsø Hockey-spiller TATT FOR DOPING

Styreleder: - Denne hendelsen skulle vi gjerne vært foruten

Oppover et århundring har det vært en del saker som har gjort at doping har blitt et stort tema i sporten. I Tromsø Hockey er det nå blitt en sak som har gjort at klubben har blitt rammet av en doping-sak. Styreleder i Tromsø Hockey, Håvard Solberg, sier at dette er en hendelse som de gjerne vært foruten. Solberg sier at klubben har gjort alt som er i deres makt for å forhindre slike hendelser, men at dette er en hendelse som de gjerne vært foruten. Solberg sier at klubben har gjort alt som er i deres makt for å forhindre slike hendelser, men at dette er en hendelse som de gjerne vært foruten.

Følg oss på FB: Tromsø Hockey Herne

PUBLIKUMSKAMPEN

ANTIDOPING-EKSPERT: Daglig leder Anders Sobothin i Antidoping Norge

INTERNASJONALE EKSPERTER MÅ LEDE RUSSLANDS ANTIDOPINGARBEID

Habitoren viser at et ikke kan strafe på nasjonens vilje til å kjerne til å bruke i eget dopingarbeid. Noe må det rusiske antidopingarbeid settes under internasjonal administrasjon.

KRONIKK

Anders Sobothin, Daglig leder, Antidoping Norge

Denne saken handler om hvordan det er å være leder i Antidoping Norge. Det er en utfordring som mange ledere i Norge har opplevd. Det er en utfordring som mange ledere i Norge har opplevd. Det er en utfordring som mange ledere i Norge har opplevd.

Jakta på sommarkroppen 2019: - No er det andre som bruker anabole steroid

Brukerne av anabole steroid har andre sag, men er den største treningsinteresserte landet. Sats. For var det kroppsgykerne, no starter jelta på den perfekte kroppen ofte i landet.

ANTIDOPING NORGE VIL HA ENDA STRENGERE STRAFF FOR RUSSLAND: Mener russerne bør bli utestengt fra verdenscupen

Det er den russiske langrennsløperen sterkt uenig i, og argumenterer med at det ikke foreligger noen positive prøver.

Flere bevitne med doping

SJOKKSTUDIJE: «UROVEKKENDE»

En studie som viser at flere bevitne har blitt pågrepet med doping. Dette er en sjokkstudie som viser at flere bevitne har blitt pågrepet med doping. Dette er en sjokkstudie som viser at flere bevitne har blitt pågrepet med doping.

HAUGESUNDS WADJI UTESTENGT FOR DOPING I 14 MÅNEDER

Haugesund-spiller Ibrahim Wadji (24) testet positiv på morfett etter kampen mot Kristiansund 19. mai. Nå har han 14 måneders utestengning.

SPORT

Utestengt i fire år

Russland mister OL og VM: - Ikke strengt nok

Det er en sak som har gjort at Russland har blitt utestengt i fire år. Dette er en sak som har gjort at Russland har blitt utestengt i fire år.

ANTIDOPING NORGE VIL HA ENDA STRENGERE STRAFF FOR RUSSLAND: Mener russerne bør bli utestengt fra verdenscupen

Det er den russiske langrennsløperen sterkt uenig i, og argumenterer med at det ikke foreligger noen positive prøver.

INFORMASJON: ANSVAR OG RISIKO

- De kan bli veldig syke

En studie som viser at flere bevitne har blitt pågrepet med doping. Dette er en sjokkstudie som viser at flere bevitne har blitt pågrepet med doping.

Rune Andersen tildelt Idrettspolitisk Pris 2019

Rune Andersen har blitt tildelt Idrettspolitisk Pris 2019. Dette er en pris som er tildelt til personer som har gjort en stor innsats for idrettspolitikk.

Publikum satt som tente lys da konsekvensene ved dopingbruk var tema

Publikummet var svært interessert i temaet om dopingbruk. Dette er en sak som har gjort at publikummet har blitt svært interessert i temaet om dopingbruk.

NY DOPINGSAK

En ny doping-sak som har gjort at flere bevitne har blitt pågrepet med doping. Dette er en ny doping-sak som har gjort at flere bevitne har blitt pågrepet med doping.

Jfthenpöfen

Idrettskrets vil straffe dopingjakterne for økonomisk kriminalitet. Antidoping-topper hyller forslaget

Idrettskrets vil gi et løst løslat med doping. Dette er en sak som har gjort at idrettskrets vil gi et løst løslat med doping.

Antidoping Norge om Birken-uka: - Kan skje doping her

Birken-uka er i gang for alvor. Rundt 10.000 utøvere skal delta på Birken-uka. Dette er en sak som har gjort at Birken-uka er i gang for alvor.

ADVARER ETTER OPPSIKTSVEKKENDE FUNN: Mange kosttilskudd kan gi positive dopingprøver

Mange kosttilskudd kan gi positive dopingprøver. Dette er en sak som har gjort at mange kosttilskudd kan gi positive dopingprøver.

VG VG Nett VG TV VG Radio VG Sport VG Bil VG Buss

VG SPORT 11. januar 2018 kl. 12:00

DOPING-HAUKE I BREV TIL NYSTAD: – DU KUNNE STOPPET MEG OM DU BLE ANSATT TIDLIGERE

ULLEVAAL, 11. JANUAR (VG) Trond Nystad gikk av scenen i fjor etter åtte år i lederrollen etter Svein Skarvågen. I fjorste uke mottok han et brev der dopinginstruktør Max Hauk (35) skriver at Nystad hadde, uten hans tillatelse, sendt inn bilder og filmer som stoppet ham fra å bli ansatt som juksekontrollør.

I kveld dukket dopingkontrollørene opp på treningssenteret

Går sammen i kampen mot doping

– Det er en del som er store her, og man kan jo lure på hvordan det har blitt slik, sier Viktoria Agerholm (19).

Ållingstøffen

Overrasket over spansk dopingundersøkelse: – De tallene ville du aldri fått i norsk fotball

En undersøkelse om doping i norsk fotball, utført av Spania og Norge Fotballforbund avslører ubehagelige opplysninger for både...

SPORT

Delte en sterk historie

Mestertroppen i Norge og Sverige har en sterk historie...

Debatt: Trening og kroppspress

Kroppspress ødelegger for folkehelsen

Når 25 prosent av nordmenn aldri trener, har vi et langt større problem enn at folk ikke får gå med bar mage på treningstudio.

Slik ble dopingens sanne ansikt avdekket

En studie som viser at mange av de som blir tatt for doping, faktisk er utleiere som har fått inn penger fra utleie av utrustning og andre tjenester.

SPORT

Delte en sterk historie

Mestertroppen i Norge og Sverige har en sterk historie...

Polititopp mener lovverket står i veien for mulige dopingavsløringer i Norge

– En dopingaksjon kunne ikke ha skjedd i Norge, sier politisjef Erik Høland. Han vil ha lettere samarbeid mellom politiet og antidopingmyndighetene i jakten på juksemarkere.

NRK: Dopinglegen leide hus på Lillehammer under verdenscuprenn: Utleier la merke til mye trafikk inn og ut av huset

Utleier Birgit Skjerve var mistenksom da hun i desember ble utleid av NRK. Men Skjerve ble ikke klar over at hun hadde leiet ut huset til en dopinglege.

NISO og Antidoping Norge med samarbeidsavtale - håper å få frem en «norsk Sebastian Samuelsson»

– Vi skal ikke nødvendigvis kopiere svensken, men det er bra for alle om det blir et større engasjement.

Vi må ikke la oss lure igjen

Måling har NADA NO en ny måling til å se et trykkløst oppgjør med det omfattende massive dopingskandalen. Denne gangen har vi kontrollert om det er færre i Norge.

Antidoping Norge på Raufoss-besøk: – Vi må snakke om doping og konsekvensene av det

Antidoping Norge besøkte Raufoss for å snakke om doping og konsekvensene av det.

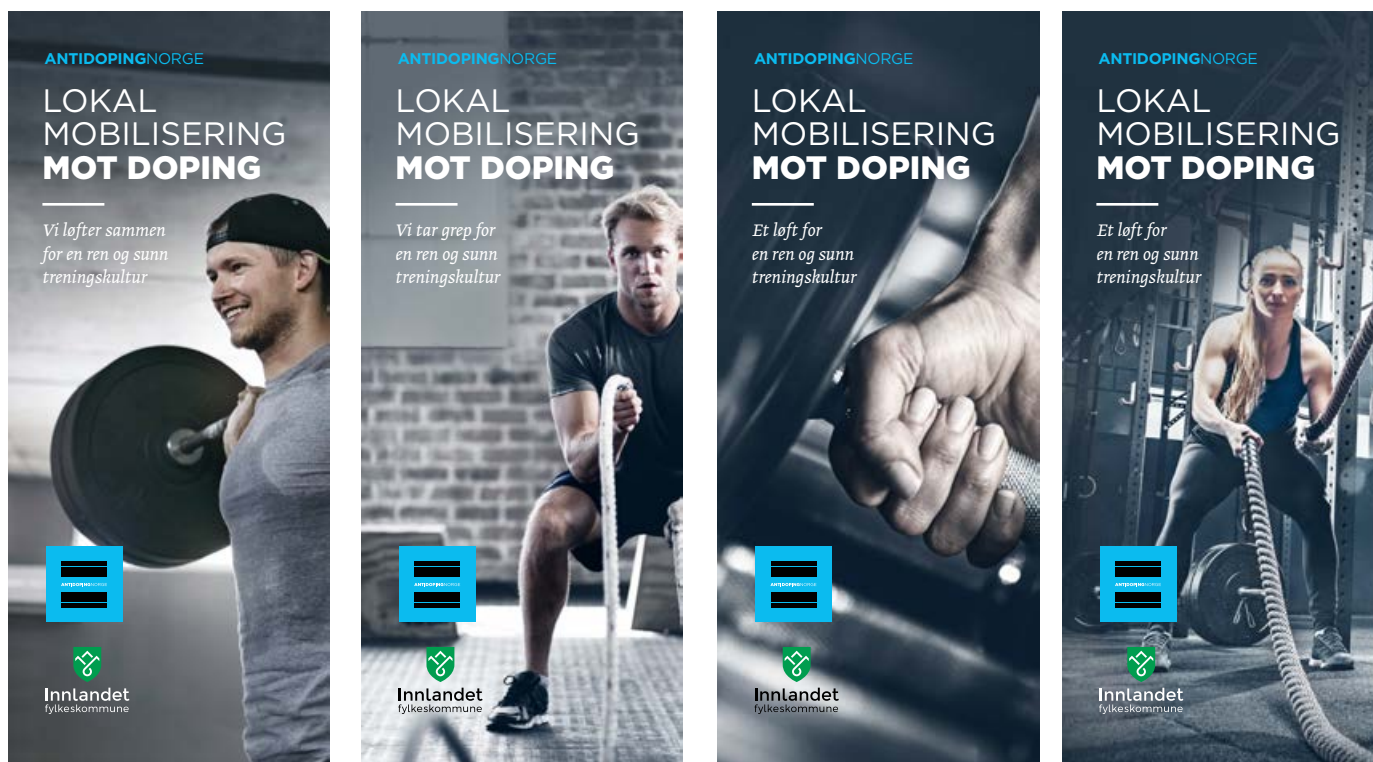
KREVER TILTAK MOT DOPING

Nå fremmes det forslag om et helt nytt samarbeid for å få bakt med en økende trend blant unge i Tromsø.

–Vurdering kroppspress

– Det kan være en god idé å tenke på kroppspress som en del av en større helse- og livsstilsprosjekt, sier leder for kroppspress i Antidoping Norge, Det er et viktig tema, og vi må tenke på det som en del av en større helse- og livsstilsprosjekt.

ADNO utvikler diverse materiell til bruk i det forebyggende arbeidet. Her er tre nye roll-ups som ble laget til bruk i prosjektet «Lokal mobilisering mot doping».

Materiell

ADNO utvikler i liten grad nytt trykt materiell. Gjennom dialogen med ulike målgrupper oppleves det likevel at det i visse sammenhenger ønskes noe håndfast informasjonsmateriell. Utøverguiden og håndbok for personell er to større trykksaker som distribueres bredt og som produseres opp ved behov. Ellers lages det noe materiell til bruk mot spesifikke miljøer og satsinger. I samarbeid med idretten - og særforbund spesielt - utvikles det noe tilpasset markedsmateriell.

Ved lansering av nye Rent Idrettslag i mars 2019, ble det etablert et nytt visuelt uttrykk, nettside og materiell til dette programmet. Blant annet får alle nye Rent IL tilsendt en «startpakke» - en papp-koffert - med plakater, brosjyrer, plakett og utvalgte strøartikler som innhold. Nesten 300 idrettslag har mottatt denne pakken i løpet av 2019.

En annen nyhet i 2019 var det som omtales som antidopingpatroljen. Her var det viktig å utstyre personell som skulle være synlige under idrettsarrangement med bekledning og materiell som ga oppmerksomhet og inviterte til dialog med utøvere, ledere og publikum på arrangementene.

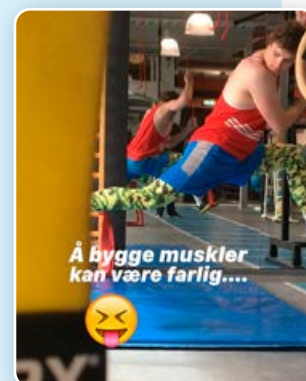
Informasjons- og profileringsmateriell kan bestilles opp via organisasjonens egen webshop-løsning: <https://antidoping.norgesprofil.no>

Sosiale medier

ADNO har gjennom tydelig og målrettet bruk av sosiale medier nådd ut med viktig informasjon og holdningsskapende innhold til et stort antall mennesker. Gjennom deling av nyheter, kampanjefilmer, temavideoer, spørsmål og svar-sekvenser og bilder fra vår aktivitet over hele landet, håper vi å både inspirere og heve kunnskapen der ute.

For å øke synligheten vår i sosiale medier, driver vi annonsering på de mest populære flatene. Her er noen utvalgte tall fra året som gikk:

- I 2019 ble innhold fra Antidoping Norge vist **2 984 297 ganger** for 501 743 unike brukere på Instagram og Facebook.
- **452 375** ganger ble tre eller flere sekunder av våre videoer spilt av på disse plattformene.
- Sommerkampanjer for Ren Utøver og Dopingkontakten ble vist henholdsvis **634 805** og **544 513** ganger på Instagram og Facebook.
- 70 prosent av de som ble eksponert for Dopingkontakten-videoen var i alderen 13 til 17, 25 prosent i alderen 18 til 24, mens de resterende fem fordeler seg over flere aldersgrupper.
- På Snapchat ble våre annonser vist 1 035 169 ganger og 12 151 ganger swipet noen opp for å se eller lese mer.
- Via annonsering hadde Rent Senter-kampanjen på Instagram og Facebook 270 456 avspillinger, 71 199 så hele langversjonen av videoen på 30 sekunder og den nådde ut til 110 080 personer. I tillegg nådde videoen ut til 86 000 personer via det som kalles organisk spredning på sosiale medier (ikke betalt). Engasjementet rundt denne kampanjen gjenspeiles gjennom over 1000 kommentarer, reaksjoner og delinger.
- Totalt betyr dette at annonser fra ADNO ble vist 4 019 466 ganger på disse plattformene.

Rent Senter-kampanjen som ble kjørt på Facebook og Instagram hadde over 350 000 videoavspillinger i 2019.

 [YOUTUBE.COM/USER/ANTIDOPINGNOR](https://www.youtube.com/user/antidopingnor)

 [FACEBOOK.COM/ANTIDOPINGNORGE](https://www.facebook.com/antidopingnorge)

 [TWITTER.COM/ANTIDOPINGNORGE](https://twitter.com/antidopingnorge)

 [ANTIDOPING](#)

Trafikk fra sosiale medier til antidoping.no i 2019

49 %
FACEBOOK

34 %
TWITTER

12 %
FORUM

2 % BLOGG
2 % INSTAGRAM
<1 % YOUTUBE
<1 % REDDIT

PROSJEKTER

Seminarer

I etterkant av dopingavsløringene i Seefeld-VM, arrangerte Antidoping Norge et åpent seminar under overskriften: «Hva skjedde i Seefeld?» Seminaret var myntet på idrettsledere, politikere og media. Med deltakere fra internasjonal media, politi, utøvere og representanter fra skisporten ble dette et seminar som skapte diskusjon og satte agenda etter aksjonen som rystet internasjonal langrenn.

Sammen med organisasjonene FairSport og World Forum for Ethics in Business (WFEB) arrangerte Antidoping Norge (ADNO) en antidopingkonferanse i juni med tittelen «Athletes, Sports, Sponsors and Broadcasters - A cooperation for clean and ethical sport». Konferansen som hadde omtrent 180 deltakere samlet en rekke profilerte antidopingpersoner. Også en rekke norske journalister deltok på konferansen og tematikken som ble løftet ble viet oppmerksomhet i norsk media.

Utøverprosjekt

ADNO har vært opptatt av å løfte utøverstemmene i det nasjonale og internasjonale antidopingarbeidet. Det har derfor hatt høy prioritet å ha dette som tema i møte med organisasjoner og fora som representerer topputøvere, blant annet NIFS utøverkomité, Olympiatoppen, relevante nasjonale særforbund og NISO. I 2019 har dette gitt seg utslag i en del konkrete handlinger.

Anne Margrethe Hausken Nordberg ble ansatt i en prosjektstilling for å jobbe med og mot utøvere.

ADNO signerte i 2019 en samarbeidsavtale med Norske Idrettsutøveres Sentralorganisasjon (NISO). Bakgrunnen er et felles ønske og mål å legge til rette for at utøverne skal kjenne til og kunne påvirke utviklingen av antidopingarbeidet. NISO er tilsluttet LO (Landsorganisasjonen i Norge) og har omtrent 1200 idrettsutøvere som medlemmer. Mange av NISOs utøvere faller inn under Antidoping Norges topputøverdefinisjon som både utsettes for et betydelig antall dopingkontroller og et omfattende informasjonsarbeid.

Sammen med NISO og Olympiatoppen gjennomførte ADNO en større spørreundersøkelse blant norske topputøvere. Svarene fra over 540 norske utøvere ga nyttige tilbakemeldinger. Mer om undersøkelsen under kap. 5 i denne årsrapporten.

På slutten av 2019 ansatte ADNO en tidligere topputøver i en deltids prosjektstilling for å kunne jobbe tettere og mer dedikert mot norske utøvere og relevante utøverfora. Vedkommende vil gjennom formelle og uformelle møtepunkt og konkrete aktiviteter bringe nyttige innspill tilbake til organisasjonen og selv bidra med kunnskap i møte med norske topputøvere.

Markedsføring

Antidoping Norge har ikke en egen markedsavdeling, men det ble i 2019 etablert et eget markeds- og promoutvalg på tvers av avdelinger for å fremme synligheten av verktøy og programmer som stiftelsen tilbyr ulike målgrupper. I dette har kjøp av synlighet i sosiale medier vært et viktig grep. I løpet av 2019 har dette gitt et stort løft, et løft som gjenspeiles i antall besøk på nettsidene og i bruk av programmer og verktøy.

2 KONTROLL OG PÅTALE

ADNO tok i overkant av 2000 tester på oppdrag utenfor det ordinære kontrollprogrammet i norsk idrett, blant annet under Arctic Race. Her kjører hovedfeltet forbi Festvågntind under den andre etappen i sykkelrittet.

FOTO: FREDRIK HAGEN/NTB SCANPIX

NÅR EN HAR SNAKKET OM kontrollvirksomheten innen idretten, har en i stor grad tenkt på testing. ADNO har i inneværende strategiperiode påpekt at denne delen av virksomheten i større grad må handle om etterretning og etterforskning, samt å se dette i sammenheng med arbeidet med biologiske profiler og målrettet prøvetaking. Denne dreiningen er ytterligere forsterket i strategiplanen for perioden 2020-2023 der det sies at det skal arbeides etterretningsbasert i hele organisasjonen.

Aksjonene og avsløringene rundt VM på ski i Seefeld synliggjorde hva en kan oppnå når politi og nasjonale antidopingbyråer kan jobbe sammen, og tar i bruk andre virkemidler enn tradisjonell testing.

En gjennomgang av dopingsakene i norsk idrett viser også med tydelighet at en kontrollvirksomhet der informasjonsinnhenting, etterforskning og profilarbeid ligger til grunn for et målrettet testarbeid, gir resultater i form av flere dopingsaker. De siste årene har det vært etablert prosjekter som retter seg mot spesifikke idretter og miljøer over tid. Denne måten å jobbe vil bli videreutviklet.

En slik tilnærming forutsetter at de ulike fagmiljøene jobber tett sammen, noe som også er grunnen til at profileksperter, etterforskere og testplanlegger er organisert i én felles avdeling i ADNO. Et annet vesentlig aspekt er at det må avsettes ressurser til etterretningsarbeid, samtidig som det må være enkelt for utøvere, ledere og andre til å komme med innspill og tips. I 2019 mottok organisasjonen over 100 innspill og mange av dem var verdifulle tips gitt via varslingskanalen Dopingvarsel.

Når det kommer til dopingsaker, er det to forhold som har endret seg særlig de siste årene. Det ene at sakene avsluttes gjennom forenklet behandling, det andre er at en del saker kommer på bakgrunn av informasjon mottatt fra politiet og ikke gjennom positive prøver.

En forenklet behandling betyr at sakene ikke havner i NIFS domsorganer, men avsluttes i Påtalenemnden i Antidoping Norge. Nemndens avgjørelse har samme virkning som en dom. Prosessøkonomisk er dette en gunstig ordning, men ordningen innebærer en økt arbeidsbyrde på Antidoping Norge.

ADNO er glad for at samarbeid mellom nasjonale antidopingbyråer og politi har blitt et tema i 2019, ikke minst gjennom Seefeld-aksjonen. På hjemmebane blir dette viktige samarbeidet stadig bedre, men ADNO skulle gjerne sett at politiet fikk et tydelig hjemmelsgrunnlag for utlevering av relevant informasjon til ADNO. I dag skjer dette kun på forespørsel.

NASJONALT TESTPROGRAM

Det nasjonale testprogrammet i norsk idrett har som hovedmål å avsløre doping i norsk idrett, men noen dopingkontroller settes også av mer avskrekkende og forebyggende grunner. Planleggingen av prøvetakingen baserer seg på en risikovurdering av de ulike idrettene, der flere risikofaktorer for doping blir vurdert. Samtidig er testingen en sentral del av den helhetlige kontrollvirksomheten, og er nært knyttet til informasjonsinnhenting, etterforskning, samt analyser og tolkninger av biologiske profiler.

En helhetlig tilnærming til testing er en nødvendig utvikling av kontrollarbeidet, da tradisjonell testing har sine begrensninger når det kommer til å avsløre dopingbruk

alene. Det handler blant annet om kort sporbarhet av enkelte stoffer, begrensede analysemetoder og en sofistikert dopingbruk som krever sofistikerte avsløringsmetoder. Ved å kombinere testing med profilarbeid og etterforskning og etterretning vil muligheten være større for å avdekke doping. Et annet aspekt er at denne helhetlige tilnærmingen bidrar til en enda mer målrettet testvirksomhet når det gjelder tidspunkt for prøvetaking, rett utvalg av utøver og at prøven analyseres for de rette stoffene.

Testingen til ADNO har også i 2019 vært i tråd med WADAS krav og standarder. Her ligger *International Standard for Testing and Investigations* (ISTI) og *Technical Document of Sport Specific Analysis* (TDSSA) til grunn. Bakgrunnen for TDSSA er at det skal stilles krav til kvalitet og kvantitet i testingen, og det settes et minimumskrav til analyser i de ulike idrettene og grenene. ADNO har erfart at de økte kravene til analyser ikke nødvendigvis direkte fører til et økt antall positive prøver. Som tidligere er det derfor søkt om og fått innvilget reduksjon fra enkelte analysekrav i de idrettene og disiplinene der det over tid har vært på plass et velfungerende blodprofilprogram.

I 2019 er et økt antall av kontrollene satt på bakgrunn av tips og informasjon, blant annet gjennom varslingskanalen og et utvidet etterretningsarbeid. I det siste er det prioritert å igangsette flere tverrfaglige prosjekter, der fokus rettes mot enkelte idretter eller miljøer. Her har NAPMU, etterforskere og testansvarlige jobbet tett for å sikre målrettet testing. I disse prosjektene har en erfart en høyere prosent av positive prøver enn ved tradisjonell testing.

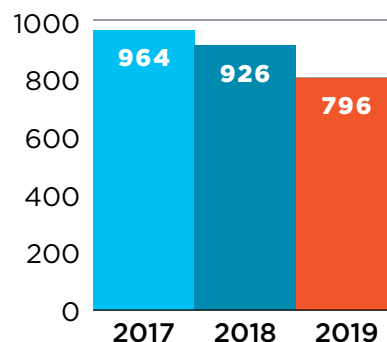
ADNO definerer norske utøvere i tre kategorier:

1. Meldepliktutøvere. Disse utøverne driver med risikoidretter der doping utenfor konkurranse vil kunne bedre prestasjonen. Utøverne må derfor kunne lokaliseres utenfor konkurranse, og må oppgi hvor de befinner seg én garantitime hver dag, der de gjør seg tilgjengelig for en dopingkontroll. Rundt 130 av de beste norske utøverne i kraft- og utholdenhetskrevede idretter er på ADNOS meldepliktliste.
2. Nasjonale topputøvere. De beste utøverne innen de ulike norske særforbundene, totalt cirka 2000 utøvere. Her er definisjonen ulik fra forbund til forbund, og utarbeides på bakgrunn av innspill fra særforbundene. Meldepliktutøvere og nasjonale topputøvere har et strengere regelverk knyttet til medisinske fritak. I løpet av 2020 vil definisjonen av nasjonale topputøvere bli utvidet.
3. Medlemmer som konkurrerer i norsk idrett for øvrig.

Det ble i 2019 innhentet 3033 dopingprøver totalt på det nasjonale programmet. Disse prøvene fordeler seg på 2300 urinprøver, 181 blodprøver og 552 blodprofilprøver. Rett under 60 prosent av disse prøvene ble innhentet utenfor konkurranse. Fordelingen av prøver mellom de ulike utøverkategoriene er 44 prosent, 25 prosent og 31 prosent på henholdsvis bredde-, topp- og meldepliktutøvere.

Antall kontrolloppdrag siste tre år

Et kontrolloppdrag kan bestå av flere dopingtester

Type prøver tatt i 2019

Type prøve	2017	2018	2019
Urinprøver	2122	2175	2300
Blodprøver	216	212	181
ABP-prøver	743	685	552
Totalt	3081	3072	3033

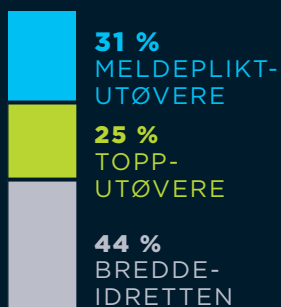
Prøver tatt i den enkelte idrett i 2019

	Urin	Blod	ABP	Totalt
Norges Am. Idretters Forbund	159	3	0	162
Norges Bandyforbund	35	0	0	35
Norges Basketballforbund	71	0	0	71
Norges Bokseforbund	37	4	7	48
Norges Bryteforbund	50	5	14	69
Norges Cykleforbund	164	21	119	304
Norges Fotballforbund	300	9	0	309
Norges Functional Fitnessforbund	34	1	0	35
Norges Friidrettsforbund	182	13	42	237
Norges Håndballforbund	92	6	0	98
Norges Ishockeyforbund	158	5	0	163
Norges Judoforbund	20	1	3	24
Norges Kampsportforbund	40	3	0	43
Norges Kickboxingforbund	46	2	3	51
Norges Luftsportforbund	20	0	0	20
Norges Orienteringsforbund	38	3	18	59
Norges Padleforbund	20	1	12	33
Norges Roforbund	30	4	23	57
Norges Rugbyforbund	33	0	0	33
Norges Skiforbund	214	29	175	418
Norges Skiskytterforbund	58	12	45	115
Norges Skøyteforbund	30	5	30	65
Norges Styrkeløftforbund	150	18	7	175
Norges Svømmeforbund	61	8	23	92
Norges Triathlonforbund	46	5	27	78
Norges Vektløfterforbund	64	16	0	80
Norges Volleyballforbund	81	3	0	84
Andre: under 20 prøver	67	4	4	75
Totalt	2300	181	552	3033

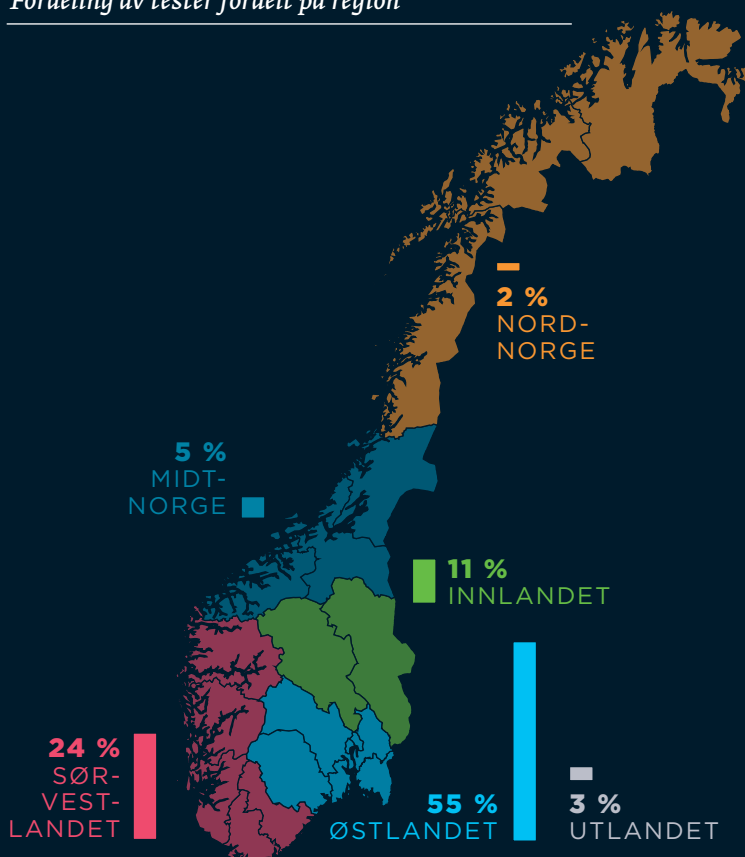
DOPINGPRØVER 2019

Totalt antall dopingprøver: 3033

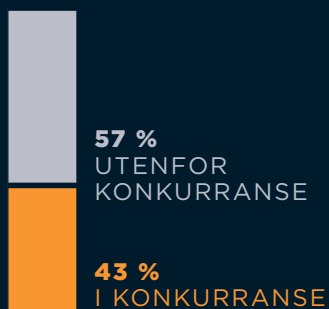
Prøver fordelt på nivå

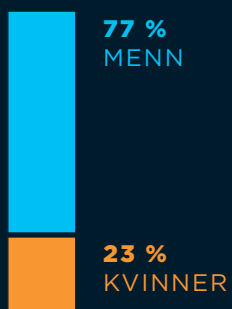
Fordeling av tester fordelt på region

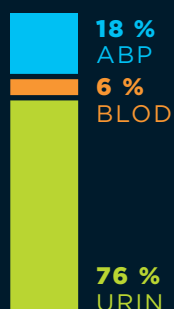
Fordeling av prøver

Prøver fordelt på kjønn

Fordeling av prøver i ulike matriks

Biologiske profiler

Biologiske profiler (pass) har til hensikt å avdekke doping indirekte ved å se på variasjonen i utvalgte naturlige biologiske markører. Profilene følges også for å kunne ha et mest mulig målrettet testprogram.

ADNO var tidlig ute med å etablere et profilprogram. I dag finnes det to profilmoduler; blod- og steroidmodul. Disse undersøkes i henholdsvis blod- og urinprøver. WADAs retningslinjer for blodprofiler kom på plass i 2009, mens retningslinjene for steroidprofiler ble inkludert i 2014.

I tillegg til disse to profilmodulene har ADNO etablert en veksthormonavhengig profil på mange utøvere.

Biologiske profiler er viktig for å teste smartere, samt velge ekstraanalyser og hvilke prøver som bør langtidslagres. Biologiske profiler kan også brukes som bevis i etterforskning og kan i seg selv være grunnlag for å påtale en utøver for brudd på dopingbestemmelsene. I tillegg vet man at profilarbeid i seg selv har en forebyggende effekt. Arbeidet og kunnskapen omkring biologiske profiler er i stadig utvikling. Forskning på området har høy prioritet og i det internasjonale antidopingarbeidet er denne delen av kontrollvirksomheten i en tidlig fase.

Blodprofilarbeidet har i all hovedsak vært rettet mot meldepliktutøverne. De siste årene har imidlertid også utvalgte utøvere innen utvalgte idretter under definisjonen nasjonale topputøvere fått opprettet blodprofiler. I tillegg til å avdekke eventuell doping kan dette også si noe om det er systematiske forskjeller i blodprofiler mellom tilsvarende idretter.

Nordic Athlete Passport Management Unit (NAPMU)

Nordic Athlete Passport Management Unit (NAPMU) ble etablert i 2013 og er en viktig brikke for å teste rett utøver, til rett tid og på rett sted. I tillegg til at enheten i seg selv fungerer svært godt og høster stor anerkjennelse internasjonalt, er den kompetansen som enheten representerer viktig i ADNOS egen testplanlegging.

NAPMU gjennomgikk i 2019, i likhet med alle andre APMUer, en søknadsprosess for å bli en WADA-godkjent APMU, og er nå en av 16 godkjente APMUer i verden. Søknadsprosessen var et resultat av nye obligatoriske krav fra WADA, som blant annet innebærer at Norges laboratorium for dopinganalyse nå er ansvarlig for enheten og dens kvalitet. I tillegg til å ha personell på laboratoriet har NAPMU personell hos ADNO, noe som er viktig for å kunne befeste ADNOS posisjon som en verdensledende aktør innenfor kontrollvirksomheten.

Enheten, som ble opprettet i et samarbeid mellom de nordiske landene og Norges laboratorium for dopinganalyse, bistår i dag også flere antidopingorganisasjoner utenfor de nordiske landene. I 2019 bisto NAPMU, i tillegg til de nordiske landene, seks nasjonale antidopingorganisasjoner, fem internasjonale særforbund og en regional antidopingorganisasjon. NAPMU fortsetter arbeidet med å inngå nye samarbeid.

I tillegg til evaluering av biologiske profiler består det daglige NAPMU-arbeidet blant annet av å kommunisere med de ulike antidopingorganisasjonene, laboratoriene og tilknyttede ekspertpanel. Siden det er viktig at NAPMU følger med i den internasjonale utviklingen innenfor biologiske profiler, er NAPMU også aktiv ved internasjonale konferanser og gjennom forskning.

Høsten 2019 arrangerte NAPMU et større internasjonalt seminar i Oslo med tittelen: *Biological passports – testing and investigations*. Seminaret handlet om hvordan biologiske profiler skal brukes best mulig i kontrollarbeidet, men også hvordan en skal bruke disse som bevis og etterretningsinformasjon. Til stede på seminaret var omtrent 60 deltakere fra ti nasjonale antidopingbyråer og tre internasjonale særforbund. Deltakerne var blant annet testplanleggere, etterforskere, jurister og ansatte ved dopinglaboratoriet.

Analyser

Prøver som tas som del av Antidoping Norges testprogram analyseres ved WADA-akkrediterte laboratorier. Ved kontroller i Norge er det Norges laboratorium for dopinganalyse som benyttes. Laboratoriet er en del av avdeling for farmakologi ved Oslo Universitetssykehus.

For ADNO er laboratoriet også en viktig samarbeidspartner i tolkning av analysesvar, videre oppfølging og målrettet testing. Det avholdes derfor jevnlig møter mellom personell i ADNO og på laboratoriet.

Etterforskning og etterretning

Etterforskning og etterretning får en stadig mer fremtredende posisjon i det internasjonale antidopingarbeidet. Det anerkjennes at det må avsettes ressurser til etterretning for å kunne drive en effektiv kontrollvirksomhet. Likevel er det ikke til å legge skjul på at dette feltet innen antidoping er nytt, men avsløringene omkring VM i Seefeld har gitt dette økt oppmerksomhet og forståelse blant idrettsledere og politikere.

ADNO har de siste årene sett at etterretningsbasert testing har gitt resultater. Det er også bakgrunnen for at den høyest prioriterte ambisjonen i ny strategiplan for perioden 2020-2023 er at «vi skal arbeide etterretningsbasert i hele organisasjonen». Bak en stor andel av de 24 dopingsakene som er påtalt eller domfelt i 2019 ligger det et godt stykke etterretningsarbeid. I 2019 har det i større grad blitt avsatt en dedikert ressurs til å jobbe med etterretning, og i tillegg har en fått på plass analyseverktøy som gir mulighet til å sammenstille og bearbeide informasjonen på en bedre måte. Samtidig har samspillet i avdeling for kontroll og påtale mellom testplanleggere, profilmedarbeidere og etterretningskompetansen bidratt til at organisasjonen lagt grunnlag for en mer effektiv og moderne kontrollvirksomhet.

Med det internasjonale fokuset på området gis det anledning til både å hente kunnskap og kompetanse, samt å dele av egen erfaring. Det er opprettet et nordisk samarbeid på området der ADNO deltar. I tillegg bidrar ADNO i en WADA-initiert gruppe med utvalgte nasjonale antidopingbyråer der intensjonen er å lage en felles plattform for å utvikle etterforsknings- og etterretningsarbeidet.

ADNO-ansatte som jobber med etterforskning og etterretning har i 2019 i større grad vært ute i norsk idrett, både for å snakke med utøvere og ledere. Dette har foregått både i form av foredrag for landslag og gjennom samtaler med enkeltpersoner. Denne måten å jobbe på oppleves som nyttig for å komme nærmere idretten og for å skape forståelse for at kontrollvirksomheten i dag er mye mer enn testing.

Påtalenemnden

Katharina Rise, leder
Førstestatsadvokat ved
Riksadvokatembetet

Kåre Birkeland
Professor i endokrinologi.
Leder av endokrinologisk
avdeling ved Oslo
universitetssykehus.

Rigmor Solberg
Professor i farmakologi,
farmasøytisk institutt,
Universitetet i Oslo.

Sekretariat

Niels R. Kiær, advokat

Samarbeid med toll og politi

ADNO ser verdien av å ha et godt samarbeid med offentlige instanser, både på et overordnet nivå og på et mer praktisk, operativt nivå. Samarbeidsavtalene som med Toll- og avgiftsdirektoratet og Politidirektoratet er viktige i den sammenheng.

Gjennom disse avtalene har ADNO dialog med blant annet Tolletatens etterretnings-senter, politiet og Kripos. Målet er finne arenaer for utveksling av informasjon og ha en felles situasjonsforståelse knyttet til feltet. Fokus på etterretning og et godt samarbeid med politiet har ført til at vi har fått informasjon som igjen har generert dopingsaker.

Politiets razzia i Seefeld under VM på Ski satte som nevnt et sterkt fokus på hva en kan oppnå når politi og nasjonale antidopingbyråer samarbeider. Da ADNO inviterte til åpent seminar om Seefeld-aksjonen i mars, holdt også en representant fra Politidirektoratet et innlegg. I desember inviterte ADNO østerriksk politi til Norge for å snakke om hvordan de jobbet opp mot avsløringene, og på denne seansen deltok både norsk toll og politi, i tillegg til politikere og idrettsledere.

Varslingskanalen – tips

Varslere har vist seg å spille en viktig rolle i antidopingarbeidet. ADNO lanserte sin Dopingvarsel i 2016. Siden varslingskanalen ble etablert har det kommet inn nærmere 500 tips og et stort antall dopingsaker de senere årene kan spores tilbake til tips og innspill som har kommet til organisasjonen.

I 2019 kom det totalt inn i overkant av 100 tips, via den anonyme varslingskanalen og andre kilder. Tipsene som kommer inn behandles og følges opp at personer hos Antidoping Norge med relevant kompetanse og erfaring. Informasjonen brukes som etterretningsinformasjon for mer målrettet testing og som nyttige innspill opp mot det forebyggende arbeidet. Tipsene som kommer inn omhandler i stor grad bruk av doping på lavere nivå.

ADNO er opptatt at å synliggjøre kanalen best mulig, både gjennom egne kommunikasjonsflater og gjennom å utfordre idretten til å promotere kanalen.

DOPINGSAKER

Det er Antidoping Norges frittstående påtalenemnd som vurderer om en sak skal påtales for NIFs domsutvalg eller om den skal henlegges. Påtalenemnden avgjør også spørsmål om anke. Påtalenemnden består av medlemmer med juridisk, medisinsk og farmakologisk kompetanse. Annen kompetanse innhentes ved behov. Påtalenemnden er uavhengig fra Antidoping Norges øvrige virksomhet, der medlemmene oppnevnes av styret. Katharina Rise er leder av Påtalenemnden.

Det er avholdt seks møter i påtalenemnden i 2019. Av de 24 sakene som ble påtaleavgjort i 2019, ble tre saker henlagt og tre saker behandlet i NIFs domsutvalg.

Totalt foreligger det 18 domfellelser av utøvere i 2019. Av disse ble 12 saker avgjort ved forenklet saksbehandling i påtalenemnden, mens de resterende sakene ble avgjort i NIFs domsutvalg. Det at en sak avgjøres ved forenklet behandling i påtalenemnden er prosessøkonomisk gunstig idet sakene kan avgjøres raskere og involverer færre instanser. Arbeidsbyrden på Antidoping Norge er imidlertid noe høyere. Nemndens avgjørelse har samme virkning som en dom.

Informasjon om dopingsaker 2019

Idrett	Påtale- begjæring	Domsutvalg/PN	Doping- gruppe*	Dom	Kjønn
Fotball	4. kvartal 2018	1. kvartal 2019	S6	2 år	Mann
Cheerleading	1. kvartal 2019	1. kvartal 2019	S1/S4	4 år (PN)	Mann
Ishockey	1. kvartal 2019	1. kvartal 2019	S6	2 år (PN)	Mann
Volleyball	1. kvartal 2019	1. kvartal 2019	S6	6 mnd. (PN)	Mann
Håndball	1. kvartal 2019	1. kvartal 2019	S1/S2	4 år (PN)	Mann
Boksing	1. kvartal 2019	2. kvartal 2019	S1	4 år	Mann
Styrkeløft	1. kvartal 2019	3. kvartal 2019	S1	4 år	Mann
Styrkeløft	1. kvartal 2019	1. kvartal 2019	S1	4 år (PN)	Mann
Amerikansk fotball	1. kvartal 2019	1. kvartal 2019	S1/S4	4 år (PN)	Mann
Styrkeløft	2. kvartal 2018	3. kvartal 2019	Nektelse	3 år 8 mnd	Mann
Amerikansk fotball	2. kvartal 2019	Avventer domsutvalg	S3		Mann
Bryting/håndbak	2. kvartal 2019	2. kvartal 2019	S1	4 år (PN)	Mann
Fotball	3. kvartal 2019	3. kvartal 2019	S7	14 mnd (PN)	Mann
Amerikansk fotball	3. kvartal 2019	3. kvartal 2019	S8	2 år (PN)	Mann
Amerikansk fotball	3. kvartal 2019	4. kvartal 2019	S8	2 år (PN)	Mann
Cheerleading	3. kvartal 2019	4. kvartal 2019	S1	4 år (PN)	Mann
Bryting/håndbak	3. kvartal 2019	3. kvartal 2019	Nektelse	Henlagt (PN)	Kvinne
Bryting	3. kvartal 2019	3. kvartal 2019	Manipu- lering/ forhindre	Henlagt (PN)	Mann
Hund	3. kvartal 2019	3. kvartal 2019	Positiv prøve	Henlagt (PN)	
Vektløfting	2. kvartal 2019	3. kvartal 2019	S6	4 år (PN)	Mann
Ishockey	4. kvartal 2019	4. kvartal 2019	S8	1 år (PN)	Mann
Ishockey	1. kvartal 2018	4. kvartal 2019	S1	4 år	Mann
Fotball	4. kvartal 2019	Avventer domsutvalg	S6		Mann
Rugby	4. kvartal 2019	Avventer domsutvalg	Nektelse		Mann

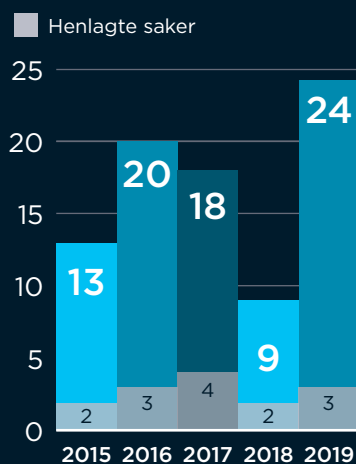
* S1: anabole stoffer S3: beta-2-agonister S4: hormon og metabolske modulatorer
S6: Stimulerende midler S8: cannabis

** PN: avgjort ved forenklet behandling i Påtalenemnden

DOPINGSAKER SISTE FEM ÅR (2015-2019)

Saker som har ført til henleggelse er ikke inkludert i figur og tabell om kjønn, dopinggruppe og idrett.

Påtaleavgjorte saker

Fordelt på dopinggruppe

Noen ganger omhandler en sak flere stoffer, og da er saken oppført under flere dopinggrupper.

Nektelser - 8 totalt - fremkommer ikke i oversikten.

Fordelt på kjønn

Fordelt på idrett

Idrett	Saker
Styrkeløft	12
Fotball	11
Amerikanske idretter	10
Ishockey	5
Boksing	4
Sykkel	4
Basketball	3
Bryting/håndbak	3
Rugby	3
Fallskjerm	2
Friidrett	2
Håndball	2
Kickboksing	2
Ski	2
Vektløfting	2
Bordtennis	1
Cricket	1
Luftsport	1
Proffboksing	1
Triatlon	1
Volleyball	1
Sum	73

Meldeplikt

Det er i dag cirka 130 norske utøvere som har meldeplikt. Meldepliktutøverne må rapportere sted og en garantitime hver dag der de kan nås for en uanmeldt dopingkontroll. Det er kun de beste utøverne, som testes hyppig og som er fra idretter med høy risiko for doping, som er underlagt meldeplikt i Norge.

WADA-programmet ADAMS (Anti-Doping Administration & Management System) er navnet på online-verktøyet som brukes av utøvere for å rapportere utøverinformasjon.

Meldepliktutøvere kan både rapportere via pc og via en app på mobilen. I slutten av 2019 lanserte WADA sin nye app for rapportering av utøverinformasjon - *Athlete Central*. ADNO har kommet med innspill underveis i prosessen, og sammen med et utvalg norske utøvere var ADNO med i en testgruppe rett før lansering av den nye appen. Tilbakemeldingen på utøversentralen har så langt vært god, og oppleves som et viktig framskritt for å lette rapporteringen for meldepliktutøvere. På sikt er det tenkt at den skal inneholde andre funksjoner enn kun meldepliktrapportering og dermed også være nyttig for andre utøvere enn bare meldepliktutøvere.

Dersom en utøver ikke har gitt tilstrekkelig eller korrekt utøverinformasjon, at slik informasjon ikke er gitt til rett tid eller at utøver ikke er tilgjengelig i garantitiden, vil de kunne ilegges en advarsel. Tre advarsler i løpet av 12 måneder kan føre til at det opprettes en dopingsak.

Meldepliktkomiteen er de som avgjør om det er grunnlag for å ilegge advarsel i henhold til regelverket. Komiteen består av medlemmer med juridisk kompetanse i tillegg til personer med topputøvererfaring. Medlemmene er oppnevnt av styret i ADNO, men utøverkomiteen forespørres alltid ved oppnevning av nye utøvere til komiteen.

Meldepliktkomiteen har avholdt seks møter i 2019. Det ble behandlet rekordmange 32 saker hvorav det i 25 saker ble ilagt advarsel. Det store antallet saker krever mye av både administrasjonen og meldepliktkomiteen.

Utøvere som er ilagt en advarsel kan klage forholdet inn for Klagenemnden. Det ble behandlet tre saker i Klagenemnden i 2019. I ingen av sakene ble klagen tatt til følge.

Meldepliktkomiteen

Andreas Messelt

Ekker, leder

Andreas Nyhaug

Karoline Dyhre Breivang

Carl Godager Kaas

Astrid Urenholdt Jacobsen

Klagenemnd

Siri Langseth, leder

Are Strandli

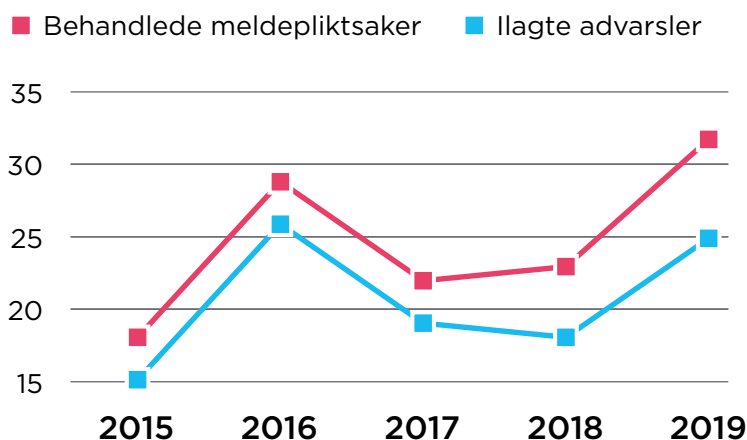
Kristian J. Fougner

Marit Bjartveit

Rolf Whitfield

Camilla Gjersem (vara)

Advarsler og saker

KONTROLLER PÅ OPPDRAG

Ved siden av de over 3000 dopingprøvene som ADNO tar som del av det nasjonale programmet i norsk idrett, tar organisasjonen et betydelig antall dopingprøver på oppdrag. Det kan for eksempel være oppdrag for andre nasjonale antidopingbyråer eller internasjonale særforbund. Det kan også være nasjonale organisasjoner som driver konkurranseaktivitet, men som ikke er del av Norges idrettsforbund.

For internasjonal idrett kan det være snakk om enkeltstående testoppdrag knyttet til enkeltutøvere og -lag eller mer helhetlige kontroll- og forebyggingsprogram. Innenfor testvirksomheten har stiftelsen en tett dialog med en rekke nasjonale antidopingbyråer og internasjonale særforbund som også bidrar til koordinering og samarbeid om testarbeid. Nytt i 2019 er at ADNO også har gjennomført tester på oppdrag fra International Test Agency (ITA). ITA er en internasjonal stiftelse som er opprettet for å kunne håndtere testing for internasjonale særforbund.

ADNO mener det er viktig å påta seg kontrolloppdrag for internasjonal idrett. På den ene siden er det bra for organisasjonens renommé og dessuten er det god erfaring og læring for organisasjonen og kontrollpersonellet. Tilbakemeldingen på den jobben som gjøres, tilsier også at det leveres en kvalitet som arrangører og oppdragsgivere setter pris på.

Av større idrettsarrangement i Norge i 2019 tok ADNO prøver under Bislett Games, verdenscup i skiskyting og langrenn, X Games, Nordisk mesterskap i Vektløfting og under sykkelrittene Tour of Norway, Tour des Fjords, Arctic Race og Ladies Tour of Norway.

Internasjonale særforbund

ADNO har i 2019 gjennomført dopingkontroller på vegne av følgende internasjonale særforbund:

- Det europeiske friidrettsforbundet (EA)
- Det europeiske håndballforbundet (EUR-HAND)
- Det internasjonale rytterforbundet (FEI)
- Det internasjonale fekteforbundet (FIE)
- Det internasjonale skiforbundet (FIS)
- Det internasjonale hoppetauforbundet (FISAC-IRSF)
- Det internasjonale skiskytterforbundet (IBU)
- Det internasjonale håndballforbundet (IHF)
- Det internasjonale ishockeyforbundet (IIHF)
- Det internasjonale skøyteforbundet (ISU)
- Det internasjonale vektløfterforbundet (IWF)
- Det internasjonale sykkelforbundet (UCI)
- Verdens curlingforbund (WCF)

Nasjonale antidopingbyråer

Dopingkontroller på vegne av nasjonale antidopingbyråer i 2019:

- Antidoping Switzerland (ADCH)
- Antidoping Danmark (ADD)

Fordeling av prøver tatt på oppdrag

	Total	Urin	Blod	ABP	Pusteprøver
Nasjonale antidopingbyrå	87	48	13	26	-
Internasjonale organisasjoner	400	333	15	52	-
Norske organisasjoner	1658	182	30	-	1446
Treningssentre	65	65	-	-	-
Totalt	2210	628	58	78	1446

- Canadian Center for Ethics in Sports (CCES)
- China Anti-Doping Agency (CHINADA)
- Finnish Antidoping Agency (FINCIS)
- Riksidrottsförbundet (RF)
- United Kingdom Anti-Doping (UKAD)
- United States Anti-Doping Agency (USADA)

Testing av hest

Antidoping Norge har en avtale med Norges Rytterforbund om testing av hest. I 2019 ble det tatt 24 prøver (14 blod- og 10 urinprøver), og holdt ett foredrag. Avtalen ble i 2019 fulgt opp av en testansvarlig, med en veterinær i deltidsstilling som veterinærfaglig kontaktperson.

Norske organisasjoner

Det er generelt en økende oppmerksomhet rundt antidopingarbeidet og økt ønske og behov for antidopingprogram blant aktører som driver konkurranseliknende aktivitet.

Antidoping Norge påtar seg også oppdrag for norske organisasjoner. Flere av organisasjonene som ønsker et antidopingprogram er aktører som driver konkurranseaktivitet, men som ikke er del av Norges idrettsforbund. For å sikre kvaliteten på leveransen til disse aktørene er det fra ADNO sin side utarbeidet enhetlige prosesser for krav til og oppfølging av slike samarbeid.

I prøvetakingen er det i all hovedsak snakk om urin- og blodprøver, men innen bilsport tas det også pusteprøver. Med virkning fra 1. januar 2018 ble alkohol tatt av WADAS dopingliste. Norges Bilsportforbund (NBF) ønsker likevel at vi fremdeles skal tilby pusteprøver (sikkerhetssjekk) med hjemmel i NBF sitt regelverk om alkohol. Det ble i 2019 tatt 911 pusteprøver på vegne av Norges Bilsportforbund (NBF).

Flere av oppdragsgiverne har i 2019 satt fokus på det forebyggende antidopingarbeidet gjennom å ta i bruk e-læringsprogrammet Ren Utøver og foredrag levert av ADNO.

I 2019 har Antidoping Norge gjennomført dopingkontroller for følgende norske organisasjoner:

- Det Norske Travselsskap (DNT)

- Norges Bilspportforbund (NBF)
- Norsk Jockeyklubb
- Det frivillige Skyttervesen (DFs)
- Politihøgskolen
- Treningssenterbransjen

ADNO tilbyr norske treningssenter et eget antidopingprogram. For å være del av programmet som kalles Rent Senter, må senteret selv betale en årlig avgift. En mindre andel av driftstilskuddet fra Helsedirektoratet er brukt til å videreutvikle programmet.

Eventuelle dopingtester på treningssentre må initieres, følges opp og finansieres av sentrene selv, og ligger utenfor det som dekkes av den årlige avgiften for å være et Rent Senter. Les mer om treningssenterprogrammet under kapittel om doping som samfunnsproblem.

Antidoping og offentlig støtte

- I 2016 ble det fra myndighetenes side presisert at de som ønsket statlig støtte til idrettsarrangementer måtte ha en tilfredsstillende antidopingløsning.
- Dette ble strammet inn fra 2019 da det ble understreket at løsningen måtte være godkjent av Antidoping Norge.
- Fra 2020 er dette strammet ytterligere inn, og nå forutsettes det at det er på plass en antidopingavtale godkjent av Stiftelsen Antidoping Norge (ADNO). En slik avtale innebærer at tilskuddsmottaker enten er bundet av regelverket til World Anti-Doping Agency (WADA) eller har et antidopingprogram som er i overensstemmelse med dette regelverket.

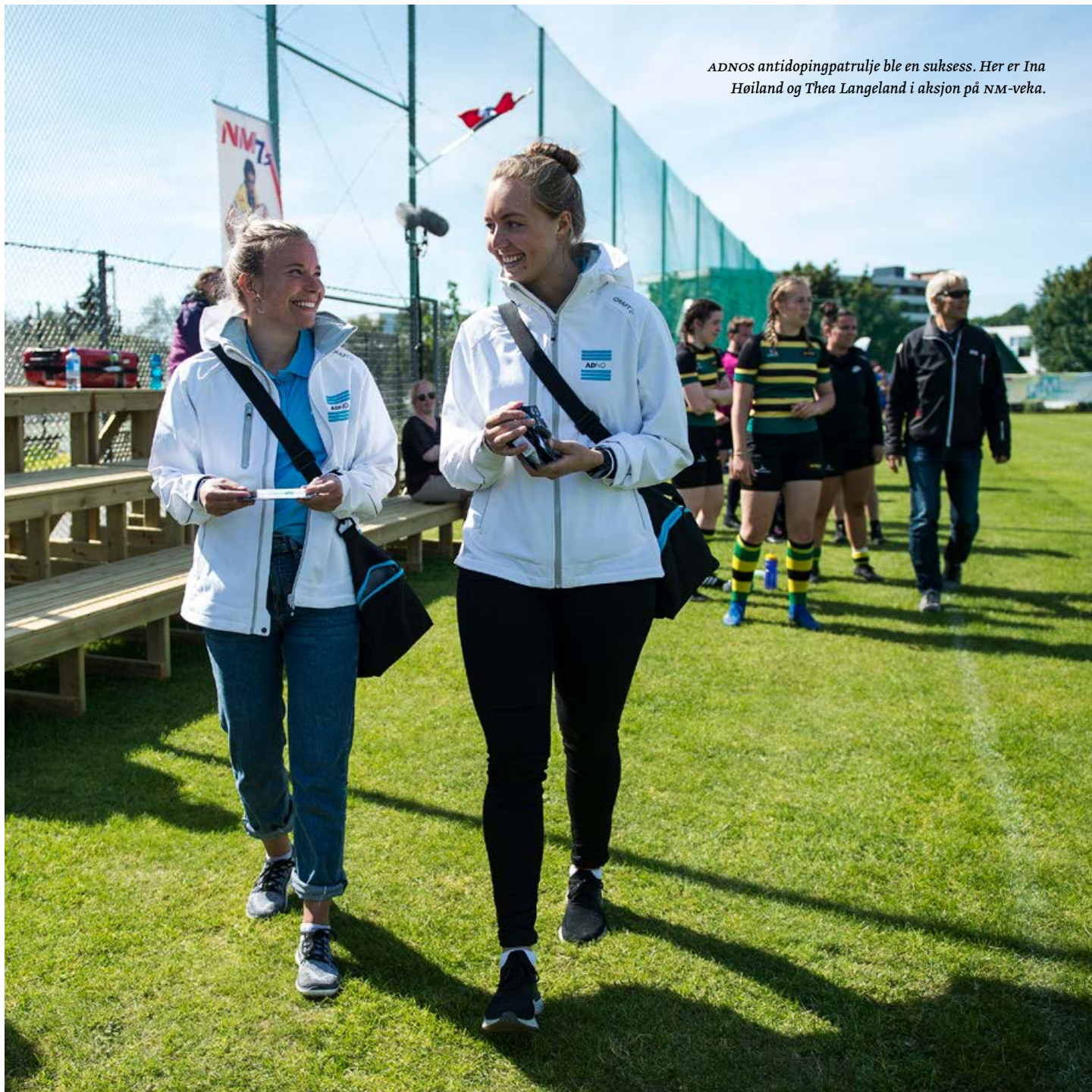
ADNO arrangerte seminaret «Hva skjedde i Seefeld?». På seminaret snakker blant annet Harald Böhler, seksjonssjef i Politidirektoratet, Trond Nystad, tidligere langrennskoordinator i Det østerrikske skiforbundet, Vidar Løfshus, tidligere leder i Norges Skiforbund og utøver Astrid Uhrenholdt Jacobsen.

FOTO: OLE BERG-RUSTEN/NTB SCANPIX

3

FOREBYGGENDE ARBEID I IDRETTE

ADNOS antidopingpatrolje ble en suksess. Her er Ina Høiland og Thea Langeland i aksjon på NM-veka.

GJENNOM FOREBYGGENDE PROGRAMMER som utfordrer idretten til selv å utforme egne handlingsplaner basert på risiko og behov, oppleves betydelig gjennomslag og fortsatt god utvikling i foregående år. At antidopingarbeidet nå er forankret i flere særforbund og idrettslag enn tidligere, har bidratt sterkt til at 2019 har vært et rekordår for antall gjennomførte operative forebyggende tiltak.

ADNO anser det som sin oppgave å tilby attraktive og oppdaterte programmer som gjør det enkelt og relevant for forbund, krets og klubber for å ta tak i og tilpasse antidopinginnsatsen i sin organisasjon.

De senere årene har fokus dreid seg mot helhetlige antidopingprogram, og i mindre grad enkeltstående tiltak. Innen idretten har dette gjort Rent Særforbund og nye Rent Idrettslag til nøkkelprogrammer, på forbundsnivå og i lokale klubber og lag. Det legges opp til kunnskapshevende og forebyggende verktøy og tiltak hvis mål er å forhindre bruk av doping, både den bevisste og mer ubevisste doping, og både blant topputøvere og breddeutøvere. Det er også sentralt å øke kunnskapen til ledere, trenere, foreldre og støtteapparat slik at disse kjenner til antidopingarbeidet, og slik at de selv kan bygge opp under en kultur som kjennetegnes av ren trening og like muligheter.

I utviklingen av nye programmer og verktøy er ADNO opptatt av å involvere idretten, både organisasjoner og utøvere. Det ble gjort da nye Rent Idrettslag i 2019 ble utviklet og vil også være vesentlig når det igangsettes nye utviklingsprosjekter. I 2019 gjennomførte ADNO en utøverundersøkelse sammen med NISO og Olympiatoppen. Svar i denne undersøkelsen ga nyttige innspill til hva som bør vektlegges når nye verktøy og virkemidler skal utvikles. Utøveren som nå er ansatt i en prosjektstilling i ADNO er en viktig ressurs både med eget utøverblikk og ved å innhente tilbakemeldinger fra utøvere og utøverfora, for eksempel når det i 2020 skal jobbes fram en ny versjon av Ren Utøver.

RENT SÆRFORBUND - HANDLINGSPLAN MOT DOPING

Rent Særforbund er det overordnede forebyggende programmet for idretten der forbundene lager en relevant handlingsplan etter samspill med ADNO.

Idrettsstyrets vedtak fra 2017 om å holde tilbake deler av rammetilskuddet til særforbund som ikke har en handlingsplan mot doping, har hatt god effekt, og har helt klart medvirket til at både kvantiteten og kvaliteten på det forebyggende antidopingarbeid i norsk idrett er bedre enn noen gang. Fra 18 sertifiserte forbund i 2017, har antallet vokst til 45 forbund, hvorav ni er nye i 2019. Det har vært kontakt med alle særforbund i 2019, og det er totalt gjennomført 50 møter som del av dette programmet.

I løpet av de neste par årene vil sannsynligvis alle 55 norske særforbund være del av Rent Særforbund. ADNO følger opp særforbundene i tett i utvikling og oppfølging av planene, men understreker at det enkelte forbund må gjøre jobben og sørge for at det blir relevant for deres organisasjon og deres idrett. Fra et faglig forebyggende ståsted gir denne måten å jobbe på best utbytte med tanke på å styrke en kultur mot dopingbruk i idretten.

Rent særforbund

Følgende 45 forbund var sertifiserte som Rent Særforbund pr 31.12.19:

- Norges Ake-, Bob- og Skeletonforbund
- Norges Badmintonforbund
- Norges Bandyforbund
- Norges Basketballforbund
- Norges Bedriftsidrettsforbund
- Norges Biljardforbund
- Norges Bokseforbund
- Norges Bordtennisforbund
- Norges Bowlingforbund
- Norges Bryteforbund
- Norges Bueskytterforbund
- Norges Curlingforbund
- Norges Cykleforbund
- Norges Danseforbund
- Norges Dykkeforbund
- Norges Fektteforbund
- Norges Fleridrettsforbund
- Norges Fotballforbund
- Norges Friidrettsforbund
- Norges Golfforbund
- Norges Hundekjørerforbund
- Norges Håndballforbund
- Norges Ishockeyforbund
- Norges Judoforbund
- Norges Kampsportforbund
- Norges Kickboxingforbund
- Norges Klatreforbund
- Norges Luftsportforbund
- Norges Motorsport forbund
- Norges Orienteringsforbund
- Norges Roforbund
- Norges Rugbyforbund
- Norges Rytterforbund
- Norges Seilforbund
- Norges Skiforbund
- Norges Skiskytterforbund
- Norges Skøyteforbund
- Norges Softball og Baseball Forbund
- Norges Squashforbund
- Norges Studentidrettsforbund
- Norges Styrkeløftforbund
- Norges Svømmeforbund
- Norges Triatlonforbund
- Norges Vektløfterforbund
- Norges Volleyballforbund

▲ Rent Særforbund har nådd ut bredt i norsk idrett. Her er det Dykkeforbundet (over) og Fektteforbundet (under) som kan vise fram sitt synlige bevis.

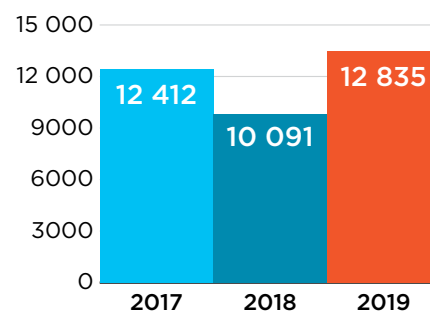

REN UTØVER

Ren Utøver-programmet tilbyr grunnleggende antidopingopplæring. E-læringsprogrammet har nå 55 000 registrerte brukere, hvorav 43 000 har fullført alle moduler. Nesten 13 000 nordmenn gjennomførte Ren Utøver i 2019. Programmet, som består av syv korte moduler med sentrale emner innen antidoping, brukes av utøvere og støttepersonell på alle nivåer i norsk idrett. Programmet er også inkludert i diverse utdanningsløp, både trenerutdanning og idrettsmedisinsk skoleing for eksempel.

En tettere oppfølging av særforbund og idrettslag gjennom Rent Særforbund og Rent Idrettslag, bidrar til at mange idretter nå stiller krav til sine utøvere om å gjennomføre Ren Utøver. Flere særforbund ønsker at utøvere som konkurrer på høyt nivå skal gjennomføre Ren Utøver årlig. Dette var bakgrunnen for at det ble lansert en repetisjonsmodul

Ren Utøver: Antall fullførte

i 2019 som gir en enkel og kortfattet oppdatering til personer som tidligere har fullført hele programmet. Gjennom en quiz stiller den nye modulen krav om tilstrekkelig antall riktige svar for å få godkjent.

Dagens Ren Utøver ble lansert i 2015, og brukes i dag av flere nasjonale antidopingbyråer og internasjonale særforbund. Et nytt antidopingregelverk ble vedtatt høsten 2019 og trer i kraft fra 1. januar 2021. ADNO mener det i den sammenheng er fornuftig å utvikle et nytt program som erstatter dagens Ren Utøver. En ting er å tilpasse det til nytt regelverk, men vel så viktig er det å lage det på en moderne plattform og med et nytt formspråk. All den tid programmet i dag brukes bredt i hele norsk idrett, er det viktig for ADNO og tilby et attraktivt og lett tilgjengelig opplæringsprogram av denne typen. Prosessen med ny Ren Utøver ble påbegynt i slutten av 2019 og vil være et større utviklingsprosjekt i 2020.

RENT IDRETTSLAG

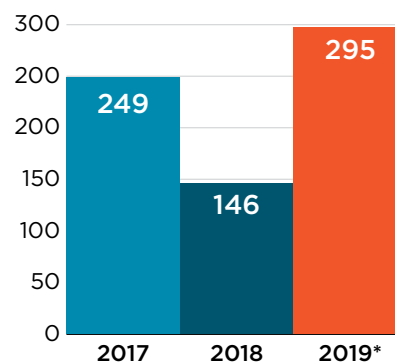
Rent Idrettslag er programmet som utfordrer klubber og lag til å jobbe med forebyggende antidopingarbeid i sin klubb. Her ble en ny versjon lansert i første kvartal 2019.

Den nye versjonen oppleves som mer brukervennlig og attraktiv enn den forrige varianten av programmet som ble lansert for nesten 15 år siden. Ikke minst er det en struktur på programmet som sikrer at det skjer mer aktivitet i idrettslagene da alle nå må velge et minimum av tiltak som de skal gjennomføre for at de skal kunne bli resertifisert som et Rent Idrettslag etter tre år. I tillegg ble det som del av relanseringen utviklet en startpakke som alle idrettslag mottar ved registrering som inneholder plakater, brosjyremateriell, en Rent IL-plakett og strøartikler til utdeling blant idrettslagets medlemmer. Gjennom den nye tekniske løsningen er det også sikret bedre rapporterings- og oppfølgingsmuligheter.

Hele 295 idrettslag har gjennomgått prosessen og blitt sertifisert siden lanseringen av oppdatert program i mars 2019.

*Rent Idrettslag:
Nye registrerte idrettslag*

* Siden lansering av ny versjon i mars

FOREDRAG

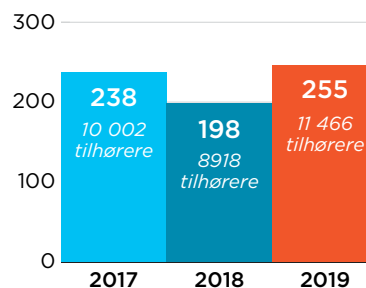
ADNO tilbyr gratis foredrag til alle organisasjonsledd underlagt Norges idrettsforbund på alle nivåer. Organisasjonen har et team av foredragsholdere som dekker hele landet. I tillegg holdes en stor andel av foredragene av sentralt ansatte (ca. 40 prosent av idrettsforedragene).

Totalt ble det holdt 190 foredrag for omtrent 7500 personer i idretten i fjor. Det har vært prioritert å møte flest mulig utøvere på landslagsnivå, og ellers har det blitt rettet en særlig innsats mot risikoutsatte idretter og miljøer. Her jobbes det i dialog med avdelingen for kontroll og påtale og etter innspill og dialog med særforbund.

ADNO har en avtale med toppidrettsgymnasene WANG og NTG som blant annet innebærer årlige foredrag på alle deres skoler. I tillegg til foredragene utfordres skolene til å lage en helhetlig antidopingplan som gjør at de kan sertifiseres som «Ren Skole».

Totalt ble det i 2019 holdt 49 foredrag på videregående skoler med idrettsfag og 16 foredrag på toppidrettsgymnas.

Antall foredrag

STANDAKTIVITET OG ANTIDOPINGPATRULJE

I 2019 er satsingen fra 2018 om å være til stede på utvalgte, større idrettsarrangementer med et mer helhetlig standkonsept og det som er kalt *antidopingpatruljen* videreført.

Tanken bak denne patruljen er å ha synlig og lett tilgjengelig personell til stede på større idrettsarrangement slik at utøvere, trenere, ledere og publikum kan stille spørsmål om antidoping. Dette har gitt oss gode erfaringer gjennom 2019, blant annet under NM-uka der mange mindre idretter deltok. Totalt var 20 patruljer i aksjon i løpet av året, og dekket nesten like mange særforbund med sin tilstedeværelse.

STØTTEPERSONELL

Trenere og støttepersonell har vært en prioritert målgruppe i informasjons- og forebyggende arbeid. I tillegg til at de bør ha kunnskap selv, er de en viktig medspiller for å spre kunnskap, øke bevissthet og etablere gode antidopingverdier hos unge utøvere.

Mange Rent Særforbund peker på trenere og ledere som en sentral målgruppe i sine handlingsplaner for forebyggende antidopingarbeid. En rekke forbund har dessuten antidoping og Ren Utøver som en obligatorisk del av sin trener- og lederutdanning. Det ble gjennomført fire egne trener- og lederseminarer i 2019. I tillegg er kontakten med idrettsledere tett gjennom Rent Særforbund-ordningen, og i mange sammenhenger blir ADNO invitert til ledersamlinger og forbundsting.

To ganger i året avholdes et eget seminar for idrettsmedisinsk støttepersonell. Les mer om disse seminarene under kapittelet *Internasjonalt og medisinsk*.

Foredrag i idretten

Antall foredrag og tilhørere

Idrett	Antall foredrag	Antall tilhørere
Amerikanske idretters forbund	6	257
Norges Ake-, bob- og skeletonforbund	2	110
Norges Badmintonforbund	1	9
Norges Bandyforbund	2	69
Norges Basketballforbund	13	507
Norges Biljardforbund	1	25
Norges Bokseforbund	3	97
Norges Bowlingforbund	2	104
Norges Bryteforbund	2	51
Norges Cricketforbund	1	50
Norges Curlingforbund	1	27
Norges Cykleforbund	8	226
Norges Dykkeforbund	1	13
Norges Fekteforbund	1	17
Norges Fleridrettsforbund	1	70
Norges Fotballforbund	19	767
Norges Friidrettsforbund	4	243
Norges Functional Fitnessforbund	2	38
Norges Golfforbund	1	10
Norges Gym- og turnforbund	3	133
Norges Hundekjørerforbund	1	8
Norges Håndballforbund	7	285
Norges Ishockeyforbund	5	199
Norges Judoforbund	2	37
Norges Kampsportforbund	3	135
Norges Kickboxingforbund	1	27
Norges Klatreforbund	4	189
Norges Motorsportforbund	5	440
Norges Padleforbund	1	26
Norges Roforbund	1	10
Norges Rytterforbund	6	6
Norges Skiforbund	17	852
Norges Skiskytterforbund	4	136

Idrett	Antall foredrag	Antall tilhørere
Norges Skøyteforbund	3	65
Norges Studentidrettsforbund	3	78
Norges Styrkeløftforbund	8	109
Norges Svømmeforbund	4	79
Norges Triatlonforbund	3	41
Norges Vannskiforbund	1	20
Norges Volleyballforbund	2	38
Øvrige organisasjoner		
ADNO-arrangement	3	60
Annen organisasjon	7	568
Fleridrettslag	14	629
Idrettskrets	4	184
Idrettsråd	2	58
Olympiatoppen	5	415
Sum idrett	190	7747

Skole - idrettsfag

Idrettsfag - videregående skole	49	2738
Toppidrettsgymnas	16	981
Sum skole	65	3719

SUM TOTALT **255** **11466**

Antidopingpatruljen

Vi har gjennomført antidopingpatruljer i følgende idretter: Basketball, Bryting (2), Cricket, Dans, Dykking, Fekting, Gym- og turn (2), Judo, Kampsport, Luftsport, Padling, Rugby, Skøyter, Snowboard (2), Softball/Baseball, Squash, Styrkeløft, Volleyball.

- Ytterligere to patruljer ble gjennomført som ikke var knyttet til en enkelt idrett.
- I 2019 møtte vi nærmere 1900 personer gjennom patruljeaktiviteten.

Stand

Det ble gjennomført to stander, begge over to dager. For Norges Volleyballforbund og for Norges Skiforbund.

4 INTERNASJONALT OG MEDISINSK

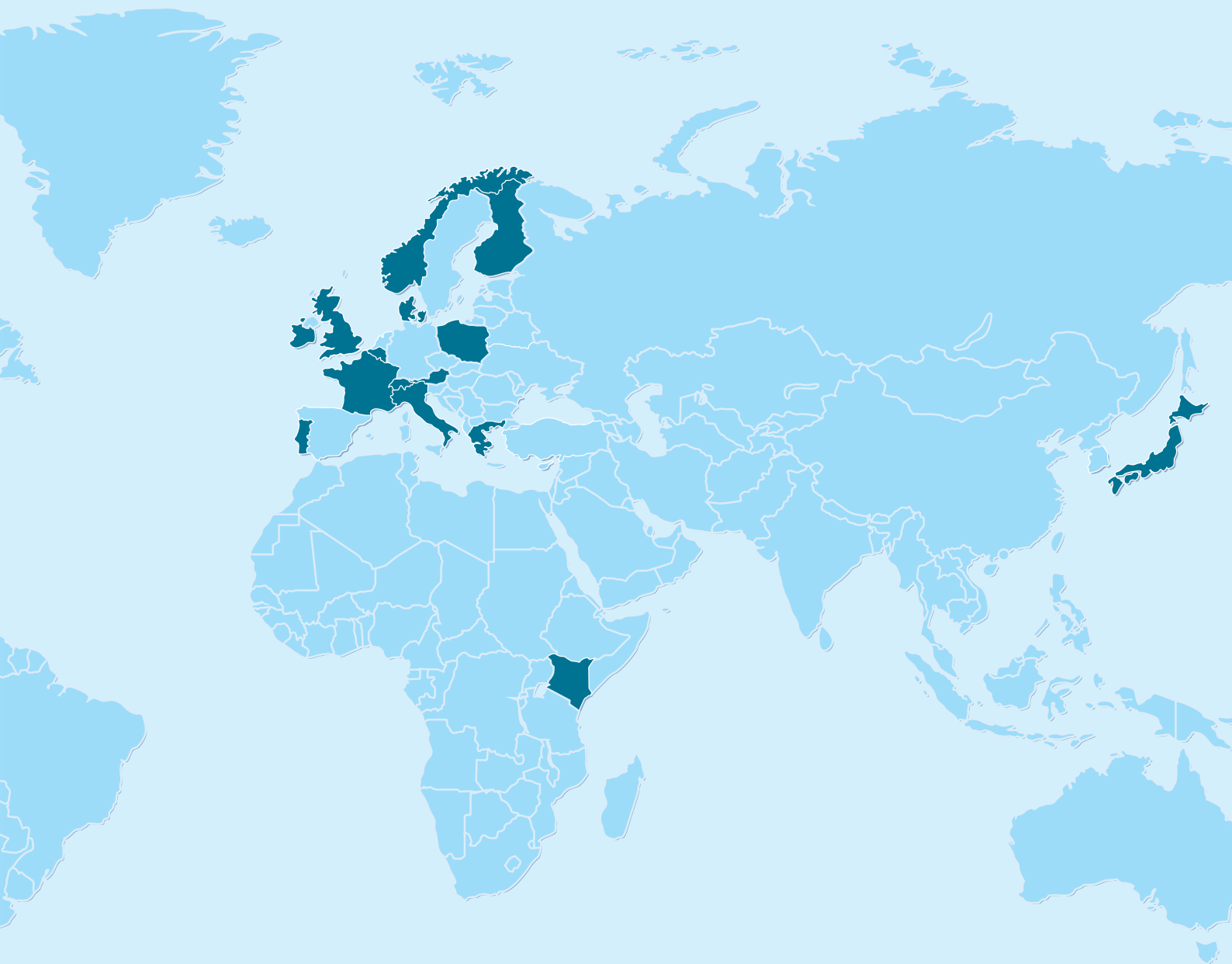
ADNO arrangerte en internasjonal konferanse i Oslo sammen med organisasjonene FairSport og World Forum for Ethics in Business (WFEB). Fra venstre mot høyre, med start øverst: Johan Olav Koss (vicepresident i NIF og grunnlegger av Fair Sport), Sarah Lewis (gen.sek. i FIS), forfatter og journalist David Walsh fikk overrakt en pris fra WFEB-stifter H.H. Sri Sri Ravi Shankar, Anders Solheim (daglig leder i ADNO), leder av RUSADA Yuri Ganus i samtale med Tom May fra WADA, visepresident i WADA Linda Hofstad Helleland, Thorhild Widvey (styreleder i ADNO) og utøver Birgit Skarstein.

FOTO: TRYGVE INDREILD

-
- JANUAR** ■ **Paris:** Arbeidsgruppe WADAS Education Standard
Paris: Arbeidsgruppe UNESCO Compliance
- FEBRUAR** ■ **Strasbourg:** Europarådet, CAHAMA
Oslo: Besøk av Det franske antidopingbyrået (AFLD)
- MARS** ■ **Lillehammer:** Besøk av Kinas antidopingbyrå (CHINADA)
Lausanne: NADO Leaders Summit, INADO Workshop og WADAS symposium
- APRIL** ■ **Hellas:** Fagseminar om Europarådets antidopingkonvensjon
Portugal: Global-seminar
Romania: EU Sports Forum
Montreal: Ad-hoc gruppe for nasjonale antidopingbyrå
London: Forskningskonferansen Clean Competition
Oslo: Besøk av Finlands antidopingbyrå
- MAI** ■ **Strasbourg:** Europarådet CAHAMA og Monitoring group
Dusseldorf: Besøk hos Tysklands antidopingbyrå (NADA)
Oslo: Prosjektmøte i samarbeidet med Kenya
Montreal: Styremøte i WADA
- JUNI** ■ **Oslo:** NADO Leaders Summit
Oslo: Arrangør av internasjonalt seminar
Roma: Forum for Anti-doping in Recreational Sport
Paris: Besøk hos Frankrikes antidopingbyrå (AFLD)
- AUGUST** ■ **Wien:** Møte med UNODC med WADA visepresident
Oslo: Arrangør av nordisk møte
Århus: INDR-konferanse (International Network of Doping Research)
- SEPTEMBER** ■ **London:** Clean Sport Insigh forum
Tokyo: Styremøte i WADA
- OKTOBER** ■ **Montreal:** Deltok i en WADA-NADO-gruppe
Colorado: Play the Game-konferansen
Strasbourg: CAHAMA-møte
København: FAIR - Forum for Anti-doping in Recreational Sport
København: Folkehelsekonferanse
Paris: UNESCO
- NOVEMBER** ■ **Katowice:** WADAS verdenskonferanse
Brussel: Forum for Anti-doping in Recreational Sport
Strasbourg: Europarådet
Nairobi: Prosjektmøte i Kenya-samarbeidet
- DESEMBER** ■ **Lausanne:** Styremøte i WADA
Helsinki: Konferanse, DELT (Doping E-learning Tools)

INTERNASJONAL REPRESENTASJON 2019

Utvalgte møter/arrangement

ADNO HAR HELT SIDEN STIFTELSEN ble etablert søkt å være en drivkraft i det internasjonale antidopingarbeidet. Dette fokuset er trappet opp ytterligere de senere årene. I denne perioden har Norge innehatt viktige internasjonale posisjoner og verv der en har hatt anledning til og tydelig ønsket å påvirke.

Det er ikke til å legge skjul på at situasjonen på den internasjonale arenaen har vært både urolig og uoversiktlig helt siden Russland-saken ble kjent mot slutten av 2014. Fortsatt har den saken dessverre ikke kommet til en ende, og henger over internasjonal idrett også inn i 2020.

I 2019 fikk hele verden en ny påminnelse om at antidopingkampen på ingen måte er vunnet. Aksjonen under Seefeld-VM og bildene som preget avisspaltene i etterkant av den, kastet en skygge over et mesterskap der mange nordmenn vant medaljer. Samtidig som det var en vekker, var det på den annen side en bekreftelse på et antidopingarbeid som gjør framskritt da denne saken viste hva en kan oppnå når det etableres gode samarbeid mellom politi og antidopingmyndigheter.

Å påvirke det internasjonale bildet er en tålmodig og strategisk øvelse. ADNO er opptatt av knytte til seg sterke samarbeidspartnere for å kunne fremme synspunktene og for å bli hørt. Det er de senere årene etablert et fora der ledere av sentrale nasjonale antidopingbyrå møtes i det som er kalt NADO Leader Summit. Fra disse møtene har det kommet tydelige uttalelser i Russland-saken for å påvirke beslutningstakere. ADNO har også vært en viktig aktør gjennom deltakelse i IAAFs arbeidsgruppe om Russland og gjennom å ha gitt faglige innspill til WADAs visepresident.

Da det ble klart at Witold Bańka kom til å bli WADAs nye president fra 2020, var det viktig å bygge allianser til den nye ledelsen i verdens antidopingbyrå. Det var bakgrunnen for at Bańka ble invitert til Oslo i juni da ADNO var vertskap for NADO Leader Summit.

ADNO har de siste årene stått hardt på at styresettet i antidopingarbeidet må reformeres. Det gjelder både i WADA, i nasjonale antidopingbyråer og i internasjonale særforbund. Dette inkluderer Eurorådets anbefaling om uavhengighet for nasjonale antidopingorganisasjoner vedtatt i 2018.

Under verdenskonferansen i Polen i november ble det vedtatt en ny World Anti-Doping Code (WADC). ADNO har vært aktiv i høringsrundene til ny kode og de internasjonale standardene.

ADNO har vært spesielt opptatt av og bidratt aktivt på følgende områder innen det internasjonale antidopingarbeidet den siste tiden:

- Utvikling av frittstående, uavhengige nasjonale antidopingorganisasjoner som sikrer at etterretning, etterforskning, kontroll og påtaleavgjørelser utøves uavhengig av idrettsorganisasjonene og myndighetene.
- Arbeidet for et sterkt og uavhengig WADA og et WADA som regelverksutvikler og kontrollør av reglenes etterlevelse.
- Rettferdig rettergang, uavhengige doms organ og en transparent og forsvarlig prosess på alle stadier i behandling av potensielle regelbrudd og dopingsaker.
- At det etableres strukturer som forhindrer rollekonflikter i det nasjonale og internasjonale antidopingarbeidet.
- Å fremme utøvers innflytelse på alle nivå innen idretts- og antidopingorganisasjoner.

INTERNASJONALE KONVENSJONER OG AVTALER

Gjennom det praktiske arbeidet som gjøres bidrar ADNO til at Norge etterlever de internasjonale konvensjonene. Kulturdepartementet (KUD) bistår ved deltakelse på internasjonale møter, først og fremst i Europarådet og som del av samarbeidsavtalen IADA (International Anti-Doping Agreement).

ADNO har bidratt til å løfte temaer som demokratiske prinsipper, rettferdig rettergang og menneskerettigheter knyttet opp mot antidopingarbeidet. Daglig leder, Anders Solheim, var tidligere leder av kontrollgruppen for antidopingkonvensjonen. Han har fortsatt sitt engasjement innenfor Europarådet som leder av Europarådets ad-hoc-gruppe «Human rights and athletes», og deltok blant annet på Europarådets markering i Aten, under EU Sport Forum i Bucuresti og holdt innlegg på Europarådets seminar og idrett og menneskerettigheter i Strasbourg. ADNO har videre ledet gruppen som har sett på et dokument om rettferdig rettergang i antidopingarbeidet som skal fremmes for ministerkomiteen. Her deltar IOC, WADA og utøverrepresentanter. På vegne av KUD var ADNO med på de avsluttende møtene i UNESCOS arbeidsgruppe som har tatt for seg etterlevelse av konvensjonen.

ADNO har deltatt i ulike møter knyttet til Europakonvensjonen, både i hovedmøtene i overvåkingsorganet og i utvalgsmøter som er knyttet til spesifikke fag- og politikk-områder. IADA-samarbeidet fortsetter etter avtale med KUD. ADNO bistår departementet i arbeidet med oppfølging av avtalen. I 2019 ble IADA-møtet avholdt i Paris i oktober.

SAMARBEID MED WADA

ADNO er av den klare oppfatning at det trengs et sterkt WADA, men at det samtidig er behov for et endret og mer ressurssterkt WADA. WADA må styrkes gjennom større grad av uavhengighet og åpenhet. I tillegg til endringer i styresettet, mener ADNO at verdens antidopingbyrå må inkludere og involvere utøverne i større grad.

ADNO ønsker å være en pådriver internasjonalt og er opptatt av å ha en god relasjon til WADA, men samtidig være en utfordrer. Det var i så måte viktig å få nyvalgt president Witold Bańka til NADO Leaders Summit i Oslo i juni. ADNO deltok også med en delegasjon under verdenskonferansen i Polen i november der den nye presidenten ble endelig valgt og der det nye internasjonale regelverket endelig ble vedtatt.

ADNO bidrar i ulike WADA-komiteer og bistår og deltar i WADAs Code Compliance-revisjonsteam for å sikre at antidopingorganisasjoner og internasjonale særforbund etterlever det internasjonale antidopingregelverket. Under WADAs årlige symposium i Lausanne deltok ADNO både ved deltakelse og gjennom å holde presentasjoner.

ADNO fikk i 2019 et eget tilskudd for å gi Linda Hofstad Helleland faglig støtte i hennes posisjon som WADAs visepresident. Denne funksjonen er utøvd i nær dialog med departementet. Hofstad Helleland gikk ut av WADAs styre fra 1. januar 2020.

WADAs nye president Witold Bańka ble invitert til Oslo. Her sammen med ADNO-styreleder Thorhild Widvey.

SAMARBEID MED NASJONALE ANTIDOPINGORGANISASJONER

Kina

Norges samarbeid med Kina innenfor antidoping strekker seg tilbake til midt på 1990-tallet. Da forholdet mellom Norge og Kina ble normalisert igjen, ble også antidopingrelasjonen gjenopptatt.

I inneværende periode har vinteridretter hatt et særlig fokus. Her er ADNO og CHINADA (Kinas antidopingbyrå) del av et større samarbeid som er innledet mellom Norge og Kina inn mot Vinter-OL i Beijing i 2022. Som ledd i dette var CHINADA i Norge vinteren 2019 for å få større innsikt og kunnskap om vintersport, for å igjen kunne skjerpe sin kontrollvirksomhet mot vintersportutøvere. En delegasjon overvar for eksempel dopingkontrollvirksomheten i forbindelse med verdenscupen i alpint på Kvitfjell. Som del av det samme Norge-Kina-samarbeidet, gjennomføres antidopingsertifiseringsseminarer. Disse seminarene koordineres av Norges idrettsforbund og skal sørge for at alle nordmenn og kinesere som involveres i OL 2022-samarbeidet innehar grunnleggende antidopingkunnskap. ADNO har ansvar for å holde disse seansene for nordmenn involvert i samarbeidet.

To av ADNOS testplanleggere hadde i 2019 utvekslingsopphold i Kina for gjensidig læring av hvordan drifte kontrollarbeidet, blant annet med deltakelse på CHINADAS årlige seminar for dopingkontrollører på programmet. Da CHINADA arrangerte en større internasjonal konferanse om effektive antidopingprogrammer under idrettsarrangement, deltok ADNO ved daglig leder.

Kenya

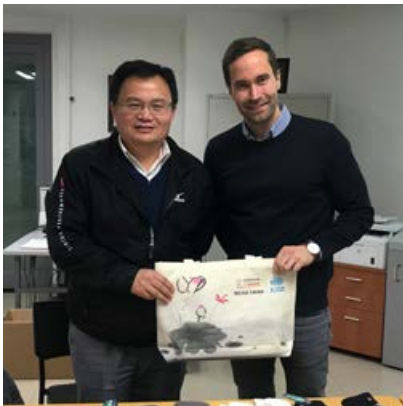
ADNO har de senere årene fått mulighet til å bistå Kenya med å utvikle et antidopingprogram. ADNOS rolle har vært å dele kunnskap og kompetanse, og gi veiledning i hvordan bygge opp en antidopingorganisasjon. WADAS rolle i trepartssamarbeidet har vært å påse at dette skjer etter internasjonale standarder.

Det er ADNOS opplevelse at Kenya gjennom ADAK (Kenyas antidopingbyrå) har kommet langt på relativt kort tid. Likevel er det ikke til å legge skjul på at det er et land som har hatt store dopingutfordringer og et land der det har vært krevende å få på plass robuste systemer og strukturer.

Det ble i mai gjennomført et prosjektmøte i Norge der temaene primært var forebyggende arbeid, forskning og etterforskning og etterretning. Mot slutten av 2019 ble det besluttet å videreføre samarbeidet mellom ADAK og ADNO med fortsatt fokus på utveksle erfaringer, kunnskap og kompetanse.

USADA

ADNO og US Anti-Doping Agency (USADA) signerte en bilateral avtale i 2018. USADA er blant de nasjonale antidopingorganisasjonene som har

Per Inge Rustad fra ADNO var på utvekslingsopphold hos CHINADA.

Ny samarbeidsavtale signert med Kenya.

kommet lengst på en rekke områder, og en organisasjon som ADNO ønsker å lære av og samarbeide med. En person fra USADA besøkte for eksempel ADNOS administrasjon for å utveksle erfaringer i å drive en mest mulig effektiv og målrettet kontrollvirksomhet.

Frankrike

På samme måte som med USADA har ADNO en samarbeidsavtale med Det franske antidopingbyrået (AFLD). Denne avtalen ble signert i februar 2019 i forbindelse med at AFLDs president og daglig leder var på besøk i Oslo. Frankrike er et stort land i Europa, og med et omfattende antidopingarbeid. Målet er en gjensidig utveksling av kunnskap og erfaring for å styrke hverandres antidopingprogrammer. ADNO var i Paris for å presentere det forebyggende arbeidet i Norge over et todagers møte der det i tillegg til representanter fra AFLD deltok personer fra det franske idrettsdepartementet og nasjonale særforbund.

Norden

I slutten av august var ADNO vertskap for det årlige nordiske møte som samlet ledere fra Island, Sverige, Danmark og Finland.

Øvrige NADO-samarbeid

I løpet av året har ADNO også hatt møter med en rekke andre nasjonale antidopingorganisasjoner, alltid med den hensikt dele kunnskap og drøfte viktige spørsmål med disse organisasjonene. Blant annet var en delegasjon fra Japan i Norge for å få innsikt i kontrollvirksomheten.

NADO Leader Summit er nevnt tidligere i dette kapitlet. Dette er en sammenslutning av ledere fra sentrale nasjonale antidopingbyrå. Norge tok initiativ til og gjennomførte et slik NADO Leader Summit i Oslo i juni. Omtrent 20 nasjonale antidopingbyråene var del av denne samlingen der WADAs nye, da kommende, president Witold Bańka også deltok. Dette var en god anledning for antidopingledere fra hele verden til å løfte fram både forventninger og bekymringer knyttet til framtidens WADA. Parallelt med denne samlingen, arrangerte organisasjonen Global Athlete en samling i Oslo med utøvere fra ulike land.

ADNO er med i INADO (Institute of National Anti-Doping Organisations). INADO er en medlemsorganisasjon som skal ivareta medlemmenes interesser og komme med innspill for god antidopingpraksis. ADNO har i 2019 deltatt på diverse møter arrangert av INADO, enten i form av møter og utveksling innenfor spesifikke fagområder eller som del av møter for å diskutere strategiske veivalg for organisasjonen.

President i AFLD, Dominique Laurent, og ADNOS styreleder, Thorhild Widvey, signerer samarbeidsavtalen i Oslo.

Samling av ledere fra nasjonale antidopingbyråer i Oslo, med ny WADA-president Witold Banka i midten.

SAMARBEID MED INTERNASJONALE SÆRFORBUND

Det internasjonale særforbundene er en viktig aktør i antidopingarbeidet. Samtidig som ADNO er opptatt av et tett samarbeid med særforbundene innenfor en del områder, er det ikke ønskelig at dopingkontrollvirksomheten knyttes for tett opptil idretten selv. Dette er et syn ADNO har forfektet med økt styrke de siste årene, og avsløringer den siste tiden bekrefter at en slik organisering av kontrollarbeidet er tillitsvekkende.

ADNO har i dag avtaler med utvalgte forbund om å dele informasjon og data knyttet til biologiske pass. Ellers er det hyppig kontakt med visse forbund for å koordinere testarbeidet.

Ansatte i ADNO blir fra tid til annen utfordret til å påta seg verv og posisjoner i internasjonale forbund. Rune Andersen har i 2019 vært styreleder i stiftelsen CADF (Cycling Anti-Doping Foundation). CADF er ansvarlig for antidopingarbeidet i UCI (Det internasjonale sykkelforbundet). Andersen har også fortsatt arbeidet med å lede IAAFs komité som vurderer russisk re-innsettelse i internasjonal friidrett. Dette arbeidet har i sin helhet vært finansiert av IAAF.

INTERNASJONALE ARRANGEMENTER

Sammen med organisasjonen FairSport og World Forum for Ethics in Business (WFEB) arrangerte Antidoping Norge (ADNO) i juni en antidopingkonferanse på Hotel Bristol i Oslo med tittelen "Athletes, Sports, Sponsors and Broadcasters - A cooperation for clean and ethical sport". Målet var å sette et ekstra søkelys på utøvernes rolle og innflytelse på antidopingarbeidet og hvordan media også kan være en pådriver i innsatsen for en ren idrett.

Blant de som holdt innlegg var:

- Visepresident i WADA, Linda Hofstad Helleland
- FairSport-grunnlegger Johann Olav Koss
- Forfatter og journalist David Walsh
- OL-utøverne Petria Thomas og Petr Koukal
- Bislett Games-general Steinar Hoen
- Generalsekretær Sarah Lewis i FIS
- President Svein Arne Hansen i Det europeiske friidrettsforbundet
- Sportssjef Egil Sundvor i NRK

Konferansen samlet omtrent 180 deltakere. Blant deltakerne var idrettsledere, antidopingledere fra hele verden, utøvere, media og andre interesserte.

MEDISINSK OMRÅDE

Det medisinske området og den medisinske kompetansen i organisasjonen har utviklet seg de siste årene. I det daglige drives arbeidet i hovedsak av medisinsk fagrådgiver, mens Per Medbøe Thorsby, er leder av medisinsk fagkomité og bistår i rene medisinskfaglige spørsmål.

Det er viktig for ADNO å kunne yte god service i for eksempel håndtering av søknader om medisinske fritak, legemiddelrelaterte spørsmål i antidopingsammenheng og andre regulatoriske og kjemiske spørsmål rundt legemidler og dopingmidler. Både internt i organisasjonen og ut mot brukere - herunder utøvere og idrettsmedisinsk støttepersonell - er farmasøytisk kompetanse verdifull.

Interessen rundt temaet oppleves som økende, og ADNO har i 2019 hatt anledning til å holde innlegg for blant annet farmasistudentene under en fagdag i samarbeid med Norges laboratorium for dopinganalyse og under åpen dag på Universitetet i Oslo. I tillegg er det holdt forelesninger på idrettsmedisinsk grunnkurs I og II og under idrettsmedisinsk høstkongress med tittelen «Kan kosttilskudd føre til økt medikalisering i idretten».

ADNO forsøker også på dette området å spille en påvirkningsrolle internasjonalt og søker å delta på kurs, seminarer og i internasjonale fora for å tilegne seg ny kunnskap og for å dele av egen kompetanse. Medisinsk fagrådgiver deltok på USADAS *Science Symposium* og har også meldt seg opp på IOCS kurs om *Drugs in Sport*.

I 2019 har ADNO bistått Svensk Antidoping i arbeidet med å opprette et nytt legemiddelsøk i Sverige etter et tilsvarende oppsett som har vært i Norge de siste årene. Under nordisk møte med de andre antidopingbyråene ble det vedtatt at samarbeidet mellom de nordiske landene skal styrkes, blant annet mellom administratorene av medisinske fritak og dopinglisten. Antidoping Norge fikk ansvaret for å koordinere dette samarbeidet.

Medisinsk fagkomité

Arbeidet i Antidoping Norges medisinske fagkomité utøves i henhold til eget mandat fastsatt av styret. Komiteen hadde to møter i 2019, og har også diskutert aktuelle saker fortløpende på elektronisk.

Hovedoppgaven til medisinsk fagkomité er å behandle og avgjøre søknader om medisinsk fritak fra dopinglisten, samt gi råd i forbindelse med aktuelle medisinske problemstillinger.

Medisinske fritak

ADAMS benyttes for håndtering av søknader om medisinsk fritak. Søknader om medisinske fritak behandles i tråd med eget regelverk som finnes på www.antidoping.no/tue.

ADNO mottok i 2019 totalt 121 søknader om medisinsk fritak, hvorav fritak ble innvilget i 65 saker og 11 fikk avslag. 45 søknader ble ikke behandlet i medisinsk fagkomité på grunn av mangelfull søknad, at forholdet var for dårlig dokumentert eller at utøveren ikke var søknadsberettiget. Totalt sett er det en nedgang i antall søknader om medisinsk fritak, sammenlignet med 2018 (160 søknader). Det var ingen klagesaker på medisinske fritak i 2019.

Medisinsk fagkomité

Per Medbøe Thorsby,
leder.
PhD, seksjonsoverlege ved
Hormonlaboratoriet

Pål Zeiner
Overlege, dr.med., spesialist i
barne- og ungdomspsykiatri

Thomas Schreiner
Cand.med., spesialist
i indremedisin og
endokrinologi

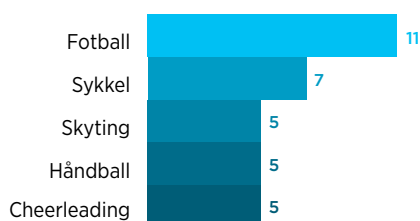
Hege Clemm
PhD, overlege i pediatri,
idrettslege NIMF

Morten Nissen Melsom
PhD, seksjonsoverlege,
spesialist i indremedisin og
lungesykdømmer

Klagenemnd

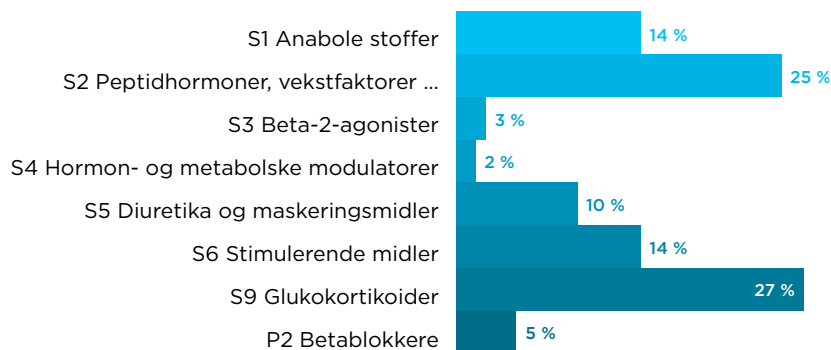
Siri Langseth, leder
Are Strandli
Kristian J. Fougner
Marit Bjartveit
Rolf Whitfield
Camilla Gjersem (vara)

Innvilgede medisinske fritak fordelt på idrett

Her er tatt med kun særforbund med fem eller flere innvilgede fritak.

Innvilgede medisinske fritak fordelt på dopinggruppe

Felleskatalogen

ADNO og Felleskatalogen (FK) formaliserte sitt samarbeid i 2018, med et særskilt fokus på å kunne levere et optimalt legemiddelsøk slik at en enkelt kan finne ut om norske legemidler inneholder virkestoffer som står på WADAS dopingliste. Det gode samarbeidet ble videreført i 2019. To ganger i måneden foretok ADNO en klassifisering av nye legemidler i FK med tanke på dopinglisten.

Det legges vekt på en kontinuerlig sikring av legemiddelsøket i et samarbeid mellom ADNO, FK og webleverandøren Feed. Det ses på hvordan denne viktige tjenesten kan utvikles ytterligere i 2020.

Idrettsmedisinsk seminar

I 2019 ble det avholdt to seminarer for medisinsk støttepersonell, ett i mai og ett i oktober. Samlet deltok 48 personer på disse seminarene.

Seminalet inngår som en del av utdanningen til idrettsleger (Norges idrettsmedisinske forening, NIMF) og idrettsfysioterapeuter (Faggruppen for idrettsfysioterapi & aktivitetsmedisin, FIFIA). Også ledere og trenere, samt nyansatte i ADNO, har sett nytte av å delta på seminaret. Antidoping Norge har jevnlig møter med NIMF for å kvalitetssikre innholdet i kurset, og for å styrke samarbeidet mellom ADNO og det idrettsmedisinske miljøet. Det legges særlig vekt på den rollen medisinsk støttepersonell har i sin hverdag i møte med idretten, og hvordan de skal vurdere og forholde seg til antidopingrelaterte problemstillinger.

5 FORSKNING OG UTVIKLING

Sammen med Mattilsynet gjennomførte Antidoping Norge en undersøkelse av 93 høyrisiko kosttilskuddsprodukter fra nettbutikker rettet mot norske forbrukere.

Produktene ble analysert for innhold av dopingmidler og/eller legemidler. Studien ble omtalt i Tidsskriftet for Den norske legeförening i mars 2019.

NY KUNNSKAP ER NØDVENDIG for å videreutvikle antidopingarbeidet. Dette gjelder både innen idretten og det som i større grad berører folkehelsefeltet. ADNO har en administrasjon med et sterkt fagmiljø som dekker et bredt spekter av nødvendig kompetanse.

Etter å ha omorganisert satsingen på forskning- og evalueringsarbeid i 2018 med å etablere et internt forsknings- og evalueringsforum, oppleves en god utvikling innenfor dette feltet. Forumet, som er sammensatt av personer med ulike kompetanse fra ulike avdelinger, har som mål å drive frem eksterne og interne forskningsprosjekter som er relevante for antidopingarbeidet. ADNO har i 2019 blant annet igangsatt eller deltatt i forskningsprosjekter innen temaene medikalisering av idretten, kosttilskudd og doping, prevalens av dopingbruk blant toppidrettsutøvere, forebygging av doping i fitness og breddeidrett, samt biologiske profiler.

Det er viktig for ADNO at forskningen gjøres offentlig tilgjengelig gjennom fagfelleverderte publikasjoner, eller i form av rapporter. Tre større prosjekter er avsluttet og publisert. Disse undersøkte henholdsvis:

- Dopingmidler i kosttilskudd markedsført mot norske forbrukere
- Motivasjon for trening, bruk av kosttilskudd og holdninger til doping og antidopingarbeid blant unge nordmenn
- Praksis og anbefalinger for forebygging av doping i breddeidrett blant europeiske land

ADNO har etter hvert opparbeidet god erfaring med å samarbeide med eksterne forskningsinstitusjoner. Det er etablert forskningssamarbeid med både offentlige etater, norske høyskoler og universiteter, samt europeiske universiteter og organisasjoner gjennom de siste årene.

Alle fullførte artikler og rapporter legges ut på www.antidoping.no/forskning

Forskningsprosjekter hvor ADNO har vært involvert i 2019

Prosjekt	Ansvarlig	Partnere	Beskrivelse	Status
Doping prevention in recreation sport in Europe – a study on emerging practices among European stakeholders	EuropeActive (EU/Belgia)	Aarhus University (Danmark) ADNO Dopingautoriteit (Nederland) Cyprus Anti-Doping Authority (Cyprus) Sapienza University of Rome (Italia) European Institute for Socioeconomics (Tyskland) The Association for International Sport for All (Tyskland)	Prosjektet har to hovedmål: - Undersøke forekomsten av dopingbruk blant aktive på bredde- og mosjonsnivå på tvers av idretter og europeiske land - Kartlegge og vurdere eksisterende forebyggende antidopingprogrammer for trenere på bredde- og mosjonsnivå i Europa	Periode: 2019-2022 (pågående)
Profilvariasjon under menstruasjonssyklus	Karolinska Institutet (Sverige)	Dopinglaboratoriet, Karolinska Universitetssykehus (Sverige) ADNO	For å kunne bruke blodprofiler i antidopingarbeidet er det viktig å ha kjennskap til hva som påvirker blodmarkørene. Det er tidligere vist at menstruasjonssyklusen påvirker steroidprofilen. Studien undersøker hvordan menstruasjonssyklusen påvirker blodprofilen til friske, normalt fysisk aktive kvinner.	Periode: 2019-pågående
Sunne prestasjonsmiljøer i ungdomsidrett	Norges Idrettshøgskole	ADNO	Prosjektet har som formål å studere holdninger til bruk av blant annet kosttilskudd og smertestillende midler i prestasjonsmiljøer i ungdomsidretten. Målet er å identifisere trekk ved prestasjonsmiljøer i ungdomsidretten som virker forebyggende og som bidrar til en sunn prestasjonskultur. (Doktorgradsprosjekt Norges Idrettshøgskole).	Periode: 2019-2022.

Forsknings- og evalueringsprosjekter initiert av ADNO i 2019

Prosjekt	Ansvarlig	Partnere	Beskrivelse	Status
Dopingmidler i kosttilskudd	ADNO	Mattilsynet Legemiddel- verket	Undersøkte forekomst av dopingmidler i høyrisiko-kosttilskudd solgt på det norske markedet. Totalt 21 av 93 (23%) av analyserte produkter inneholdt dopingmidler, legemidler og/eller ulovlige mengder koffein. Påvist dopingmidler i 8 av 93 (8%) av kosttilskuddene	Periode: 2017-2019. Fullført Fagartikkel publisert i Tidsskriftet for den norske legeforening Helle, C., Sommer, A.K., Syversen, P.V. & Lauritzen, F. (2019). <i>Doping substances in dietary supplements</i> . Tidsskr Nor Laegeforen, 139(4).
Holdninger og kunnskap om doping og antidopingarbeid blant unge nordmenn	ADNO	Saarland University (Tyskland), ADNO	1000 nordmenn mellom 15-25 som trente regelmessig én gang i uken besvarte spørsmål og treningsvaner, motivasjon for trening, bruk av kosttilskudd og kunnskap om- og holdninger til doping og antidopingarbeid anonymt via telefon.	Periode: 2018-2019. Fullført Lauritzen, F., Daviknes, P. & Byfuglien, H.H. (2020). <i>Motiver for trening, bruk av kosttilskudd og holdninger til doping blant fysisk aktive nordmenn mellom 15-25 år</i> . Oslo: Antidoping Norge.
Evalueringsprosjekt	ADNO	-	Intern evaluering av rapportering av utøverinformasjon i ADAMS.	Periode: 2019. Fullført. Intern rapport.
Tilsiktet bruk av doping i norsk idrett	Norges Idretts- høgskole	European Institute for Socioeconomics (Tyskland) ADNO	Kartlegger forekomst av dopingbruk blant norske toppidrettsutøvere. Bruk av spørremetode som sikrer respondentenes anonymitet.	Periode: 2018-pågående
Anabole steroider og vold	ADNO	Ikke avklart	Litteraturstudie som oppsummerer ikke-eksperimentell forskning som har sett på sammenhengen mellom bruk av anabole androgene steroider, aggresjon og vold.	Periode: 2018-pågående Fagartikkel under fagfelleevaluering.
Bruk av legemidler og kosttilskudd hos norske idrettsutøvere	ADNO	Farmasøytisk institutt, Universitetet i Oslo	Retrospektiv studie hvor trender i legemiddel- og kosttilskuddsbruk hos norske utøvere som har avlagt dopingprøve i en tidsperiode over fem år skal undersøkes.	Periode: 2019-pågående
Dopingmidler i plantebaserte legemidler	ADNO	Farmasøytisk institutt, Universitetet i Oslo	Litteratur- og laboratoriestudie som undersøker ev. innhold av stoffer på dopinglisten i plantebaserte legemidler som er markedsført i Norge, samt vanlige plantebaserte kosttilskudd solgt i norske apotek.	Periode: 2019-pågående
Hercules - Ren Trening i fengsel	ADNO	Institutt for samfunnspsykologi, UiB Kriminalomsorgens utdanningssenter og høgskole	Tidligere undersøkelser viser høy prevalens av dopingbruk og fysisk inaktivitet blant norske innsatte. ADNOs Herkules for ungdom kombinerer teoretisk antidoping. Studien Ren Trening i fengsel undersøker hvordan en tilpasset versjon av Herkules påvirker innsattes kunnskap og holdninger til trening, doping og ernæring.	Periode: 2019-pågående
Kosttilskudd – Effekt og risiko	ADNO	Myrens Ernæring	Litteraturstudie som kartlegger helse- og dopingrisiko, dopingrisiko og treningseffekt i utvalgte kosttilskudd som brukes av personer som trener.	Periode: 2019-pågående

BRUKERUNDERSØKELSER OG EVALUERINGER

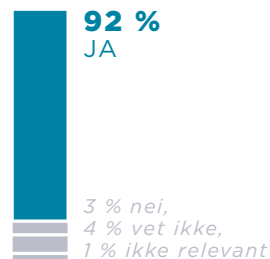
Brukerundersøkelser

Brukerundersøkelser og tilbakemeldinger fra målgrupper det jobbes tett med er viktig å ta med seg i videreutviklingen av arbeidet. Det er i 2019 videreført et system for brukerundersøkelser av foredrag. Av andre undersøkelser blant ADNOS målgrupper er det i år gjennomført en utøverundersøkelse i samarbeid med NISO og Olympiatoppen, samt at organisasjonens kommunikasjonsarbeid ble vurdert av norske sportsjournalister i Aalunds PR-undersøkelse. Mer informasjon om disse to undersøkelsene finner du på neste oppslag.

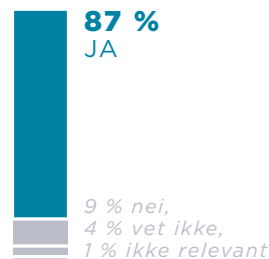
Foredrag idrett

1267 svar

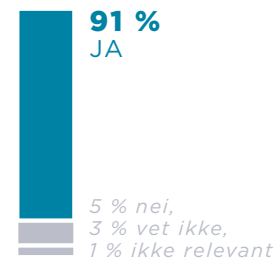
Innholdet i foredraget var interessant for meg

Jeg har fått ny kunnskap

Foredraget har gjort meg mer bevisst på konsekvenser av dopingbruk

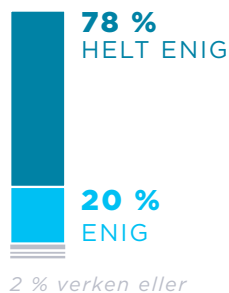

Tilbakemelding på foredragsholder

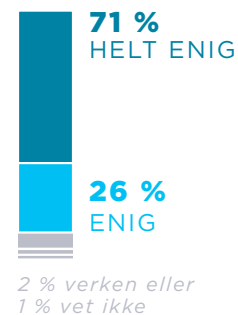
Foredragsholder oppleves som kompetent

Foredragsholder var god til å formidle stoffet

Det var lett å forstå innholdet i foredraget

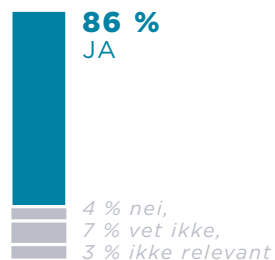
Foredagsundersøkelse

ADNO holder flere hundre foredrag i løpet av et år. For å sikre at foredragene oppleves som attraktive, oppdaterte og relevante gjennomføres standardiserte, mobilbaserte brukerundersøkelser i forbindelse med foredrag. Over 5000 personer som deltok på foredrag i regi av ADNO i 2019 besvarte undersøkelsen. Tilbakemeldingen er svært gode, men det er også mottatt konstruktiv kritikk i form av fritekst-tilbakemeldinger som bidrar til å heve kvaliteten både på formidlingen og det faglige innholdet i ADNOS foredragsholderprogram.

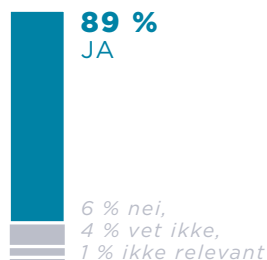
Foredrag folkehelse

4307 svar

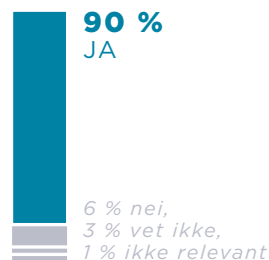
Innholdet i foredraget var interessant for meg

Jeg har fått ny kunnskap

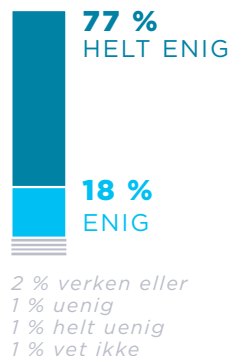

Foredraget har gjort meg mer bevisst på konsekvenser av dopingbruk

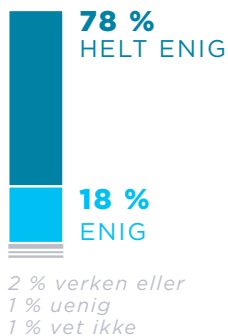

Tilbakemelding på foredragsholder

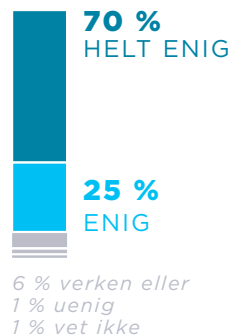
Foredragsholder oppleves som kompetent

Foredragsholder var god til å formidle stoffet

Det var lett å forstå innholdet i foredraget

PR-undersøkelse blant journalister

ADNO deltok i 2019 på et PR-barometer blant norske sportsjournalister. Dette er femte gang organisasjonen tar del i undersøkelsen som gjennomføres av byrået Aalund siden 2013.

ADNO er denne gangen vurdert av 22 journalister fra 11 ulike mediehus. Halvparten av disse journalistene er journalister som ADNO spesielt ba Aalund om å kontakte fordi dette er de journalistene dekker antidopingfeltet hyppigst. Undersøkelsen ble gjennomført høsten 2019 og det er denne gangen ti ulike norske sportsorganisasjoner som er vurdert.

På hovedindikatorene TILDREDSHET, IMAGE OG TOPPLEDELSEN var 2014 et bunnpunkt. Vi scoret betydelig bedre i 2016 og har fortsatt med en høy score i 2017 og nå igjen i 2019.

Både målt mot andre organisasjoner som deltok i 2019-undersøkelsen, og målt mot egne tall, oppnådde ADNO en svært god score.

På TILFREDSHET var scoren høyere enn noen gang med 6.72, nesten et halvt poeng høyere enn i 2017. *Tilgang til informasjon, evne til å uttale seg i klartekst, innhold og struktur på hjemmeside og evne til å delta i aktuelle debatter* er områder der egen bestescore fra tidligere ble toppet. Samlet ligger vi på en 4. plass av vurderte organisasjoner.

På IMAGE er vi nest best av alle vurderte organisasjoner. Vi scorer bedre enn sist i 2017 (litt bak 2016) på *godt omdømme*, vi når rekordhøye 8,59 på *troverdig* og scorer igjen høyt på *veldrevet*. På synlighet ligger vi omtrent som før. Vår vurdering er at troverdighet er det aller viktigste å score høyt på. Som organisasjon lever vi av troverdighet, og sett i lys av at antidoping som tema sliter med troverdighet i det internasjonale bildet, er resultatet oppsiktsvekkende godt. På image har organisasjonen nå hatt tre undersøkelser med en score godt innpå 7-tallet etter at vi lå på rett under 6 i 2014.

Også på TOPPLEDELSEN scorer vi igjen relativt høyt. Opp under 7, mot ned mot 5 i 2014 for eksempel. Det er likevel så vidt litt ned fra 2017-undersøkelsen og sammenlignet med de ti andre vurderte organisasjonene er vi på 7. plass. Toppledelsen scorer høyere enn noen gang på troverdighet, men litt ned på evne og villighet til å kommunisere med pressen.

Kommunikasjonsenheten vil gjennomgå undersøkelsen og se på hvilke områder vi kan forsterke for å bedre vår kontakt med media ytterligere.

Utøverundersøkelse

Olympiatoppen (OLT), NISO og Antidoping Norge (ADNO) gjennomført vinteren 2019 en undersøkelse blant norske topputøvere. Over 540 utøvere besvarte undersøkelsen, med god spredning i type idretter. Omtrent 7 prosent av de som svarte var meldepliktutøvere, mens 85 prosent av de som svarte definerte seg som toppidrettsutøvere.

Partene var svært fornøyd med responsen på undersøkelsen som ble distribuert ut via Olympiatoppen og NISO og til deres utøvernettverk. Svarene er nyttig som innspill i ADNOS videre arbeid mot utøvere og dessuten anses det som gledelig at utøverne både kan tenke seg mer informasjon og kunnskap om antidoping, og at så mange kan tenke seg å engasjere seg aktivt.

Her er noen hovedfunn fra undersøkelsen:

- 7 av 10 sier de «i veldig stor grad» (17,6 %) eller «i stor grad» (57,3 %) har kontroll på antidopingreglene. Kun 5 % svarer at de i liten grad har det.

ADNO og NISO signerte en samarbeidsavtale i 2019. Her ved deres ledere Anders Solheim og Joachim Walltin.

- 3 av 4 har «i veldig stor grad» eller «i stor grad» kunnskap om hvordan de finner ut om et medisinsk preparat inneholder stoffer som står på dopinglisten. Kun 8 % svarer at de i liten grad har det.
- 14,3 % svarer at de de siste par årene har brukt medisiner/preparater som de har vært usikre på om inneholdt stoffer som er i strid med dopingreglementet.
- 9 av 10 har gjennomført e-læringsprogrammet «Ren Utøver».
- 65 % mener det er enkelt å finne ut om et legemiddel inneholder stoffer på dopinglisten, 6 % mener det «i liten grad» eller «i veldig liten grad» er enkelt å finne denne informasjonen.
- 2 av 3 kunne tenke seg mer informasjon og kunnskap om antidoping - foretrukket måte vil være gjennom sosiale medier (38,5 %) eller foredrag (28,8 %).
- 4 av 10 kan «i veldig stor grad» (15,4 %) eller «i stor grad grad» (23,9 %) tenke seg å engasjere seg aktivt i antidopingarbeid (eks: bidra på sosiale medier, debatter, «ambassadør»-rolle etc.)

Evalueringer

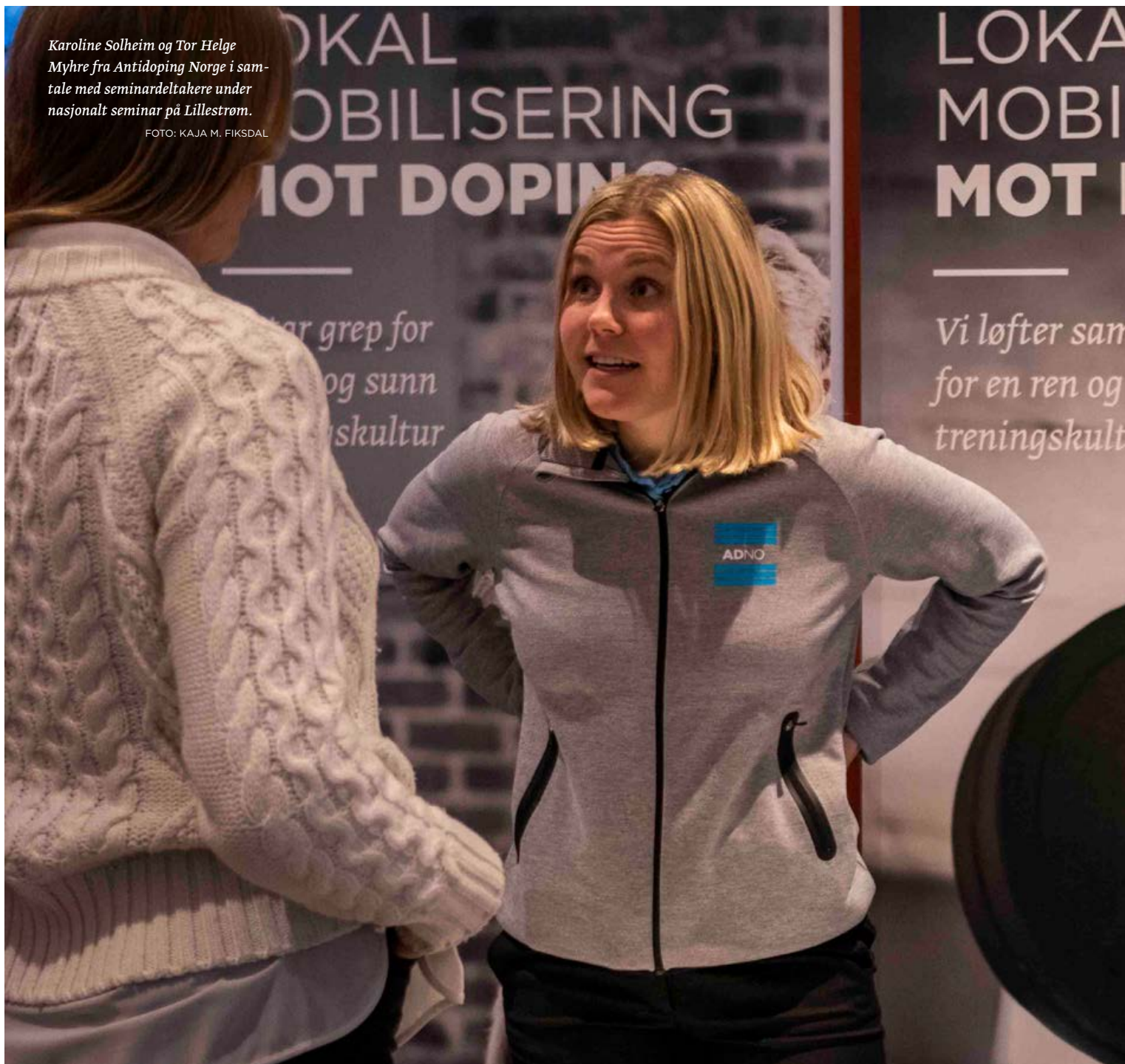
Det er viktig å sette av tid til å evaluere deler av virksomheten. Dette gjøres blant annet gjennom å igangsette mindre interne evalueringssprosjekter og større forskningsprosjekter.

I 2019 er rapporteringen av utøverinformasjon i ADAMS blitt evaluert, og det er igangsatt et forskningsprosjekt i samarbeid med Universitetet i Bergen og Kriminalomsorgens utdanningscenter og høyskole for å vurdere effekten av en forebyggende intervensjon blant innsatte i norske høyrisikofengsler (se info i tabellen *Forskningsprosjekter hvor ADNO har vært involvert i 2019*).

6 DOPING SOM SAMFUNNSPROBLEM

Karoline Solheim og Tor Helge Myhre fra Antidoping Norge i samtale med seminar deltakere under nasjonalt seminar på Lillestrøm.

FOTO: KAJA M. FIKSDAL

AL
LISERING
DOPING

men
sunn
ur

LOKAL
MO
LISERING
MO
DOPING

DOPINGBRUK MÅ BETRAKTES i et perspektiv hvor livsmestring, press og psykisk helse står sentralt og hvor konsekvensene kan være fysiske og psykiske helseproblemer, frafall fra skolen og kriminalitet. Dopingbruk er et sammensatt og mangesidig problem som må møtes med en koordinert og helhetlig innsats.

Antidoping Norge (ADNO) er en ledende og koordinerende nasjonal aktør innenfor forebyggende og helsefremmende antidopingarbeid og har etablert et omfattende og helhetlig arbeid for å redusere og forhindre bruk av doping i et samfunnsperspektiv. Porteføljen kombinerer programmer, verktøy og tiltak som fokuserer på holdningsskapende arbeid blant unge mennesker og kompetanseheving blant fagpersoner. Arbeidet baseres på kjente risikofaktorer og beskyttende faktorer for dopingbruk og anerkjente metoder for helsefremmende arbeid, og består i utstrakt operativ aktivitet og tett samhandling med målgrupper i hele Norge.

Antidopingarbeid i et folkehelseperspektiv er forankret gjennom *Meld. St. 30 (2011-2012), Se meg! - alkohol - narkotika - doping*, videre med lovforbudet mot bruk, besittelse og erverv av doping i 2013 og igjen med *Meld. St. 19 (2014-2015) Folkehelsemeldingen*. I samsvar med Folkehelsemeldinga - *Gode live i et trygt samfunn* (Meld. St. 19 2018-2019), er målet at aksepten for bruk av doping ikke skal øke blant unge eller blant innbyggerne generelt.

Antidoping Norge ønsker å være en tydelig stemme for at dopingbruk ikke er lønningen på psykisk uhelse eller ønsket om en veltrent kropp, og bidra til at fagpersoner som møter ungdom gjennom sitt virke må ha kompetanse til å håndtere og forebygge dopingbruk på linje med andre utfordringer som knytter seg til ungdom og oppvekst.

Stiftelsens systematiske og langsiktige samarbeid med offentlige- og private virksomheter står sentralt i stiftelsens folkehelsearbeid, og hvor det sammen skapes og legges til rette for aktivitet og engasjement som stimulerer til dopingfrie og helsefremmende treningsmiljøer over hele Norge.

POLITI, TOLL, FORSVAR OG KRIMINALOMSORGEN

Politi og toll

ADNOS samarbeid med politiet er formalisert gjennom en egen avtale med Politidirektoratet. Stiftelsen gir tilpasset opplæring til politi om dopingmidler og dopingbruk. Gjennom kommunale samarbeid tilbys kunnskapsheving for politi. Denne aktiviteten er registrert under *Lokal mobilisering mot doping* for kommuner.

ADNO har sammen med lokalt politi og treningssentre ulike steder i landet etablert det som ble kalt *Trepartssamarbeid*. Nytt for 2019 er at denne samarbeidsmodellen er lagt inn som tiltak som del av *Lokal mobilisering mot doping*.

ADNO samarbeider med Politihøgskolen om opplæring i antidopingarbeid som en del av grunnutdanningen. Dette arbeidet er omtalt under høyere utdanning i årsrapporten.

En samarbeidsavtale med Toll- og avgiftsdirektoratet ligger til grunn for samarbeidet med toll. Både toll og politi deltok for eksempel da ADNO i desember inviterte til møte angående Seefeld-aksjonen.

ADNO benytter sin kompetanse til å bistå personell innen toll og politi i pågående saker eller etterforskninger.

Forsvar

I februar 2018 inngikk ADNO og forsvaret en samarbeidsavtale som har til formål å øke kunnskapen om doping og antidopingarbeid blant forsvarspersonell. Avtalen innebærer at ADNO leverer faglig innhold gjennom informasjonsmøter, kurs og arrangementer i regi av Forsvaret.

I 2019 har ADNO samarbeidsavtalen blitt fulgt opp med:

- Foredrag for offiserer ved Gardermoen militære flystasjon
- Møte med Forsvarets narkotikagruppe
- Foredrag for Luftkrigsskolen i Trøndelag
- Foredrag på Krigsskolen Linderud
- Foredrag for AIM Norway på Kjeller

Forsvaret har nulltoleranse for bruk av doping på militært område. Bruk av dopingmidler i Forsvaret kan føre til økt aggresjon, svekket vurderingsevne og nedsatt kontroll, og kan slik sett utgjøre en sikkerhetsrisiko.

Kriminalomsorg

Kriminalomsorgen er et område hvor bruk av doping kan utgjøre en særlig sikkerhetsrisiko. Det er kjent at dopingbruk forekommer blant innsatte i fengslene. I en rapport fra 2016 oppgir 25 prosent av mannlige innsatte i norske fengsler å ha brukt anabole androgene steroider¹.

Gjennom samarbeid med kriminalomsorgen bidrar ADNO til at ansatte i norske fengsler får kunnskap og kompetanse slik at de er bedre rustet til å møte innsatte med erfaring fra dopingbruk, samtidig som det drives forebygging ovenfor innsatte hvor mange har et forhold til dopingbruk. I 2019 har ADNO blant annet:

- Gjennomført 11 undervisningsøkter i ti opplæringsfengsler
- Hatt møter med seks fengsel i forbindelse med prosjektet Ren Trening i fengsel
- Gjennomført intervensjon knyttet til forskningsprosjektet Ren Trening i fengsel ved seks høyrisikofengsler

Programmet *Ren Trening i fengsel* består av kunnskapshevende foredrag, diskusjoner og praktisk trening.

ADNO signerte samarbeid med Kriminalomsorgdirektoratet (KDI). Her Anders Solheim sammen med assisterende direktør i KDI, Jan-Erik Sandli (t.v.).

¹ Rusmiddelbruk og helsesituasjon blant innsatte i norske fengsel (2016). Senter for rus- og avhengighetsforskning, Universitetet i Oslo, rapport 2.

Tett på dopingbruk i norske fengsel

2018 gjennomførte Antidoping Norge (ADNO) pilotprosjektet «Ren trening i fengsel» i samarbeid med et lavsikkerhetsfengsel og to høysikkerhetsfengsler, det ene med styrkerom og det andre uten.

Erfaringen viste at programmet fungerte svært godt i et høysikkerhetsfengsel med eget styrkerom.

På bakgrunn av dette ønsket en å gjøre en større innsats i 2019, med den hensikt å begrense dopingbruk blant innsatte i norske fengsler. Både med tanke på å forverre bruk hos nåværende brukere og forebygge tilbakefall blant tidligere brukere.

En rapport utarbeidet av Senter for rus- og avhengighetsforskning (SERAF) i 2016 viser at 24 prosent av mannlige innsatte og 4 prosent av kvinnelige innsatte i norske fengsler har brukt anabole androgene steroider (AAS) det siste halvåret før de måtte i fengsel. Det er også grunn til å tro at en del begynner å bruke steroider nettopp i fengslene.

- Gjennom Ren Trening i fengsel ønsker vi å skape en indre motivasjon til å avstå fra doping og heller trene rent og godt. Styrketrening er noe innsatte kan drive med under soning og de kan videreføre aktiviteten etter soning. Derfor mener vi det er viktig å skape gode vaner som bygger på kunnskap om hvordan en skal trene sunt, sier Bo Lindblad, som har ledet prosjektet på vegne av ADNO i 2019.

Tidligere undersøkelser viser at Ren Trening-programmet gir signifikant forbedret effekt på selvopplevd kunnskap om styrketrening, signifikant forbedret holdning til doping og kunnskap om AAS. Videre påvirker Ren Trening-programmet deltakere positivt når det gjelder holdninger til eget kosthold.

- Å tilby innsatte i utvalgte fengsler Ren Trening og gjennom det forbedret kunnskap om og forståelse av fenomenet doping, kosthold, treningslære og løfte-teknikk kan bidra som en ytre motivasjon til å komme seg på rett kjøel, sier Lindblad.

Prosjektet ble gjennomført i perioden september til november i 2019. Rent praktisk foregikk det ved at ADNO stilte med undervisere/instruktører som besøkte hvert fengsel fire ganger fordelt på ulike temaer:

- Relasjonsbygging, med innsikt i en brukers verden og presentasjon av prosjektet.
- Kunnskapsheving, med undervisning om treningslære, kosttilskudd og doping samt en praktisk treningsøkt med fokus på løfteteknikk i styrkerommet.
- Individuell tilpasning, med nytt treningsprogram og individuell tilrettelegging.
- Oppsummering & evaluering med deltakerne og ansatte.

Mellom besøkene måtte deltakerne trene 2-3 ganger per uke, en økt med veiledning av ansatte og 1-2 økter med egentrening. Underveis skrev deltakerne treningsdagbok, der øvelser, antall serier og repetisjoner samt motstand ble notert av den enkelte.

Av ulike grunner var det noe utskifting i gruppene, noen falt fra underveis. Det var 51 deltakere totalt sett ved oppstart, mens 37 innsatte gjennomførte hele eller deler av prosjektet.

Etter endt prosjektperiode kan ADNO summere opp med mange gode tilbakemeldinger, både fra innsatte, ansatte i fengsel og fra Kriminalomsorgen.

«Takk ADNO. Takk for at jeg fikk tilbake gleden ved styrketrening», lød en av tilbakemeldingene, mens en annen sa:

«Jeg vil bare takke dere. Det er ikke mange som kommer til fengslet og hjelper sånne som oss!»

«Viktig å skape gode vaner som bygger på kunnskap om hvordan en skal trene sunt.»

BO LINDBLAD, PROSJEKTLEDER

«Jeg vil bare takke dere. Det er ikke mange som kommer til fengslet og hjelper sanne som oss!»

INNSATT PROSJEKTDeltaker

HELSE

Dopingkontakten og medisinsk rådgiving

Dopingkontakten (tidligere Dopingtelefonen) ble innlemmet i stiftelsen i 2016, som følge av forslag fra Regjeringen i Meld. St (2014-2015). Tjenesten er i dag en anonym informasjons- og samtaletjeneste innenfor doping som samfunnsproblem.

Dopingkontakten mottok de første par årene henvendelsene via telefon, e-post og kontaktskjema på nett. For å senke terskelen for å ta kontakt ble en chat-funksjon lansert våren 2018, samtidig som åpningstider for tjenesten ble lagt også utenom dagtid. Det har vist seg å øke antall henvendelser betydelig. Gjennom målrettet markedsarbeid, samarbeid med andre organisasjoner og utvikling av tjenesten har denne trenden fortsatt i 2019, med totalt 541 henvendelser til tjenesten. Omtrent 75 prosent av henvendelsene kom via chat-løsningen.

I arbeidet med å synliggjøre tjenesten er ikke minst sosiale medie-kanaler som Snapchat og Instagram benyttet. Ellers er det skrevet artikler til egne og andre nettsteder for å løfte temaet og profilere tjenesten, i tillegg til at det er delt ut promomateriell i forbindelse med stand og foredrag.

Den faglige leveransen til *Dopingkontakten* i medisinske spørsmål kvalitetssikres gjennom Antidoping Norges medisinske fagkomité.

ADNO setter pris på samarbeidet som er etablert med Ung.no. ADNO bistår med å besvare henvendelser som omhandler doping og en usunn treningskultur, samt å bidra med relevante fagartikler. Ung.no er underlagt Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og er det offentlige informasjonskanal for ungdom. Samarbeidet er forankret gjennom en avtale og partene møtes regelmessig for kunnskapsdeling og erfaringsutveksling.

Gjennom samarbeid med Steroideprosjektet ved Nasjonal kompetansetjeneste TSB, Oslo Universitetssykehus, sikres erfaringsutveksling og samhandling i forbindelse med håndtering og oppfølging av henvendelser om dopingrelatert tematikk. Det avholdes jevnlig samarbeidsmøter og erfaringen tilsier at personer som bruker eller har brukt dopingmidler som har hatt kontakt med ADNO på ulike måter, ofte tar kontakt med Steroideprosjektet for behandling og videre oppfølging.

Kurs for helsepersonell

I møte med helsepersonell er fokuset å tilføre gruppen grunnleggende kunnskap om dopingproblematikken. Det inkluderer brukergrupper, risikofaktorer og beskyttende faktorer for dopingbruk, tegn og symptomer ved bruk av doping, kosttilskudd og hvordan dopingbruk kan kobles til psykisk helse, press og kriminalitet. Formålet med tiltakene er å bidra til at denne gruppen blir i bedre stand til å håndtere og forebygge mot dopingbruk i sitt virke. ADNO tilbyr flere ulike kompetansehevende tiltak rettet mot denne gruppen.

Opplæring av helsepersonell ligger naturlig inne som en del av handlingsplanen der ADNO har etablert kommunale eller fylkeskommunale samarbeid. Det er likevel viktig at det er et tilbud der slike formelle avtaler ikke er på plass. Derfor ble det også i 2019 prioritert å sette opp seminarer om doping og folkehelse, treningskultur og hvordan helsesøstre kan gå i dialog med dopingbrukere, i kommuner som ikke er del av *Lokal mobilisering mot doping*. I 2019 ble denne type seminarer arrangert i Molde, Asker, Stavanger, Drammen, Tromsø og Sandnes.

Kommunikasjon og informasjon

Folkehelseporteføljen er i dag en betydelig del av ADNOS totale aktivitet. Dette gjenspeiles også i det kommunikasjons- og informasjonsarbeidet som stiftelsen gjør.

En stor andel av nettsakene som publiseres på antidoping.no, mange av medie-henvendelsene og mye av den utvikling som gjøres av materiell har utgangspunkt i aktivitet som gjøres utenfor den organiserte idretten.

Generelt har ADNO de siste par årene styrket promo- og markedsarbeidet, og da ikke minst på sosiale medie-plattformer. Dette har også kommet programmer og verktøy innenfor folkehelseoppdraget til gode. For eksempel gjennom promotering av Doping-kontakten og Rent Senter. For sjette året på rad arrangerte ADNO nasjonalt seminar i Lillestrøm. For anledningen ble det laget en del nytt materiell til dette arrangementet.

Interessen for doping som samfunnsproblem er økende i lokal og regional presse. Gjennom aktivitet i kommuner, skoler og treningssentre settes temaet på agendaen. Kroppsfokus, treningskultur og kosttilskudd er tematikk som engasjerer bredt, og har også blitt satt på agendaen av nasjonalpressen. Fra 2019 er det her særlig verdt å trekke fram den brede omtalen som ble viet studien der ADNO deltok angående kosttilskudd og et omfattende innslag på TV2 om Ren Skole i august.

UTDANNING

Skole og utdanning er en viktig arena for å drive antidopingarbeid. Det handler om å gi unge kunnskap og bevissthet om å ta gode valg, og å sørge for at de som underviser har kunnskap og ressurser tilgjengelig slik at de kan være gode veiledere. ADNO tilbyr flere programmer og verktøy som kan brukes inn mot skole og utdanning.

Ren Elev

Ren Elev er en læringsplattform som er spesielt tilpasset lærere og elever i den videregående skolen og inneholder ferdige undervisningsopplegg for lærere med presentasjoner, oppgaver og videoklipp tilpasset kroppsovingsfaget og tverrfaglig bruk. Gjennom Ren Elev tilbys lærere et kvalitetssikret opplegg som de kan ta direkte i bruk for å sette antidoping på agendaen i sin undervisning. Alt innhold er forankret i lærerplaner og kompetansemål.

Programmet er åpent for alle, men promoteres særlig der det er kommunale eller fylkeskommunale samarbeid. Ren Elev ble lansert i 2017 og det vil i 2020 bli sett på hvordan programmet benyttes, og som eventuelt bør gjøres av videreutvikling.

Ren Skole

Ren Skole bygger på en sertifiseringsordning, tilsvarende stiftelsens programmer for særforbund (Rent Særforbund), idrettslag (Rent Idrettslag) og treningssentre (Rent Senter). Ved å innfri et sett kriterier kan videregående skoler som ønsker å synliggjøre skolens innsats for en helhetlig satsing på antidoping sertifiseres som Ren Skole. Sertifiseringen skal være attraktiv for både elever og lærere, og bidra til et helsefremmende og dopingfritt miljø på skolen.

Ren Skole tilbys i første omgang videregående skoler i fylker og kommuner som samarbeider med Antidoping Norge om en *Lokal mobilisering mot doping*. ADNO har et

Antidoping Norge (ADNO) har en avtale med WANG Toppidrett. Her overrekker Siri Bynke Ren Skole-plaketten til Torbjørn Orskaug ved WANG Hamar.

samarbeid med WANG Toppidrett (5 videregående skoler) og NTG (6 skoler). Intensjonen er at alle disse toppidrettsgymnasene skal utvikle en handlingsplan og bli sertifisert som Ren Skole. Oppfølgingen av toppidrettsgymnasene finansieres over spillemidlene og er omtalt under kap. 3 i denne årsrapporten.

Følgende skoler er sertifisert som Ren Skole (pr. 31/12-19):

- Gausdal videregående skole - Pierre de Coubertin, Gausdal
- Strinda videregående skole, Trondheim
- Tiller videregående skole, Saupstad
- Slåtthaug vgs, Bergen
- Bodin videregående skole og maritime fagskole, Bodø
- NTG Geilo
- WANG Toppidrett, Hamar
- WANG Toppidrett, Fredrikstad

Der det er formelle kommunale og fylkeskommunale avtaler er tilstedeværelse på skolen en del av samarbeidet. Utover dette tilbys enkeltstående foredrag til skoler på bestilling.

Høyere utdanning

ADNO prioriterer å bidra med antidopingundervisning på relevante studieretninger i høyere utdanning. Innenfor mange yrkesretninger vil en kunne møte dopingproblematikken i sitt virke etter endte studier. Gjennom en bred tilnærming til antidopingarbeidet bidrar ADNO til at studenter får kompetanse og verktøy til å senere kunne forebygge dopingbruk og legge til rette for en sunn treningskultur.

Stiftelsen har en samarbeidsavtale med Kriminalomsorgens utdanningscenter. Aktivitet mot Kriminalomsorgen og Forsvaret er beskrevet tidligere i dette kapitlet.

Sammen med Høgskolen i Innlandet er det gjennomført en to-dagers studiemodul i antidopingarbeid tilpasset studenter i idrettsvitenskap. Modulen består av de tre hoveddelene 1) antidopingarbeidet i idretten, 2) doping blant mosjonister og i uorganiserte treningsmiljøer og 3) forebyggende arbeid og lovlige prestasjonsfremmende tilskudd. Modulen ble i 2019 gjennomført for over 100 førsteårsstudenter i bachelor idrettsvitenskap og Sports Management-studenter på campus Lillehammer og for 30 studenter på 3. året bachelor trenerstudiet på campus Elverum.

Totalt er det også holdt foredrag for 520 politistudenter, på henholdsvis studiesteder i Oslo, Bodø og Stavern. Nytt av året er at det ble gjennomført en studiemodul i antidoping for studenter innen idrett og kroppsøving ved Universitetet i Sørøst-Norge.

Ren trening som alternativ til doping

ADNO har stor tro på at det å lære om riktig og ren trening er et viktig element i et godt forebyggende antidopingarbeid.

I samarbeid med Universitetet i Bergen og Norges idrettshøgskole har ADNO undersøkt hvordan ulike forebyggende programmer påvirker ungdoms holdninger til doping, deres kunnskap om negative bivirkninger av doping, eget kroppsbilde, og holdninger til - og kunnskap om - kosttilskudd. På bakgrunn av dette ble det i sin tid utviklet et program som gikk under tittelen Herkules - ren trening som alternativ til doping. De siste årene har denne tenkningen og dette programmet blitt benyttet i ulike sammenhenger, og med ulike tilpasninger.

Programmet er benyttet på skoler og har nå senest vært et viktig tiltak som del av ADNOS samarbeid med Kriminalomsorgen.

RENT SENTER - ANTIDOPINGPROGRAM FOR TRENINGSSENTER

Rent Senter er ADNOS program for treningssentre. Programmet består av elementer som skal ha holdningsskapende, kunnskapshevnede, avskrek-kende og avdekkende effekt.

Ved utgangen av 2019 har 550 sentre avtale med ADNO. Systematisk og målrettet arbeid over flere år har bidratt til at omtrent halvparten av alle treningssentre som er registrert i Norge deltar i programmet. Det å ha en treningssenterbransje som involverer seg så betydelig i eget antidopingarbeid er helt unikt i verdenssammenheng. I dette er det samarbeidet som er med bransjeorganisasjonen Virke Trening en nøkkel. Virke stiller krav om at alle sentre som er med i bransjeorganisasjonen må inngå Rent Senter-avtale og gjennomføre e-læringsprogrammet som er del av programmet.

I 2018 ble sertifiseringsordningen knyttet til programmet gjennomgått og styrket. Det er viktig for ADNO at treningssentre som deltar i programmet faktisk tar et ansvar mot doping, og ikke kun inngår en avtale. Ordningen i dag er slik at senteret må oppfylle et sett med minimums-

Nøkkel tall for Rent Senter 2019:

AKTIVITET

Senter med avtale pr. 31.12.19	550
Sertifiserte sentre pr. 31.12.19	87%
Nye sentre i 2019	38
Dopingprøver	65
Positive prøver	14
Nye brukere til e-læring i 2019	4701
Fullført e-læring i 2019	3766
Antall forebyggende tiltak (stands, foredrag osv.)	19
Kus i «den viktige samtalen»	4

kriterier for å være sertifisert og kunne kalle seg et *Rent Senter*. En sertifisering er gyldig i tre år. Arbeidet med å styrke sertifiseringsordningen har fortsatt i 2019. Det er gledelig at 87% av sentrene i programmet nå er sertifiserte.

Med så mange senter som del av programmet er det en stadig utfordring å gi god oppfølging, samtidig som at Norges geografi og treningssentrenes spredning over hele landet gjør det ressurskrevende å besøke sentrene fysisk. Det jobbes derfor med å se på hvordan prosessene knyttet til innmelding, oppfølging og sertifisering kan gjøres automatiserte og mer effektive.

Den norske *Rent Senter*-modellen ble lansert på Island i 2019, under navnet «Hreinn arrangur».

Elementene i programmet

E-læring

E-læring er en grunnpilar i programmet. Gjennom e-læringsprogrammet *Rent Senter* får treningssentrene tilgang på oppdatert og relevant kunnskap om blant annet dopingmidler, regelverk, oppfølging av mistanker og kosttilskudd. E-læringsprogrammet er bygget opp med ulike moduler, og er rettet mot både ansatte og medlemmer på senteret.

I 2019 hadde programmet over 4700 nye brukere, og nærmere 3800 personer fullførte e-læringen.

Dopingkontroll

Opplæring og bevisstgjøring er hovedfokus i arbeidet på treningssentre. Dopingkontrollen er likevel et virkemiddel som ligger inne i programmet som senter kan ty til ved mistanke til dopingbruk. En eventuell kontroll må initieres og finansieres av senteret selv, og er ikke inkludert i den årlige avgiften. Før en kontroll må det være gjennomført en samtale med medlemmet det er mistanke til. I denne samtalen kan medlemmet velge å si opp avtalen.

Det ble i 2019 tatt 65 dopingprøver på norske treningssenter. Dette er noe flere enn året før (52), men er fortsatt et beskjedent tall. Av de 65 prøvene i 2019 var det 14 positive prøvesvar, i tillegg til tre nektelser (10 av 50 i 2017).

Oppfølging

Det er en forutsetning at treningsentrene selv bidrar aktivt i å bekjempe og forebygge doping. ADNOS rolle er å bidra med kompetanse, erfaring og relevante verktøy og virkemidler. Organisasjonen ønsker å gi god oppfølging og være en god veileder og sparringspartner.

Det er i 2019 arrangert kurs for de antidopingansvarlige på sentrene som har avtale med ADNO. Fortsatt er det etterspørsel etter hvordan gjennomføre «den viktige samtalen», der en som senter presenterer sin mistanke om dopingbruk overfor et medlem. I 2019 ble det gjennomført 4 kurs i med dette som tema.

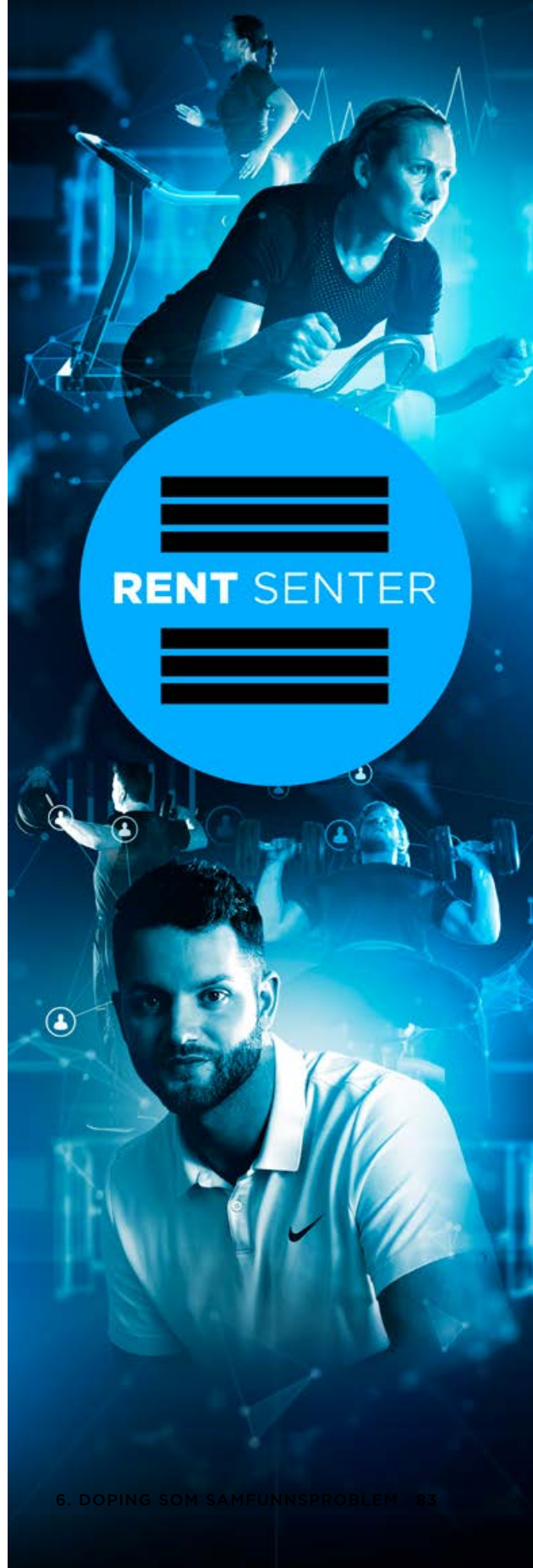
I løpet av 2019 ble det gjennomført 19 forebyggende tiltak i form av foredrag og informasjonsstands. I tillegg er det sendt ut nyhetsbrev med nyttig og relevant informasjon. På slutten av 2019 ble det lansert en Rent Senter-kampanje på sosiale medier (Instagram og Facebook). Dette var en kampanje som nådde bredt ut, ikke minst fordi også senterne selv distribuerte videoene via egne sosiale medie-kanaler. For å yte god og tilrettelagt informasjon er det utviklet eget informasjons- og markedsmateriell for Rent Senter-programmet som kan benyttes av de sertifiserte sentrene. I 2020 vil det bli sett på å utvikle nytt materiell.

Foredrag, kurs og seminarer

En betydelig del av ADNOS aktivitet knytter seg til gjennomføring av foredrag. I 2019 ble det holdt nærmere 350 folkehelseforedrag for over 17 000 personer.

Foredragsaktiviteten kan deles i primærforebygging, sekundærforebygging og kunnskapsheving. Målgruppene er både ungdom, ulike yrkesgrupper, foreldre og andre. ADNO mener det er fornuftig å prioritere tiltak og aktiviteter innenfor etablerte samarbeid. Et systematisk og tverrfaglig arbeid over tid er det mest effektive for å forebygge dopingbruk og legge til rette for sunne og trygge treningsmiljøer. Det er likevel nødvendig å tilby enkeltstående foredrag på oppdragsbasis og arrangere større regionale eller nasjonale seminar med ulike tematikk for spesifikke eller generelle målgrupper.

Stiftelsen strekker seg langt for å innfri de ønsker som foreligger og har i dag en rekke foredragsholdere med ulike spesialfelt. Foredragsholderne betjener hele Norge.

Lokal mobilisering mot doping

Antidoping Norge (ADNO) inngikk det første samarbeidet med en fylkeskommune tilbake i 2011. Den gang var det daværende Sør-Trøndelag fylke som var del av et pilotprosjekt. Siden den gang har modellen blitt utviklet og tilpasset, først til nye fylkeskommuner og etter hvert til kommuner som har ønsket et samarbeid med ADNO. I dag er lokal mobilisering mot doping å anse som en søyle i det forebyggende antidopingarbeidet utenfor den organiserte idretten, på samme måte som Rent Særforbund er det innen idretten.

En generell utvikling i ADNOS forebyggende arbeid er å bygge det rundt forpliktende samarbeid, og i mindre grad belage seg på enkeltstående foredrag og tiltak. Gjennom samarbeid med kommuner og fylkeskommuner legges det til rette for forebyggende arbeid på videregående skoler og informasjons- og kunnskapshevende aktiviteter blant relevante yrkesgrupper.

Lokal mobilisering mot doping sikrer at det drives et omfattende, systematisk og tverrfaglig antidopingarbeid innenfor en geografisk region. Programmet kjennetegnes ved lokal forankring, kunnskapsheving, samarbeid og implementering av ADNOS rikholdige verktøykasse av forebyggende programmer og verktøy.

Fylkesreformen har naturlig nok påvirket fylkesprosjektene, og fra tidlig 2020 er det på plass samarbeid med to av de nye storfylkene, Innlandet og Vestland. Den kommunale modellen når ut til stadig nye deler av landet.

Nytt for 2019 er at satsingen kalt trepartssamarbeid, som er et samarbeid mellom lokalt politi, treningssenter og Antidoping Norge, er lagt inn som et av tiltakene i Lokal mobilisering mot doping. Dette for å ha en bredest mulig tilnærming på de forebyggende aktivitetene i hver enkelt kommune, og sørge for at det er en arena som styrer og koordinerer arbeidet.

FYLKESKOMMUNALE SAMARBEID

FAKTA

Skoler besøkt: 19
Skoleforedrag: 52
Øvrige foredrag: 21
Tilhørere: 3314

Prosjektleder:

Tor Helge Myhre

Hordaland

Hordaland fylkeskommune (HFK) og ADNO har fullført sin tredje samarbeidsperiode med lokal mobilisering mot doping. I 2020 slo Sogn og Fjordane seg sammen med Hordaland til Vestland fylke. Det er besluttet å videreføre samarbeidet i fire nye år. Stillingsprosenten økes samtidig fra 60 til 100 prosent.

Samarbeidets primærmålgruppe har vært elever i den videregående skolen og yrkesgrupper som er i kontakt med ungdom. Det har vært høy aktivitet ute på de videregående skolene gjennom elevforedrag og kompetansehevende tiltak for ansatte. Av de 19 skolene som er besøkt, har ansatte ved 11 skoler fått opplæring i Ren Elev. Fylkeskoordinatoren har også gitt kroppsøving, - og idrettsfaglærere opplæring i Ren Trening. På den måten kan lærerne selv integrere praktisk og teoretisk undervisning til sine elever.

I august 2019 ble Slåtthaug videregående skole sertifisert som første Ren Skole i Hordaland. Skolen er en yrkesfaglig skole, og yrkesfaglige studieretninger har vært et satsingsområde i 2019. Parallelt med sertifiseringen satte media søkelyset på vårt forebyggende arbeid, noe som resulterte i et større nyhetsinnslag på TV2s 21-nyheter i august 2019.

I handlingsplanen har målet vært å utvide til nye arenaer og målgrupper, med særlig fokus på å påvirke kommuner til å inngå kommunale samarbeidsavtaler. Askøy kommune besluttet å inngå en slik samarbeidsavtale, og blir med det den første kommunen i nye Vestland fylke. Det har også vært enkelte sekundærforebyggende tiltak, som blant annet foredrag og samtaler med innsatte og ansatte i Bergen og Bjørgvin fengsel.

Oppland

Oppland fylkeskommune og ADNO har samarbeidet siden 2014. Fokus i samarbeidet er folkehelse og videregående opplæring. Gjennom foredrag, klasseromsundervisning og bruk av ADNOS forebyggende program Ren Trening ble 8 av 10 videregående skoler besøkt i 2019.

Vi deltok også på samling for Oppfølgingstjenesten i Østlandssamarbeidet og samling for Ledere i helsestasjon- og skolehelsetjenesten i kommuner i Oppland og Hedmark i regi av Fylkesmannen i Innlandet. Som tidligere år ble det gode samarbeidet med flere av fylkets folkehøyskoler videreført med forebyggende tiltak på skolene. Nytt i 2019 var samarbeidet med NAV-kontorene i Oppland gjennom livestreamet foredrag. Ringvirkningene av arbeidet i Oppland fortsetter i 2020 med signering av avtale mellom Lillehammer kommune og ADNO, samt videreføring av avtalene med kommunene Ringeby, Nord-Fron og Gjøvik.

Hedmark og Oppland fylke ble fra 1. januar 2020 slått sammen til Innlandet fylke. Samarbeidet er videreført i den nye fylkeskommunen for perioden 2020-2023.

Hedmark

Siden 2017 har Hedmark fylkeskommune og ADNO samarbeidet om Lokal mobilisering mot doping. I tillegg til videregående opplæring er det fokus på folkehelse. Som en del av folkehelsearbeidet deltok vi med kompetansehevende tiltak på Folkehelseskolen for kommuner i Hedmark og for Kompetansesenter rus, region øst, i tillegg deltok vi på en samling for sikkerhetsbransjen i regi av Innlandet politidistrikt. Fokus på folkehelse inkluderte også samarbeid med Ungdommens fylkesting.

12 av 13 videregående skoler fikk besøk i 2019 med til sammen 26 skoleforedrag fordelt på plenumsforedrag, klasseromsundervisning og foreldremøter, i tillegg deltok vi på samling for nettverket for kroppsøvingslærer i Hedmark.

Ringvirkningene i samarbeidet fortsetter gjennom trepartssamarbeid mellom politiet, treningsentrene på Kongsvinger og ADNO. Avtalene med Hamar og Kongsvinger kommune videreføres.

Fra 1. januar slo Hedmark og Oppland seg sammen til Innlandet fylke. Samarbeidet er videreført i Innlandet fylkeskommune for perioden 2020-2023.

Fylkesordfører Anne Gine Hestetun under seansen der Slåtthaug videregående skole i Fana bydel i Bergen ble Ren Skole.

FAKTA

Skoler besøkt: 8/10

Skoleforedrag: 26

Øvrige foredrag: 12

Tilhørere: 2475

Prosjektleder:

Bo Lindblad

FAKTA

Skoler besøkt: 12/13

Skoleforedrag: 26

Øvrige foredrag: 16

Tilhørere: 2585

Prosjektleder:

Bo Lindblad

KOMMUNALE PROSJEKTSAMARBEID

Orkdal kommune

Oppstart: 1. januar 2016

Status og aktivitet 2019: Kommunen er i oppfølgingsfase og følger derfor opp mye av arbeidet selv. Det ble gjennomført åpen temakveld sammen med ADNO (*Når blir trening usunt? Hvordan skal man forholde seg til dette i et «prestasjonssamfunn»*) med over 200 til stede fra lokalbefolkningen. Videre har det vært møte med styringsgruppen for å diskutere hvordan det forebyggende arbeidet går i kommunen, samt planlegge videre arbeid.

Lørenskog kommune

Oppstart: 1. april 2016

Status og aktivitet 2019: Det er holdt foredrag for VG1 og VG3 på Lørenskog vgs. Det har også vært styringsgruppemøte for å diskutere ytterligere forebyggende tiltak. På slutten av året besluttet kommunen å videreføre prosjektet.

Ringebu kommune

Oppstart: 1. januar 2017

Status og aktivitet 2019: Året startet med et styringsgruppemøte for å legge føringer for det kommende året. Seminar med utgangspunkt i den «den viktige samtalen», besøk på treningssenter, foredrag for både elever og foreldre på ungdomskolen og en åpen temakveld for lokalbefolkningen har stått på programmet. Kommunen har valgt å forlenge implementeringsperioden med et nytt år.

Hamar kommune

Oppstart: 1. januar 2017

Status og aktivitet 2019: Både vår og høst ble det gjennomført undervisning for 10. klasse på alle tre ungdomskolene på Hamar. Høstens seminar for politiet og sikkerhetstjenesten i Vikingskipet ble en stor suksess med over 140 deltakere. To styringsgruppemøter er gjennomført, og kommunen har bestemt seg for å forlenge implementeringsperioden med to år.

Ringsaker kommune

Oppstart: 1. mars 2017

Status og aktivitet 2019: Det er gjennomført foredrag for 9. og 10. klasse på ungdomskolene i kommunen, samt for lærere. Prosjektet er besluttet avsluttet.

Nittedal kommune

Oppstart: 1. november 2017

Status og aktivitet 2019: Året startet med kunnskapshevede foredrag for ansatte i kommunen om doping som samfunnsproblem. Videre er det holdt foredrag for alle ungdomskolene, dette i forbindelse med verdensdagen for psykisk helse. Prosjektet er besluttet avsluttet.

Nord-Fron kommune

Oppstart: 1. desember 2017

Status og aktivitet 2019: I vår ble det holdt seminar for kommunalt ansatte med temaet «den viktige samtalen» etterfulgt av besøk på treningssentrene. På den årlige Byfesten ble det holdt en informasjonsstand. På høsten ble det holdt åpen temakveld for lokalbefolkningen. Implementeringsperioden er besluttet forlenget med to nye år.

Trysil kommune

Oppstart: 1. januar 2018

Status og aktivitet 2019: Prosjektet er besluttet avsluttet.

Vågan kommune

Oppstart: 10. januar 2018

Status og aktivitet 2019: Det er arrangert praktisk undervisning for 9. og 10. klasse ved to av ungdomsskolene i kommunen, etterfulgt av foredrag for lærere og innføring i bruk av Ren Elev. På høsten ble det holdt foredrag for vg1 på Aust-Lofoten vgs og tverrfaglig seminar for yrkespersonell. Kommunen har valgt å avslutte prosjektet.

Kongsvinger kommune

Oppstart: 26. januar 2018

Status og aktivitet 2019: Det er gjennomført styringsgruppemøte og trepartssamarbeidsmøte. Videre har det blitt holdt foredrag for 10.klasse på Kongsvinger ungdomsskole.

Gjøvik kommune

Oppstart: 1. september 2018

Status og aktivitet 2019: Det ble holdt halvdagsseminar for kommunalt ansatte tidlig på høsten, etterfulgt av foredrag for 10.klasse på tre av ungdomskolene i kommunen. Det ble gjennomført styringsgruppemøte og trepartssamarbeidsmøte.

Sandefjord kommune

Oppstart: 1. september 2018

Status og aktivitet 2019: I 2019 har det blitt holdt foredrag for 10. klasse på alle ungdomskolene i kommunen. Videre har lærere fra alle ungdomskolene fått innføring i doping som samfunnsproblem og bruk av Ren Elev.

Bydel Ullern

Oppstart: 1. september 2018

Status og aktivitet 2019: På starten av året ble det arrangert halvdagsseminar for yrkespersonell. I tillegg til styringsgruppemøte har det vært møte på alle ungdomskolene i bydelen for å diskutere tematikken. Det har blitt holdt foredrag for 10.klasse på ungdomskolene og stand på Ullern vgs i forbindelse med verdensdagen for psykisk helse.

Vefsn kommune

Oppstart: 1. september 2019

Status og aktivitet 2019: Det er gjennomført oppstartsmøte med styringsgruppen. Videre har styringsgruppen startet å utarbeide tiltaksplan for prosjektet.

Steinkjer kommune

Oppstart: 1. september 2019

Status og aktivitet 2019: Høsten 2019 var det kick-off for prosjektet i kommunen med både arbeidsgruppemøte, styringsgruppemøte og trepartssamarbeidsmøte, hvor det ble laget en tiltaksplan for prosjektet.

Nye Drammen kommune

Oppstart: 1. januar 2020

Status og aktivitet 2019: Avtale ble signert på slutten av 2019 og kommunen startet prosessen med å rekruttere representanter til styringsgruppen. Da det allerede veletablerte trepartssamarbeidet i Nedre/Øvre Eiker skal utvides til Nye Drammen kommune gjennom det kommunale samarbeidet, har det blitt holdt trepartssamarbeidsmøte for å diskutere dette. Gjennom trepartssamarbeidet ble det holdt fokusdag på treningssentrene i Nedre/Øvre Eiker, hvor politiet og ADNO sammen holdt stands.

Lillehammer kommune

Oppstart: 1. januar 2020

Status og aktivitet 2019: Første møte med styringsgruppen ble holdt i slutten av 2019 hvor avtale for prosjektperioden ble signert, behovet for forebyggende aktiviteter i kommunen ble kartlagt og en plan for videre arbeid ble lagt. Kommunen har allerede et veletablert trepartssamarbeid som videre blir en del av den kommunale innsatsen.

Gjennom den kommunale modellen til når ADNO ut til stadig større deler av landet med en systematisk antidopinginnsats. Vefsn i Nordland og Lillehammer i dagens Innlandet fylke er to av kommunene der vi jobber.

Årlig seminar om doping som samfunnsproblem

Årlig nasjonalt seminar ble arrangert for sjette i gang i 2019 med rekordmange deltakere. Nærmere 300 deltakere møtte opp fra blant annet politiet, tolletaten, forsvaret, helsevesenet, treningsbransjen, kriminalomsorgen, utdanningssektoren og kommunale- og fylkeskommunale representanter. Dagen ble fylt med stort engasjement, kunnskapsheving og erfaringsutveksling.

Program

- **Velkommen.** Thorhild Widvey, styreleder, Antidoping Norge
- **Åpning.** Geir Jørgen Bekkevold (KrF). Leder av Helse- og omsorgskomiteen, Stortinget.
- **Del 1. Doping, aggresjon og vold**
 - Doping, et samfunnsproblem?
Erik Håland, politispesialist, Sør-Vest politidistrikt
 - Hva sier forskningen om sammenhengen mellom AAS, aggresjon og vold?
Maha Kamran, rådgiver, Antidoping Norge
- **Del 2. Kroppsfokus**
 - Muskeldysmorfi hos menn med medlemskap på treningssenter. En undersøkelse av utbredelse og potensielle korrelater.
Kristian Meinich Bache, vinner av ADNOS studentpris 2019
 - Er kropp topp? Utfordringer og muligheter for treningssenterbransjen.
Kjersti Oppen, bransjedirektør, Virke Trening
- **Del 3. Dopingmidler**
 - SARMS - Lovende legemidler eller dårlig doping?
Astrid Gjelstad, fagrådgiver medisin, ADNO
 - Anabole steroider og blandingsbruk med andre preparater
Per Wiik Johansen, seksjonsoverlege, Avdeling for farmakologi, ous
- **Del 4. Trening og kosttilskudd**
 - Er det mulig med en dopingfri treningskultur innen fitness og kroppsbygging?
IFBB Norge
 - Kosttilskudd: Hvor stor er risikoen for doping?
Isabel Bråthen, ernæringsrådgiver, Myrens ernæring
Caroline Bråthen Dale, ernæringsrådgiver, Myrens ernæring

Innleggsholdere og deltakere under seminaret på Lillestrøm. ALLE FOTO: KAJA M. FIKSDAL

NØKKELTALL OG -INFO FRA 2019

KOMMUNIKASJON

1409 medietreff på «Antidoping Norge»

600 000 sidevisninger og 195 000 brukere på antidoping.no

ADNO-innhold vist nesten 3 mill. ganger for ca. 500 000 unike brukere på Instagram og Facebook.

Snapchat-annonser vist over 1 millioner ganger

DOPINGPRØVER

3033 dopingprøver i norsk idrett
(2300 urin, 181 blod, 535 profilprøver)

6 av 10 prøver innhentet utenfor konkurranse

En tredel av prøvene tatt av meldepliktutøvere
og en fjerdedel av øvrige topputøvere

DOPINGSAKER

24 dopingsaker ble påtalebegjært eller domfelt

Totalt 18 domfellelser av utøvere, 12 av disse avgjort ved forenklet saksbehandling i påtalenemnden

Meldepliktkomiteen utstedte 25 advarsler

TRENINGSENTER

38 nye senter med avtale om Rent Senter

Avtale med 550 senter, 87 prosent sertifiserte

3766 fullført e-læringen

65 dopingprøver - 14 positive

19 forebyggende tiltak

INTERNASJONALT OG MEDISINSK

Verv i IAAF, CADF, UEFA og WADA

Arrangerte seminaret «Hva skjedde i Seefeld?» i mars

Arrangerte NADO Leader Summit og internasjonalt seminar i Oslo i juni

Signerte ny samarbeidsavtale med Frankrikes antidopingbyrå (AFLD)

Videreføring av samarbeid med Kenya

Vertskap for nordisk møte

Sekretariat for WADAs visepresident

Medisinsk fritak innvilget i 65 saker

Avholdt to seminarer for medisinsk støttepersonell

FOREBYGGENDE ARBEID I IDRETTE

45 forbund er sertifisert som Rent Særforbund

Nesten 13 000 fullførte Ren Utøver

- totalt over 43 000 personer siden 2015

Holdt 255 foredrag for idretten og nådde 11 9000 personer

Lansering av nytt Rent IL, 295 registrerte Rent IL

Gjennomførte 20 antidopingpatruljer

FOLKEHELSE

Ni trepartssamarbeid etablert - ett nytt i 2018 (Sykkylven)

337 folkehelseforedrag for 17 500 tilhørere

Tre fylkeskommunale samarbeid, 17 kommunale samarbeid

Åtte skoler sertifisert som Ren Skole

ANTIDOPINGNORGE 2020-2023

Styret i Antidoping Norge vedtok ny strategiplan i 2019

OVERORDNET MÅL

Antidoping Norge jobber for en ren idrett og et dopingfritt samfunn. Vi vil beskytte de ekte vinnerne og fremme en sunn treningskultur.

VISJON

Ren trening. Like muligheter.

VERDISETNINGER

Se muligheter
Skap engasjement
Søk kunnskap
Vær etterrettelig
Vis resultater
Del utfordringen

LØFTENE

Vi skal ha en verdensledende kontrollvirksomhet
Vi skal være en pådriver for forebyggende antidopingarbeid i idretten
Vi skal heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet
Vi skal lede arbeidet for en dopingfri og helsefremmende treningskultur
Vi skal være en fremtidsrettet, åpen og veldrevet organisasjon